Οδηγίες για αιτούντες 2019

LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων (LIFE Environment and Resource Efficiency)

Αυτός ο οδηγός μεταφράστηκε στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου LIFE "Establishment and operation of the Greek LIFE Task Force (LTF) for the period 2014-2017" με κωδικό LIFE14 CAP/GR/000003 με συντονιστή δικαιούχο το Πράσινο Ταμείο και συνδικαιούχο το ΥΠΕΝ και συγχρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα LIFE της ΕΕ

Οι παρούσες οδηγίες αφορούν την προετοιμασία των συνοπτικών υπομνημάτων/ προτάσεων προς υποβολή στην Αναθέτουσα Αρχή, στο πλαίσιο του υποπρογράμματος LIFE για το Περιβάλλον. Έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τον αιτούντα στην προετοιμασία του περιεχομένου της πρότασης έργου.

Το παρόν έγγραφο ισχύει αποκλειστικά για τη συγκεκριμένη πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο Πρόγραμμα LIFE («LIFE 2019»). Επιπλέον, οι παρούσες οδηγίες αφορούν αποκλειστικά τις αιτήσεις για τα ακόλουθα είδη «παραδοσιακών» έργων στον τομέα προτεραιότητας *Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων (Environment and Resource Efficiency)*: «πιλοτικά έργα» και «έργα επίδειξης». Ξεχωριστά κατευθυντήρια έγγραφα για άλλους τομείς της πρόσκλησης LIFE 2019 είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα LIFE.

Το έγγραφο LIFE Orientation Document (*Έγγραφο Προσανατολισμού LIFE* – επίσης διαθέσιμο στην ιστοσελίδα LIFE) παρέχει στους αιτούντες οδηγίες για την επιλογή του πλέον κατάλληλου υποπρογράμματος και τομέα προτεραιότητας LIFE, στο πλαίσιο του οποίου μπορούν να υποβάλουν την πρότασή τους. Το συγκεκριμένο έγγραφο περιγράφει επίσης τα σημεία διάκρισης του LIFE από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης.

Οι παρούσες οδηγίες αποτελούν μέρος της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων 2019. Η πρόσκληση συμπεριλαμβάνει τα ακόλουθα έγγραφα, τα οποία πρέπει να μελετηθούν προσεκτικά πριν από την υποβολή μιας πρότασης LIFE:

- **Οδηγίες για την αξιολόγηση προτάσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE**
- **Υπόδειγμα Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) με ειδικούς και γενικούς όρους**

Οι αιτούντες καλούνται να διαβάσουν τις παρούσες οδηγίες σε συνδυασμό με το υπόδειγμα Συμφωνητικού Επιχορήγησης που θα δημοσιευτεί για αυτή την πρόσκληση, καθώς και τους οικονομικούς κανόνες που αφορούν στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης:

http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/regulations/regulations_en.cfm

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή στο Πρόγραμμα LIFE 6

1.1 Τι είναι το LIFE; 6

1.2 «Παραδοσιακά» έργα 7

1.3 Ρόλος των θεμάτων έργων 8

1.4 Πώς, πού και πότε υποβάλλεται μια πρόταση; 8

1.5 Πώς γίνεται η επιλογή των έργων LIFE; 10

1.6 Γενικές οδηγίες προς τους αιτούντες 10

1.6.1 Σε ποια γλώσσα μπορεί να γίνει η υποβολή του συνοπτικού υπομνήματος/ της ολοκληρωμένης πρότασης; 10
1.6.2 Ποιος μπορεί να υποβάλει μια πρόταση; 11
1.6.3 Ποιος είναι ο βέλτιστος προϋπολογισμός για ένα έργο LIFE; 14
1.6.4 Ποιο είναι το μέγιστο ποσοστό ευρωπαϊκής συγχρηματοδότησης στο Πρόγραμμα LIFE; 14
1.6.5 Πόσο οφείλουν να συνεισφέρουν οι δικαιούχοι στον προϋπολογισμό του έργου; 15
1.6.6 Ποια είναι η βέλτιστη ημερομηνία έναρξης και η βέλτιστη διάρκεια για ένα έργο; 15
1.6.7 Πού μπορεί να πραγματοποιηθεί ένα έργο LIFE; 16
1.6.8 Ποιος πρέπει να διαχειρίζεται ένα έργο LIFE; 17
1.6.9 Ανάθεση δραστηριοτήτων του έργου σε τρίτους 17
1.6.10 Υπό ποιες προϋποθέσεις καλύπτει διακρατικά έργα το LIFE; 17
1.6.11 Πόσο εκτενής οφείλει να είναι μια πρόταση LIFE; 18
1.6.12 Εν εξελίξει δραστηριότητες 18
1.6.13 Βιωσιμότητα του έργου και των δράσεών του 18
1.6.14 Ερευνητικές δραστηριότητες και υποδομές μεγάλου μεγέθους 18
1.6.15 Συμπληρωματικότητα με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ 19
1.6.16 Προτάσεις που αποτελούν συνέχιση προηγούμενων έργων LIFE ή βασίζονται σε προηγούμενα έργα LIFE 20
1.6.17 Ποσοτικοποίηση των περιβαλλοντικών οφελών 20
1.6.18 Συντονισμός πολλαπλών προτάσεων με στόχο το ίδιο ή συναφές θέμα 20

1.7 Ρήτρα προστασίας προσωπικών δεδομένων 22

2. LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων (LIFE Environment and Resource Efficiency) 24

2.1 Τι είναι το Πρόγραμμα LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων; 24

2.2 Θεματικές προτεραιότητες και θέματα έργων για το Πρόγραμμα LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων 26

2.2.1 Θεματικές προτεραιότητες για το νερό, συμπεριλαμβανομένου του θαλάσσιου περιβάλλοντος 26
2.2.2 Θεματικές προτεραιότητες για τα απόβλητα 29
2.2.3 Θεματικές προτεραιότητες για την αποδοτικότητα των πόρων, συμπεριλαμβανομένων του εδάφους και των δασών, και πράσινη και κυκλική οικονομία 31
2.2.4 Θεματικές προτεραιότητες για το περιβάλλον και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων των χημικών ουσιών και των θορύβων 34
2.2.5 Θεματικές προτεραιότητες για την ποιότητα του αέρα και τις εκπομπές, συμπεριλαμβανομένου του αστικού περιβάλλοντος 35

2.3 Έργα LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων 37

2.3.1 Χρηματοδοτεί εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα το Πρόγραμμα LIFE; 38
2.3.2 Τι άλλους τύπους έργων χρηματοδοτεί το LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων; 41

3. Διαδικασία υποβολής 46

3.1 Στάδιο 1: Συνοπτικό υπόμνημα 47

3.1.1 Δομή – Στάδιο 1 48
3.1.2 Διοικητικές φόρμες (φόρμες A) 49
3.1.3 Σύντομη περιγραφή του έργου (φόρμες B) 52
3.1.4 Οικονομικές φόρμες υποβολής 54

3.2 Στάδιο 2: Ολοκληρωμένη πρόταση 57

3.2.1 Δομή – Στάδιο 2 58
3.2.2 Διοικητικές φόρμες (φόρμες A) 58
3.2.3 Σύντομη περιγραφή του έργου (φόρμες B) 58
3.2.4 Αναλυτική τεχνική περιγραφή των προτεινόμενων δράσεων (φόρμες C) 58
3.2.5 Οικονομικές φόρμες υποβολής 59
3.2.5 Οικονομικές φόρμες υποβολής 79

3.3 Στάδιο 2: Εκθέσεις 89
3.4 Στάδιο 2: Συνημμένα 90
4. Λίστα ελέγχου 91
4.1 Στάδιο 1: Λίστα ελέγχου 91
4.2 Στάδιο 2: Λίστα ελέγχου 91
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ 92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Ημερολόγιο της διαδικασίας αξιολόγησης και επιλογής των προτάσεων LIFE 2019 92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Σημαντικοί σύνδεσμοι 94
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Εργαλείο eProposal 95

1. Εισαγωγή στο Πρόγραμμα LIFE

1.1 Τι είναι το LIFE;

Το **LIFE** είναι το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα, για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2014 έως 31 Δεκεμβρίου 2020. Η νομική βάση του LIFE είναι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013[1] (στο εξής «Κανονισμός LIFE»).

Το Πρόγραμμα LIFE διαρθρώνεται σε δύο υποπρογράμματα: το υποπρόγραμμα για το περιβάλλον και το υποπρόγραμμα για τη δράση για το κλίμα.

Το **υποπρόγραμμα «Περιβάλλον»** καλύπτει τρεις τομείς προτεραιότητας:

- ***LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων (LIFE Environment and Resource Efficiency)***
- ***LIFE Φύση και βιοποικιλότητα***
- ***LIFE Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (LIFE Environmental Governance and Information)***

Οι θεματικές προτεραιότητες για κάθε τομέα προτεραιότητας περιγράφονται περαιτέρω στο Παράρτημα III του Κανονισμού LIFE.

Το **υποπρόγραμμα «Δράση για το Κλίμα»** καλύπτει τρεις τομείς προτεραιότητας:

- ***LIFE Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής (LIFE Climate Change Mitigation - CCM)***
- ***LIFE Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (LIFE Climate Change Adaptation - CCA)***
- ***LIFE Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (LIFE Climate Governance and Information - CGI)***

Ο συνολικός προϋπολογισμός για την εφαρμογή του Προγράμματος LIFE ανέρχεται στα 3,457 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 75% διατίθενται στο υποπρόγραμμα Περιβάλλον (2.592.491.250 ευρώ).

Σύμφωνα με το άρθρο 17(4) του Κανονισμού LIFE, τουλάχιστον 81% του συνολικού προϋπολογισμού θα διατεθεί σε έργα τα οποία υποστηρίζονται μέσω επιχορηγήσεων δράσης ή, εφόσον ενδείκνυται, χρηματοδοτικών μέσων. Το δεύτερο Πολυετές Πρόγραμμα Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020 προβλέπει προϋπολογισμό ύψους 1.243,81 εκατ. ευρώ για το υποπρόγραμμα Περιβάλλον[2].

Κατά την περίοδο 2014-2020, η Αναθέτουσα Αρχή θα δημοσιεύει μία πρόσκληση υποβολής προτάσεων LIFE ανά έτος υπό τον Κανονισμό του LIFE.

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα τεύχος L347/185 στις 20 Δεκεμβρίου 2013
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0185:0208:EN:PDF

[2] Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής (2018/210/ΕΕ) της 12ης Φεβρουαρίου 2018 σχετικά με την έγκριση του Πολυετούς Προγράμματος Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα τεύχος L39 στις 13 Φεβρουαρίου 2018, σελ.11-79:
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1518531793134&uri=CELEX:32018D0210

1.2 «Παραδοσιακά» έργα

Το άρθρο 2 του Κανονισμού LIFE ορίζει τα διάφορα είδη έργων που δύνανται να λάβουν υποστήριξη από το Πρόγραμμα LIFE 2014-2020. Ενώ ορισμένα είδη έργων (για παράδειγμα, τα «ολοκληρωμένα έργα» και τα «έργα οικοδόμησης δυναμικού») εντάσσονται για πρώτη φορά στο Πρόγραμμα LIFE, άλλα είδη έργων είναι παρόμοια με εκείνα που έχουν υποστηριχθεί ήδη από το Πρόγραμμα LIFE+ και προηγούμενα Προγράμματα LIFE.

Τα εν λόγω «παραδοσιακά» είδη έργων είναι τα εξής:

- Τα «πιλοτικά έργα» είναι έργα που εφαρμόζουν μια τεχνική ή μια μέθοδο η οποία δεν έχει εφαρμοστεί ούτε έχει δοκιμαστεί στο παρελθόν ή αλλού, αποφέρουν πιθανά περιβαλλοντικά ή κλιματικά οφέλη σε σύγκριση με τις τρέχουσες βέλτιστες πρακτικές, και μπορούν να εφαρμοσθούν μεταγενέστερα σε ευρύτερη κλίμακα σε παρόμοιες καταστάσεις.
- τα «έργα επίδειξης», δηλαδή έργα τα οποία θέτουν σε εφαρμογή, δοκιμάζουν, αξιολογούν και διαδίδουν ενέργειες, μεθοδολογίες ή προσεγγίσεις που είναι καινούριες ή άγνωστες στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου, όπως το γεωγραφικό, οικολογικό, κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, και οι οποίες θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν αλλού σε παρόμοιες περιστάσεις.
- τα «έργα βέλτιστων πρακτικών», δηλαδή έργα που εφαρμόζουν κατάλληλες, οικονομικά αποδοτικές και τελευταίου τύπου τεχνικές, μεθόδους και προσεγγίσεις, λαμβάνοντας υπόψη το συγκεκριμένο πλαίσιο του έργου.
- τα «έργα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης», δηλαδή έργα που αποσκοπούν στην υποστήριξη της επικοινωνίας, της διάδοσης πληροφοριών και της αύξησης της ευαισθητοποίησης στους τομείς των υποπρογραμμάτων «Περιβάλλον» και «Δράση για το Κλίμα».

Για να θεωρηθεί ένα έργο πιλοτικό ή έργο επίδειξης, ο γενικός χαρακτήρας των βασικών δράσεών του οφείλει να είναι πιλοτικός ή επίδειξης. Παρά το γεγονός ότι στην πρόταση έργου είναι δυνατόν να περιληφθούν ορισμένες δράσεις βέλτιστης πρακτικής, η συνολική προσέγγιση πρέπει να έχει ξεκάθαρο πιλοτικό χαρακτήρα ή χαρακτήρα επίδειξης και αυτό να αιτιολογείται λεπτομερώς στην πρόταση.

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει συνοπτικά ποιο είδος έργου μπορεί να υποβληθεί ανά τομέα προτεραιότητας:

Υποπρόγραμμα	Τομέας προτεραιότητας	Επιλέξιμα είδη παραδοσιακών έργων
Περιβάλλον	Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων	Έργα επίδειξης και πιλοτικά έργα
Περιβάλλον	Φύση και Βιοποικιλότητα	Έργα βέλτιστων πρακτικών και επίδειξης, πιλοτικά έργα
Περιβάλλον	Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση	Έργα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης
Δράση για το Κλίμα	Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής	Έργα βέλτιστων πρακτικών, έργα επίδειξης και πιλοτικά έργα

Δράση για το Κλίμα	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	Έργα βέλτιστων πρακτικών, έργα επίδειξης και πιλοτικά έργα
Δράση για το Κλίμα	Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση	Έργα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης

Το διαθέσιμο ποσό συγχρηματοδοτούμενων επιχορηγήσεων δράσης για όλα τα είδη «παραδοσιακών» έργων στο πλαίσιο του υποπρογράμματος Περιβάλλον ορίζεται ενδεικτικά στα 224.960.000 ευρώ.

Τα έργα που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα LIFE στο πλαίσιο ενός τομέα προτεραιότητας πρέπει να αποφεύγουν την υπονόμευση περιβαλλοντικών ή κλιματικών στόχων σε άλλον τομέα προτεραιότητας και, όπου καθίσταται δυνατόν, να προωθούν τις συνέργειες μεταξύ διαφορετικών στόχων καθώς και τη χρήση πράσινων συμβάσεων.

1.3 Ρόλος των θεμάτων έργων

Το Πολυετές Πρόγραμμα Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020 καθορίζει τα θέματα έργων που υλοποιούν τις θεματικές προτεραιότητες του υποπρογράμματος για το Περιβάλλον, όπως αναφέρονται στο Παράρτημα III του Κανονισμού LIFE για πιλοτικά έργα, έργα επίδειξης, έργα βέλτιστων πρακτικών και έργα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης («παραδοσιακά» έργα). Αντικατοπτρίζουν τις προτεραιότητες στις οποίες πρέπει να εστιάσουν τα έργα κατά τη σχετική περίοδο. Οι επιλέξιμες προτάσεις οι οποίες θα εξασφαλίσουν ή θα ξεπεράσουν τις ελάχιστες απαιτούμενες βαθμολογίες (βλ. ενότητα 5.1.1 του Πολυετούς Προγράμματος Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020) και θα εστιάσουν σε ένα σχετικό θέμα έργου, θα λάβουν προτεραιότητα έναντι έργων αντίστοιχης ποιότητας τα οποία ωστόσο δεν αφορούν κάποιο από τα συγκεκριμένα θέματα έργων. Δείτε επίσης τον *Οδηγό για την αξιολόγηση των προτάσεων του Προγράμματος LIFE 2019* για επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την βαθμολόγηση των προτάσεων.

1.4 Πώς, πού και πότε υποβάλλεται μια πρόταση;

Η διαδικασία υποβολής πρότασης έργου θα πραγματοποιηθεί σε δύο στάδια:

- Στάδιο 1: Συνοπτικό υπόμνημα
- Στάδιο 2: Ολοκληρωμένη πρόταση

Στάδιο 1: Συνοπτικό υπόμνημα

Τα συνοπτικά υπομνήματα πρέπει να υποβληθούν μέσω του διαδικτυακού εργαλείου eProposal, το οποίο είναι διαθέσιμο μέσω της ιστοσελίδας LIFE. Το εργαλείο υποβολής συνοπτικού υπομνήματος περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες διοικητικές (A), τεχνικές (B) και οικονομικές (F) φόρμες.

Για όλες τις λεπτομέρειες σχετικά με τις φόρμες υποβολής στο Στάδιο 1, ανατρέξτε στην ενότητα 3 του παρόντος εγγράφου. Για τις λεπτομέρειες χρήσης του εργαλείου eProposal, ανατρέξτε στο Παράρτημα 3 του παρόντος εγγράφου.

Οι αιτούντες πρέπει να υποβάλουν το συνοπτικό υπόμνημα στην Αναθέτουσα Αρχή μέσω του eProposal πριν από **τις 17/06/2019, 16:00 τοπική ώρα Βρυξελλών.**

Το συνοπτικό υπόμνημα μπορεί να τροποποιηθεί, να επικυρωθεί και να (επανα)υποβληθεί όσες φορές χρειαστεί μέχρι την 17η Ιουνίου 2019 και 16:00 τοπική ώρα Βρυξελλών. Συστήνεται η υποβολή προσχεδίων ανά τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια της περιόδου υποβολής, προκειμένου να αποφευχθούν προβλήματα τελευταίας στιγμής με τη σύνδεσή σας στο ίντερνετ ή άλλα σφάλματα που άπτονται της πληροφορικής. Κάθε επόμενη υποβολή αντικαθιστά την προηγούμενη υποβληθείσα έκδοση (οι προηγούμενες εκδόσεις δεν τηρούνται σε αρχείο και κατά συνέπεια παύουν να είναι διαθέσιμες).

Στάδιο 2: Ολοκληρωμένη πρόταση

Οι αιτούντες με τα συνοπτικά υπομνήματα που θα συγκεντρώσουν την υψηλότερη βαθμολογία θα κληθούν (τον Οκτώβριο του 2019) να υποβάλουν τις ολοκληρωμένες προτάσεις τους μέσω του διαδικτυακού εργαλείου eProposal, το οποίο είναι διαθέσιμο μέσω της ιστοσελίδας LIFE.

Το εργαλείο υποβολής αίτησης περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες διοικητικές (A), τεχνικές (B και C) και οικονομικές (D) φόρμες, καθώς και τη δυνατότητα επισύναψης σχετικών εγγράφων (χάρτες, φωτογραφίες, διαγράμματα, γραφικές παραστάσεις, υποχρεωτικά διοικητικά και οικονομικά παραρτήματα). Για όλες τις λεπτομέρειες σχετικά με τις φόρμες υποβολής, ανατρέξτε στην ενότητα 3 του παρόντος εγγράφου. Για τις λεπτομέρειες χρήσης του εργαλείου eProposal, ανατρέξτε στο Παράρτημα 3 του παρόντος εγγράφου.

Οι αιτούντες που θα κληθούν να υποβάλουν τις ολοκληρωμένες προτάσεις τους στην Αναθέτουσα Αρχή μέσω του eProposal οφείλουν να το πράξουν μέχρι την προθεσμία υποβολής που θα επικοινωνηθεί μέσω της επιστολής πρόσκλησης στο Στάδιο 2.

Η πρόταση μπορεί να τροποποιηθεί, να επικυρωθεί και να (επανα)υποβληθεί όσες φορές χρειαστεί μέχρι την προθεσμία υποβολής του Σταδίου 2. Συστήνεται η υποβολή προσχεδίων ανά τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια της περιόδου υποβολής, προκειμένου να αποφευχθούν προβλήματα τελευταίας στιγμής με τη σύνδεσή σας στο ίντερνετ ή άλλα σφάλματα που άπτονται της πληροφορικής. Κάθε επόμενη υποβολή αντικαθιστά την προηγούμενη υποβληθείσα έκδοση (οι προηγούμενες εκδόσεις δεν τηρούνται σε αρχείο και κατά συνέπεια παύουν να είναι διαθέσιμες).

Ο Εκτελεστικός Οργανισμός για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (EASME) αποτελεί την Αναθέτουσα Αρχή για τις προτάσεις που εντάσσονται στο πλαίσιο αυτών των οδηγιών.

Κατά την προετοιμασία της πρότασης, οι αιτούντες πιθανόν να θέλουν να συμβουλευτούν το αρμόδιο εθνικό σημείο επαφής LIFE. Ο πλήρης κατάλογος με τα ονόματα και τις διευθύνσεις επικοινωνίας των εθνικών/τοπικών αρχών για το Πρόγραμμα LIFE στα κράτη μέλη είναι διαθέσιμος στον ιστότοπο LIFE, στη διεύθυνση

https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/life-national-contact-points

1.5 Πώς γίνεται η επιλογή των έργων LIFE;

Η τεχνική μεθοδολογία για τη διαδικασία επιλογής των έργων και τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης περιγράφονται στην ενότητα 5 του Πολυετούς Προγράμματος Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020. Για μια αναλυτική περιγραφή του τρόπου υλοποίησης αυτής της διαδικασίας, ανατρέξτε στο έγγραφο *«Οδηγίες για την αξιολόγηση προτάσεων του Προγράμματος LIFE 2019»*.

Πολύ σημαντικό: Λάβετε υπόψη ότι η ηλεκτρονική διεύθυνση που δηλώνεται από τον αιτούντα ως η ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας στη φόρμα A2 θα χρησιμοποιηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή ως μοναδικό σημείο επαφής για το σύνολο της αλληλογραφίας με τον αιτούντα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης. Συνεπώς, πρέπει να αφορά έναν έγκυρο και ενεργό ηλεκτρονικό λογαριασμό που θα ελέγχεται καθημερινά καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης.

Τα επιμέρους συμφωνητικά επιχορήγησης αναμένεται να υπογραφούν από την Αναθέτουσα Αρχή από τον **Ιούλιο του 2019** (για ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα, βλ. **Παράρτημα 1**).

Η πρώτη δυνατή ημερομηνία έναρξης των έργων καθορίζεται στο Παράρτημα 1.

1.6 Γενικές οδηγίες προς τους αιτούντες

Το παρόν κεφάλαιο απαντά σε ορισμένες συχνές ερωτήσεις σχετικά με τη σχεδίαση μιας πρότασης. Για συγκεκριμένες οδηγίες, βλ. ενότητα 2. Για υποδείξεις για τον τρόπο συμπλήρωσης των τεχνικών και οικονομικών φορμών, ανατρέξτε στην ενότητα 3 του παρόντος εγγράφου.

1.6.1 Σε ποια γλώσσα μπορεί να γίνει η υποβολή του συνοπτικού υπομνήματος/ της ολοκληρωμένης πρότασης;

Το συνοπτικό υπόμνημα πρέπει να υποβληθεί στην αγγλική γλώσσα.

Όσον αφορά την ολοκληρωμένη πρόταση, η Αναθέτουσα Αρχή συνιστά ιδιαιτέρως στους αιτούντες να συμπληρώσουν το τεχνικό μέρος και ιδιαίτερα το οικονομικό μέρος της πρότασης μόνο στα αγγλικά, αν και οι προτάσεις δύνανται να υποβληθούν σε οποιαδήποτε από τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ, εκτός της ιρλανδικής.

Τονίζεται ότι το συμφωνητικό επιχορήγησης, καθώς και όλα τα έγγραφα που αφορούν τη διαχείριση έργου, την επίσημη υποβολή εκθέσεων, τα βασικά παραδοτέα και τη συνολική επικοινωνία με την Αναθέτουσα Αρχή πρέπει να είναι γραμμένα στην αγγλική.

Ο τίτλος της πρότασης και η φόρμα B1 (*Summary description of the project / Συνοπτική περιγραφή του έργου*) οφείλουν να υποβάλλονται στην αγγλική. Η φόρμα B1 μπορεί, **επιπροσθέτως**, να υποβληθεί και στη γλώσσα υποβολής της πρότασης.

1.6.2 Ποιος μπορεί να υποβάλει μια πρόταση;

Μια πρόταση μπορεί να υποβληθεί από οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο εγγεγραμμένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι οντότητες που συμμετέχουν στην πρόταση μπορούν να ανήκουν σε τρεις κατηγορίες δικαιούχων: (1) *δημόσιοι φορείς*, (2) *ιδιωτικοί εμπορικοί οργανισμοί* και (3) *ιδιωτικοί μη εμπορικοί οργανισμοί* (συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ).

Με τον όρο «δημόσιοι φορείς» εννοούμε ό,τι αφορά εθνικές δημόσιες αρχές, ανεξάρτητα από τη μορφή οργάνωσής τους –κεντρική, περιφερειακή ή τοπική δομή– ή τους διάφορους φορείς που αυτές έχουν υπό τον έλεγχό τους, με την προϋπόθεση ότι αυτοί λειτουργούν για λογαριασμό και με ευθύνη των εν λόγω εθνικών δημόσιων φορέων. Στην περίπτωση οντοτήτων που έχουν συσταθεί ως φορείς ιδιωτικού δικαίου και επιθυμούν να αντιμετωπιστούν ως «φορείς δημοσίου δικαίου», οφείλουν να προσκομίσουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι πληρούν όλα τα κριτήρια που εφαρμόζονται στους φορείς δημοσίου δικαίου, και στην περίπτωση που ο συγκεκριμένος οργανισμός διακόψει τη λειτουργία του, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις, η ευθύνη και τα χρέη του θα μεταφερθούν σε κάποιον δημόσιο φορέα. Για τον πλήρη ορισμό, ανατρέξτε στο Παράρτημα «Public body declaration» (*«Δήλωση δημόσιου φορέα»*), το οποίο πρέπει να συμπληρωθεί από όλους τους δικαιούχους που επιθυμούν να εκληφθούν και να αντιμετωπιστούν ως «δημόσιος φορέας». Μόνη εξαίρεση αποτελούν εκείνοι οι κεντρικοί (π.χ. Υπουργείο) και τοπικοί φορείς διοίκησης (π.χ. νομοί, δήμοι, περιφέρειες, κ.λπ.) των οποίων η φύση ως «δημόσιων φορέων» είναι σαφής.

Σημειώνεται ότι οι αποκαλούμενες «ατομικές επιχειρήσεις» (δηλαδή οντότητες που ανήκουν και διοικούνται από ένα μόνο άτομο και στις οποίες δεν γίνεται νομική διάκριση ανάμεσα στον ιδιοκτήτη και την επιχείρηση) θεωρούνται φυσικά πρόσωπα και ως εκ τούτου δεν δικαιούνται να συμμετέχουν ως δικαιούχοι ή συνδεόμενα μέρη στην παρούσα πρόσκληση.

Ανατρέξτε στο έντυπο *«Οδηγίες για την αξιολόγηση προτάσεων LIFE στο πλαίσιο του υποπρογράμματος LIFE Περιβάλλον 2019»* για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τα υποχρεωτικά διοικητικά έγγραφα που απαιτείται να συνυποβληθούν με την πρόταση ανάλογα με το νομικό καθεστώς που διέπει τον συντονιστή δικαιούχο.

Μόλις μια πρόταση γίνει δεκτή για συγχρηματοδότηση, ο αιτών θα αναλάβει τον ρόλο του **συντονιστή δικαιούχου** ο οποίος θα είναι υπεύθυνος να διασφαλίσει την υλοποίηση του έργου. Ο συντονιστής δικαιούχος θα αποτελεί το μοναδικό σημείο επικοινωνίας για την Αναθέτουσα Αρχή και τον μοναδικό δικαιούχο που θα αναφέρεται απευθείας στην Αναθέτουσα Αρχή σχετικά με την τεχνική και οικονομική πρόοδο του έργου.

Ο συντονιστής δικαιούχος λαμβάνει την οικονομική συνεισφορά της ΕΕ από την Αναθέτουσα Αρχή και διασφαλίζει την ιδία συνεισφορά όπως ορίζεται στις συμφωνίες συνεργασίας που έχουν υπογραφεί με τους συνδικαιούχους (εφόσον υπάρχουν – βλ. παρακάτω). Ο συντονιστής δικαιούχος οφείλει να εμπλακεί άμεσα στην τεχνική υλοποίηση του έργου και στη διάδοση των αποτελεσμάτων του.

Ο συντονιστής δικαιούχος οφείλει να επωμιστεί μέρος από τα κόστη του έργου και πρέπει συνεπώς να συμβάλει οικονομικά στον προϋπολογισμό του έργου. Ως εκ τούτου, δεν δύναται να λάβει πίσω το 100% του κόστους που συνεπάγεται το έργο.

Ο συντονιστής δικαιούχος οφείλει να δηλώσει το νομικό καθεστώς του (συμπληρώνοντας τη φόρμα υποβολής A2) ώστε να επιβεβαιώσει τη νόμιμη καταγραφή του στην ΕΕ.

Εκτός από τον συντονιστή δικαιούχο, μια πρόταση LIFE ενδέχεται να περιλαμβάνει επίσης έναν ή περισσότερους συνδικαιούχους και/ή έναν ή περισσότερους συγχρηματοδότες.

Ο συνδικαιούχος οφείλει πάντα να συμβάλει τεχνικά και οικονομικά στην πρόταση και επομένως να είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση ενός ή διαφόρων δράσεων του έργου. Επιπρόσθετα, υποχρεούται να παρέχει στον συντονιστή δικαιούχο όλα τα αναγκαία έγγραφα που απαιτούνται προκειμένου ο τελευταίος να ικανοποιήσει τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων προς την Αναθέτουσα Αρχή.

Δεν υπάρχει προκαθορισμένος αριθμός συνδικαιούχων που επιτρέπεται να συμμετάσχουν σε μια πρόταση LIFE. Μια πρόταση που υποβάλλεται χωρίς κανέναν άλλον συμμετέχοντα εκτός του ίδιου του συντονιστή δικαιούχου είναι επιλέξιμη. Από την άλλη πλευρά, ένας δικαιούχος δεν πρέπει να διστάσει να εμπλέξει άλλους δικαιούχους εφόσον αυτό επιφέρει προστιθέμενη αξία για το έργο, όπως για παράδειγμα όταν η συνεργασία ενισχύει τη δυνατότητα υλοποίησης ή τον επιδεικτικό χαρακτήρα της πρότασης, την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία της, τον αντίκτυπο και/ή τη μεταφορά των αποτελεσμάτων της, και τα διδάγματα που αποκομίζονται.

Οι δημόσιες επιχειρήσεις των οποίων το κεφάλαιο ανήκει στο δημόσιο και οι οποίες θεωρούνται ένα μέσο ή μια τεχνική υπηρεσία κάποιου φορέα δημόσιας διοίκησης, και υπόκεινται στον έλεγχο αυτού, αλλά στην πράξη αποτελούν ξεχωριστές νομικές οντότητες, πρέπει να λάβουν θέση δικαιούχου εάν ο δημόσιος φορέας διοίκησης σκοπεύει να εμπιστευθεί την υλοποίηση των δράσεων του εν λόγω έργου στις επιχειρήσεις αυτές[3].

Κατ' εξαίρεση, ένας συνδικαιούχος μπορεί να είναι εγγεγραμμένος εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι οι δράσεις εκτός ΕΕ για τις οποίες είναι υπεύθυνος (και με δεδομένο ότι ο συντονιστής δικαιούχος του έργου εδρεύει εντός της ΕΕ) είναι αναγκαίες για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Ένωσης και τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που εκτελούνται σε εδάφη των κρατών μελών όπου ισχύουν οι Συνθήκες, στο πλαίσιο του έργου. Με άλλα λόγια, η συμμετοχή μιας οντότητας εδραιωμένης εκτός ΕΕ που θα συμβάλει αποκλειστικά με τεχνογνωσία ή θα συνεργαστεί για την εφαρμογή δράσεων εντός ΕΕ δεν θα κριθεί επαρκής.

Όλοι οι συνδικαιούχοι οφείλουν να δηλώσουν το νομικό καθεστώς τους (συμπληρώνοντας τη φόρμα υποβολής A5) και να παρέχουν πλήρη στοιχεία για το κράτος μέλος ή την τρίτη χώρα όπου βρίσκονται εγγεγραμμένοι. Επιπλέον, όλοι οι δικαιούχοι, εγγεγραμμένοι ή μη στην ΕΕ, υποχρεούνται να δηλώσουν ότι δεν υπόκεινται σε καμία από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 136(1), 136(4) και 141 του Ευρωπαϊκού Δημοσιονομικού Κανονισμού[4] (υπογράφοντας τη φόρμα υποβολής A3 ή A4 – βλ. οδηγίες στην ενότητα 3 του παρόντος).

Για τους δικαιούχους του ιδιωτικού τομέα, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να δεχθεί να συμμετέχουν σε ένα έργο **συνδεόμενες οντότητες του δικαιούχου**, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλοι οι όροι που αναγράφονται στο Υπόδειγμα Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και στο Παράρτημα X αυτού (*Financial and Administrative Guidelines – Οικονομικές και διοικητικές οδηγίες*). Ωστόσο, η συσχέτιση των οντοτήτων ως συνδεόμενες ενδέχεται να περιπλέξει τη δομή του έργου και συνεπώς να επηρεάσει αρνητικά

[3] Τέτοιο παράδειγμα αποτελούν στην Ισπανία οι «empresas públicas» όπως οι TRAGSA και EGMASA, και στην Ελλάδα οι οργανισμοί περιφερειακής ανάπτυξης.
[4] Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τις δημοσιονομικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, τροποποιώντας τους Κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 1296/2013, (ΕΚ) αριθ.1301/2013, (ΕΚ) αριθ. 1303/2013, (ΕΚ) αριθ. 1304/2013, (ΕΚ) αριθ. 1309/2013, (ΕΚ) αριθ. 1316/2013, (ΕΚ) αριθ. 223/2014, (ΕΚ) αριθ. 283/2014 και την Απόφαση αριθ. 541/2014/ΕΚ και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Συμβουλίου (ΕΕ L193 της 30.7.2018, σ. 1).

την τεχνική και οικονομική συνοχή του έργου. Ως εκ τούτου, επαφίεται εξ ολοκλήρου στη διακριτική ευχέρεια της Αναθέτουσας Αρχής αν θα αποδεχθεί συνδεόμενες επιχειρήσεις, ενώ σε καμία περίπτωση δεν θα γίνουν αποδεκτές συνδεόμενες οντότητες δικαιούχων δημοσίου τομέα ή οντότητες που δεν συμμορφώνονται με την περιγραφή των συνδεόμενων οντοτήτων κατωτέρω.

Οι συνδεόμενες οντότητες χρειάζεται να συμμορφώνονται με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και εξαίρεσης που ισχύουν για τους αιτούντες και πρέπει να έχουν δομική σύνδεση με τον υποκείμενο δικαιούχο (μέσω νομικού πλαισίου ή κεφαλαίου) η οποία δεν περιορίζεται στο έργο ούτε έχει θεσπιστεί με μοναδικό σκοπό την υλοποίηση του έργου (συνεπώς η σύνδεση θα ισχύει ανεξάρτητα από τη λήψη της επιχορήγησης, και πρέπει να υφίσταται πριν από την πρόσκληση υποβολής προτάσεων και να παραμείνει σε ισχύ μετά την ολοκλήρωση του έργου).

Ως συνδεόμενες οντότητες μπορούν να γίνουν δεκτές εκείνες που ελέγχονται απευθείας από τον δικαιούχο (θυγατρικές εταιρείες ή εξαρτημένες εταιρείες πρώτης βαθμίδας), οντότητες που ελέγχουν τον δικαιούχο (μητρική εταιρεία) ή, στην περίπτωση κοινοπραξιών, ο δικαιούχος πρέπει να ορίζεται νομικά ως δίκτυο, ομοσπονδία ή ένωση στην οποία να ανήκουν οι προτεινόμενες συνδεόμενες οντότητες. Ωστόσο, εάν διάφοροι δικαιούχοι επιθυμούν να συνεργαστούν με την ίδια «συνδεόμενη επιχείρηση», η εν λόγω «συνδεόμενη επιχείρηση» οφείλει αντ' αυτού να προταθεί ως «δικαιούχος».

Αν σκέπτεστε να χρησιμοποιήσετε νέους εθελοντές για συγκεκριμένες δράσεις, παρακαλούμε να σκεφθείτε να υποβάλετε αίτηση στις προσκλήσεις του European Solidarity Corps. Το European Solidarity Corps (ESC) επινοήθηκε για να προσφέρει σε νέους μεταξύ 18 και 30 στην Ευρώπη την ευκαιρία να υποστηρίξουν μη-κυβερνητικούς οργανισμούς (ΜΚΟ), τοπικές αυτοδιοικήσεις ή ιδιωτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην αντιμετώπιση απαιτητικών καταστάσεων σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 2019 δίδεται επιπρόσθετη έμφαση μεταξύ άλλων στην αντίδραση σε περιβαλλοντικές και κλιματικές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης καταστροφών, ετοιμότητας και ανάκαμψης (εξαιρουμένης της άμεσης αντίδρασης σε καταστροφές). Για περισσότερες πληροφορίες: https://europa.eu/youth/solidarity/organisation_info_en

Ένας **συγχρηματοδότης έργου** συμβάλλει στο έργο αποκλειστικά με οικονομικούς πόρους, δεν φέρει τεχνική ευθύνη και δεν μπορεί να επωφεληθεί από την ευρωπαϊκή χρηματοδοτική συνεισφορά. Επιπλέον, δεν έχει δικαίωμα να λειτουργήσει, στο πλαίσιο του έργου, ως υπεργολάβος κανενός από τους δικαιούχους του έργου.

Για συγκεκριμένες εργασίες προσδιορισμένης διάρκειας, μια πρόταση μπορεί να προβλέπει τη χρήση **υπεργολάβων**. Οι υπεργολάβοι παρέχουν εξωτερικές υπηρεσίες προς τους δικαιούχους του έργου, οι οποίοι πληρώνουν εξ ολοκλήρου τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Οι δικαιούχοι (και οι συνδεόμενες με αυτούς οντότητες) δεν δύνανται να λειτουργήσουν ως υπεργολάβοι. Οι υπεργολάβοι πρέπει κανονικά να μην κατονομάζονται στην πρόταση. Εάν κατονομαστούν, πρέπει και πάλι να γίνουν σεβαστοί οι Γενικοί Όροι του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Για πιο αναλυτική περιγραφή των σχετικών κανόνων που αφορούν τον συντονιστή δικαιούχο, τους συνδικαιούχους, τις συνδεόμενες επιχειρήσεις, τους συγχρηματοδότες και τους υπεργολάβους, ανατρέξτε στους Γενικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Για Βρετανούς αιτούντες: Παρακαλούμε να έχετε υπόψη σας ότι τα κριτήρια επιλεξιμότητας πρέπει να τηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της επιχορήγησης. Αν το Η.Β. αποσυρθεί από την ΕΕ κατά τη διάρκεια της περιόδου επιχορήγησης χωρίς να καταλήξει σε συμφωνία με την ΕΕ εξασφαλίζοντας την επιλεξιμότητα των αιτούντων, θα σταματήσετε να λαμβάνετε επιχορήγηση από την ΕΕ (συνεχίζοντας αν είναι εφικτό να συμμετέχετε) ή θα απαιτηθεί να εγκαταλείψετε το έργο με βάση το άρθρο II.17.3 του Συμφωνητικού Επιχορήγησης.

1.6.3 Ποιος είναι ο βέλτιστος προϋπολογισμός για ένα έργο LIFE;

Δεν υπάρχει προκαθορισμένο ελάχιστο μέγεθος των προϋπολογισμών έργου. Ενώ μεγάλα φιλόδοξα έργα (με συνολικό κόστος άνω των 5.000.000 ευρώ) έχουν χρηματοδοτηθεί αρκετές φορές στο παρελθόν, τα μικρά έργα (με συνολικό κόστος κάτω των 500.000 ευρώ) σπάνια έχουν τύχει χρηματοδότησης εξαιτίας του περιορισμένου αποτελέσματός τους και κατά συνέπεια της χαμηλής προστιθέμενης αξίας τους.

1.6.4 Ποιο είναι το μέγιστο ποσοστό ευρωπαϊκής συγχρηματοδότησης στο Πρόγραμμα LIFE;

Για τη διάρκεια ισχύος του δεύτερου Πολυετούς Προγράμματος Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020, το μέγιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης της ΕΕ στα «παραδοσιακά» έργα LIFE ανέρχεται στο 55% του συνολικού κόστους των επιλέξιμων έργων. Εξαίρεση αποτελούν τα «παραδοσιακά» έργα LIFE στον τομέα προτεραιότητας Φύση και Βιοποικιλότητα στο πλαίσιο του υποπρογράμματος Περιβάλλον, για τα οποία το ποσοστό συγχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να ανέλθει έως το 60%, ή ακόμα και το 75% υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις[5].

Το προβλεπόμενο πρόγραμμα χρηματικών καταβολών είναι το εξής:

	1η προ-χρηματοδότηση (ενδέχεται να προϋποθέτει την παροχή κάποιας οικονομικής εγγύησης)	Περαιτέρω προ-χρηματοδοτήσεις	Τελική πληρωμή
Χωρίς ενδιάμεση Έκθεση (για έργα με διάρκεια 24 μηνών ή μικρότερα και όπου η συνεισφορά της ΕΕ δεν ξεπερνά τα 300.000€)	70%	0%	μέγ. 30%

[5] Το υψηλότερο ποσοστό συγχρηματοδότησης της τάξης του 75% αφορά αποκλειστικά έργα τα οποία κατανέμουν 50% και άνω του συνολικού εκτιμώμενου κόστους σε συγκεκριμένες δράσεις διατήρησης, για δραστηριότητες που ευνοούν άμεσα οικοτόπους ή είδη προτεραιότητας των οδηγιών για τα πτηνά και τους οικοτόπους, εφόσον οι εν λόγω δράσεις του έργου είναι απαραίτητες για την επίτευξη του στόχου διατήρησης.

Μία ενδιάμεση έκθεση (για έργα με διάρκεια 24 μηνών ή μικρότερα και όπου η συνεισφορά της ΕΕ δεν ξεπερνά τα 300.000€)	30%	40%	μέγ. 30%
Δύο ενδιάμεσες εκθέσεις (Κατ' απαίτηση από τον συντονιστή δικαιούχο και μόνο στην περίπτωση έργων με διάρκεια μεγαλύτερη των 48 μηνών και όπου η συνεισφορά της ΕΕ υπερβαίνει τα 4.000.000€)	30%	20%	μέγ. 30%

1.6.5 Πόσο οφείλουν να συνεισφέρουν οι δικαιούχοι στον προϋπολογισμό του έργου;

Προσδοκάται από τον συντονιστή δικαιούχο και τυχόν συνδικαιούχους να συμβάλουν στον προϋπολογισμό του έργου με μια λογική χρηματοδοτική συνεισφορά. Η χρηματοδοτική συνεισφορά ενός δικαιούχου θεωρείται απόδειξη της δέσμευσής του στην υλοποίηση των στόχων του έργου – κατά συνέπεια, μια ιδιαίτερα χαμηλή συνεισφορά ενδέχεται να γίνει αντιληπτή ως απούσα ή ελλιπή δέσμευση.

Μια πρόταση δεν μπορεί να υποβληθεί αν η οικονομική συμβολή οποιουδήποτε από τους δικαιούχους στον προϋπολογισμό του έργου είναι μηδενική.

Επιπρόσθετα, στα έργα όπου εμπλέκονται δημόσιοι φορείς ως συντονιστές και/ή συνδικαιούχοι, το άθροισμα της χρηματοδοτικής συνεισφοράς τους στον προϋπολογισμό του έργου πρέπει να ξεπερνά (κατά 2% τουλάχιστον) το άθροισμα του κόστους αμοιβών προσωπικού που δεν θεωρείται «πρόσθετο». Για λεπτομέρειες, ανατρέξτε στην ενότητα 3.4 του παρόντος.

1.6.6 Ποια είναι η βέλτιστη ημερομηνία έναρξης και η βέλτιστη διάρκεια για ένα έργο;

Κατά την προετοιμασία του χρονικού σχεδιασμού του έργου, οι δικαιούχοι πρέπει να έχουν υπόψη τους την αναμενόμενη ημερομηνία υπογραφής των συμφωνητικών επιχορήγησης για τα έργα LIFE 2019 όπως υποδεικνύεται στο Παράρτημα 1. Η πρώτη δυνατή ημερομηνία έναρξης για τα έργα αυτά είναι η **1η Ιουλίου 2019**. Τυχόν κόστη πριν από την ημερομηνία έναρξης του έργου δεν θα θεωρηθούν επιλέξιμα και δεν μπορούν να συμπεριληφθούν στον προϋπολογισμό έργου. Δεν υπάρχει προκαθορισμένη χρονική διάρκεια έργου για τα έργα LIFE. Σε γενικές γραμμές, η διάρκεια του έργου πρέπει να ανταποκρίνεται στον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση όλων των δράσεων του έργου και για την επίτευξη όλων των στόχων του. Τα περισσότερα έργα διαρκούν 3-5 έτη.

Μόνο υπό εξαιρετικές περιστάσεις, η Αναθέτουσα Αρχή ενδέχεται να αποφασίσει να δώσει παράταση της διάρκειας του έργου. Η εμπειρία από τα προηγούμενα Προγράμματα LIFE έχει δείξει ότι πολλά έργα αντιμετώπισαν δυσκολίες να ολοκληρώσουν όλες τις δράσεις εντός της

προταθείσας διάρκειας έργου, κυρίως εξαιτίας απρόβλεπτων καθυστερήσεων και δυσκολιών που προέκυψαν κατά το έργο. Ως εκ τούτου, συστήνεται έντονα στους δικαιούχους να εντάξουν ένα κατάλληλο περιθώριο ασφαλείας (για παράδειγμα, 6 μήνες) στο χρονοδιάγραμμα της πρότασής τους.

Οι δικαιούχοι πρέπει επίσης να γνωρίζουν ότι ένα έργο το οποίο έχει ολοκληρώσει όλες τις δράσεις του πριν από την αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης δικαιούται να υποβάλει την τελική έκθεση νωρίτερα από το προγραμματισθέν και να λάβει την τελική πληρωμή του πριν από την επίσημη ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου που αναφέρεται στο συμφωνητικό επιχορήγησης.

1.6.7 Πού μπορεί να πραγματοποιηθεί ένα έργο LIFE;

Τα έργα LIFE πραγματοποιούνται στο έδαφος των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Πρόγραμμα LIFE μπορεί να χρηματοδοτεί δραστηριότητες εκτός της Ένωσης και σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη[6] (ΥΧΕ), υπό τον όρο ότι ο συντονιστής δικαιούχος εδρεύει εντός της ΕΕ και ότι παρέχονται σαφείς ενδείξεις ότι οι εν λόγω δραστηριότητες είναι αναγκαίες για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Ένωσης και για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που εκτελούνται σε εδάφη των κρατών μελών όπου ισχύουν οι Συνθήκες (για παράδειγμα, δράσεις που αποσκοπούν στη διατήρηση των αποδημητικών πτηνών σε περιοχές διαχείμασης ή δράσεις που υλοποιούνται σε έναν διασυνοριακό ποταμό). Σημειώνεται ότι αυτό συμβαίνει απολύτως κατ' εξαίρεση, καθώς συνήθως οι δράσεις πρέπει να πραγματοποιούνται εντός της Ένωσης. Ωστόσο, αν το υπό εξέταση πρόβλημα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί επιτυχώς ή με αποδοτικό τρόπο χωρίς να ληφθούν δράσεις και σε χώρες εκτός ΕΕ, η δυνατότητα αυτή παρέχεται. Ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία που να αιτιολογούν την ανάγκη για τις συγκεκριμένες δράσεις εκτός ΕΕ είναι απαραίτητο να συμπεριληφθούν στην περιγραφή κάθε μίας από αυτές τις δράσεις, στις σχετικές φόρμες.

[6] σε συμφωνία με το Άρθρο 6 του Κανονισμού του LIFE και της Απόφασης 2001/882/ΕΚ (απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ)

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας που διατυπώνονται στην ανακοίνωση αριθ. 2013/C-205/05 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ C-205 της 19/07/2013, σ. 9-11) αναφορικά με την επιλεξιμότητα ισραηλινών οντοτήτων και των δραστηριοτήτων τους στα κατεχόμενα από το Ισραήλ εδάφη από τον Ιούνιο του 1967, για επιχορηγήσεις, βραβεία και χρηματοδοτικά μέσα χρηματοδοτούμενα από την Ένωση μετά το 2014, ισχύουν για όλες τις δράσεις στο πλαίσιο αυτής της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των τρίτων μερών που αναφέρονται στο άρθρο 137 του Ευρωπαϊκού Δημοσιονομικού Κανονισμού.

1.6.8 Ποιος πρέπει να διαχειρίζεται ένα έργο LIFE;

Προβλέπεται ότι τη διαχείριση του έργου αναλαμβάνει το προσωπικό του συντονιστή δικαιούχου. Ωστόσο, εφόσον αυτό αιτιολογηθεί κατάλληλα, τη διαχείριση μπορεί να αναλάβει ένας συνδικαιούχος ή ένας υπεργολάβος υπό τον άμεσο έλεγχο του συντονιστή δικαιούχου. Πολύ συχνά η καλή διαχείριση έργου υπονοεί την εμπλοκή ενός διαχειριστή έργου πλήρους απασχόλησης για τον ομαλό συντονισμό και την υλοποίηση του έργου.

Η πρόταση πρέπει να περιγράφει ξεκάθαρα ποιος θα είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του έργου, τι αριθμός προσωπικού και πόσος χρόνος θα αφιερωθεί στη συγκεκριμένη εργασία και πώς και από ποιον θα λαμβάνονται αποφάσεις σχετικά με το έργο κατά την περίοδο υλοποίησής του (δηλαδή πώς και από ποιον θα γίνεται ο έλεγχος της διαχείρισης έργου).

1.6.9 Ανάθεση δραστηριοτήτων του έργου σε τρίτους

Οι δικαιούχοι οφείλουν να διαθέτουν την τεχνική και οικονομική δυνατότητα και ικανότητα εκτέλεσης των δραστηριοτήτων του προτεινόμενου έργου. Κατά συνέπεια, προβλέπεται ότι το ποσοστό του προϋπολογισμού έργου που αφορά εξωτερική βοήθεια πρέπει να παραμείνει κάτω του 35%. Υψηλότερα ποσοστά γίνονται δεκτά μόνο εφόσον υπάρξει επαρκής σχετική αιτιολόγηση στην πρόταση έργου.

Σε περίπτωση οποιασδήποτε εξωτερικής βοήθειας, πρέπει να γίνουν σεβαστοί οι Γενικοί Όροι του Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE.

Σύμφωνα με το άρθρο 19(3) του Κανονισμού, συστήνεται έντονα στους δικαιούχοι (δημόσιου και ιδιωτικού τομέα) να χρησιμοποιήσουν ένα σύστημα «πράσινων» συμβάσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει συντάξει έναν οδηγό για το θέμα αυτό. Βρείτε περισσότερες πληροφορίες στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

1.6.10 Υπό ποιες προϋποθέσεις καλύπτει διακρατικά έργα το LIFE;

Ο Κανονισμός LIFE επισημαίνει ότι κατά την επιλογή των έργων προς συγχρηματοδότηση, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να λάβει ιδιαίτερα υπόψη της τα διακρατικά έργα, εφόσον η διακρατική συνεργασία αποτελεί καθοριστικό εχέγγυο για την προστασία του περιβάλλοντος ή της φύσης. Με βάση το κριτήριο ανάθεσης 6, μια πρόταση θα λαμβάνει υψηλότερη βαθμολογία αν υπάρχουν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν την προστιθέμενη αξία της διακρατικής προσέγγισης. Εφόσον προσκομιστούν τέτοια στοιχεία, η πρόταση ενδέχεται να λάβει υψηλότερη βαθμολογία στη διαδικασία επιλογής έργων και συνεπώς θα έχει υψηλότερες πιθανότητες να επιλεγεί προς συγχρηματοδότηση.

Σημείωση: Η έννοια του «διακρατικού» όπως προβλέπεται στον Κανονισμό LIFE καλύπτει μόνο τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, καθώς και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα LIFE στο πλαίσιο του άρθρου 5 του Κανονισμού LIFE. Δραστηριότητες εκτός της Ένωσης ή σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη, αν και είναι δυνατές σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού LIFE, δεν λαμβάνουν επιπλέον βαθμολογία σύμφωνα

με το κριτήριο ανάθεσης 6.

1.6.11 Πόσο εκτενής οφείλει να είναι μια πρόταση LIFE;

Μια πρόταση οφείλει να είναι όσο το δυνατόν πιο συνοπτική και σαφής γίνεται. Οι αιτούντες πρέπει να αποφύγουν ογκώδεις προτάσεις και υπερβολικά λεπτομερείς περιγραφές των περιοχών του έργου, περιβαλλοντικών τεχνολογιών, καταλόγων ειδών, κ.λπ.

Ωστόσο, είναι απαραίτητη η παροχή ξεκάθαρων και αναλυτικών περιγραφών για όλες τις δράσεις του έργου. Πρέπει να περιληφθούν χάρτες στα παραρτήματα όπου αυτό είναι χρήσιμο προκειμένου να διευκρινιστεί η τοποθεσία των προτεινόμενων δράσεων (τονίζεται ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η συμπερίληψη χαρτών είναι υποχρεωτική).

Δεν πρέπει να υποβληθούν φυλλάδια, βιογραφικά σημειώματα και παρόμοια έγγραφα, και σε αντίθετη περίπτωση θα αγνοηθούν.

1.6.12 Εν εξελίξει δραστηριότητες

Δράσεις ήδη σε εξέλιξη πριν από την έναρξη του έργου δεν είναι επιλέξιμες.

Όταν οι δράσεις που πρόκειται να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του έργου διαφέρουν σημαντικά από προηγούμενες ή εν εξελίξει δραστηριότητες σε όρους συχνότητας ή έντασης, δεν θεωρούνται δράσεις σε εξέλιξη. Ο αιτών οφείλει να περιλάβει επαρκείς πληροφορίες στην πρόταση ώστε να εκτιμηθεί αυτό το ζήτημα.

Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση δράσεων που πραγματοποιήθηκαν και ολοκληρώθηκαν στο παρελθόν και οι οποίες προτείνεται να επαναληφθούν με παρόμοια συχνότητα ή ένταση κατά τη διάρκεια του έργου, ο αιτών πρέπει να παράσχει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι εν λόγω δράσεις δεν θα λάμβαναν χώρα χωρίς το έργο LIFE.

1.6.13 Βιωσιμότητα του έργου και των δράσεών του

Τα έργα LIFE εκπροσωπούν μια σημαντική επένδυση, και η Ευρωπαϊκή Ένωση αποδίδει μεγάλη σημασία στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των επενδύσεων αυτών. Η βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του έργου σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα γίνεται κατανοητή ως η δυνατότητα διατήρησής τους μετά την υλοποίηση του έργου, από πλευράς δυνατότητας συνέχισης, αναπαραγωγής ή μεταφοράς. Είναι υποχρεωτικό καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, οι δικαιούχου να λάβουν υπόψη τους τη διασφάλιση, διατήρηση, ανάπτυξη και χρήση ή αναπαραγωγή/μεταφορά αυτών των επενδύσεων μετά την ολοκλήρωση του έργου. Η επιτυχής συνέχιση, αναπαραγωγή και/ή μεταφορά προϋποθέτουν τη χάραξη στρατηγικής με ενέργειες που θα πολλαπλασιάζουν τον αντίκτυπο των αποτελεσμάτων των έργων και θα διασφαλίζουν την ευρύτερη διείσδυσή τους σε μεγάλες μάζες του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του έργου και/ή σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα μετά το τέλος του προγράμματος LIFE. Η διαδικασία αυτή υπερβαίνει τη μεταφορά γνώσης και τη δικτύωση και αφορά την εφαρμογή των λύσεων που αναπτύσσονται και/ή εφαρμόζονται στο πλαίσιο του έργου και μετά το τέλος του έργου σε άλλους τομείς ή για διαφορετικό σκοπό.

1.6.14 Ερευνητικές δραστηριότητες και υποδομές μεγάλου μεγέθους

Αν και οι ερευνητικές δραστηριότητες λαμβάνουν ευρωπαϊκή χρηματοδότηση μέσω του «Ορίζοντας 2020: Πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία (2014-2020)»[7], είναι

[7] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση των κανόνων συμμετοχής και διάδοσης του «Ορίζοντας 2020: Πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία (2014-2020)» και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1906/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 81).

δυνατή η διεξαγωγή περιορισμένου βαθμού έρευνας στο πλαίσιο ενός έργου LIFE, με σκοπό τη βελτίωση και την ενίσχυση της γνώσης πάνω στην οποία στηρίζεται το έργο. Η έρευνα οφείλει να είναι αυστηρώς περιορισμένη και άμεσα σχετιζόμενη με τους στόχους τους έργου και ο αιτών πρέπει να εξηγήσει αναλυτικά γιατί η σωστή υλοποίηση του έργου βασίζεται στις συγκεκριμένες ερευνητικές δραστηριότητες, καταδεικνύοντας ότι η υφιστάμενη επιστημονική βάση είναι ανεπαρκής, και πώς θα χρησιμοποιηθεί η νέα γνώση για την εφαρμογή των δράσεων του έργου. Σε αυτή την περίπτωση, οι επιστημονικές δημοσιεύσεις θεωρούνται σημαντικά παραδοτέα του έργου.

Τα έργα με αντικείμενο την κατασκευή μεγάλων υποδομών δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος LIFE και ως εκ τούτου δεν είναι επιλέξιμα. Ένα έργο θεωρείται ότι αφορά την κατασκευή μεγάλων υποδομών εφόσον το πραγματικό κόστος[8] «μίας μονάδας υποδομής» ξεπερνά τα 500.000 ευρώ. Με τον όρο «μία μονάδα υποδομής» νοούνται όλα τα στοιχεία που περιγράφονται στη φόρμα F4a και τα οποία εξασφαλίζουν φυσικά τη λειτουργικότητα της επένδυσης υποδομής (π.χ. για γέφυρες μετακίνησης ειδών της άγριας πανίδας, εμπόδια, σημάνσεις, κ.λπ.). Το συγκεκριμένο ποσό δύναται κατ' εξαίρεση να ξεπεραστεί εφόσον στην πρόταση παρασχεθούν πλήρη τεχνολογικά αιτιολογικά στοιχεία που να καταδεικνύουν την αναγκαιότητα της υποδομής για τη διασφάλιση ουσιαστικής συμβολής στους στόχους των άρθρων 10, 11 ή 12 του Κανονισμού LIFE.

1.6.15 Συμπληρωματικότητα με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Κανονισμού LIFE, οι δραστηριότητες που υποστηρίζονται από το Πρόγραμμα LIFE πρέπει να διασφαλίζουν την ύπαρξη συνεκτικότητας και συνεργειών, και να αποφεύγουν τις αλληλεπικαλύψεις με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ένωσης. Συγκεκριμένα, η Αναθέτουσα Αρχή και τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίσουν τον συντονισμό με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και το Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020».

Είναι, συνεπώς, αναγκαίο για τους δικαιούχους να εξετάσουν επισταμένως πριν από την υποβολή της πρότασης αν οι προτεινόμενες δράσεις του έργου τους **στην πράξη θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν ή χρηματοδοτούνται ήδη** μέσω άλλων κεφαλαίων της ΕΕ.

Οι δικαιούχοι οφείλουν να ενημερώσουν την Αναθέτουσα Αρχή για οποιαδήποτε σχετική χρηματοδότηση που έχουν λάβει από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, καθώς και για τυχόν σχετικές τρέχουσες αιτήσεις χρηματοδότησής τους από τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Οι δικαιούχοι οφείλουν επίσης να επιβεβαιώσουν ότι δεν λαμβάνουν εν ενεργεία λειτουργικές επιχορηγήσεις από το LIFE (ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα) τα οποία μπορεί να οδηγήσουν σε διπλή χρηματοδότηση.

Εάν δεν υπάρξει τέτοια διευκρίνηση στην κατάλληλη φόρμα Α7, η πρόταση ενδέχεται να απορριφθεί.

Λάβετε υπόψη ότι το θέμα αυτό αποτελεί ζήτημα διαρκώς μεγαλύτερης προσοχής, καθώς υπάρχουν στοιχεία ότι ένας αυξανόμενος αριθμός παρόμοιων ή ίδιων προτάσεων υποβάλλονται σε διάφορα προγράμματα. Η συμβαλλόμενη αρχή διενεργεί ολοένα και πιο ενδελεχείς ελέγχους και επανελέγχους. Σε περίπτωση που δεν δηλωθεί ότι η ίδια ή μια παρόμοια πρόταση έχει υποβληθεί σε άλλο πρόγραμμα (ή, στη χειρότερη περίπτωση, χρηματοδοτείται ήδη εν μέρει) είναι πιθανό να προκύψουν

[8] Actual cost / Πραγματικό κόστος: Το πλήρες κόστος της υποδομής χωρίς να υπολογίζεται κάποια απόσβεση.

σοβαρές συνέπειες.

Επιπλέον, κατά το στάδιο αναθεώρησης του έργου, η εθνική αρχή ενδέχεται επίσης να κληθεί να υποδείξει τα βήματα που ελήφθησαν προκειμένου να διασφαλιστεί ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα της χρηματοδότησης LIFE με άλλα προγράμματα ευρωπαϊκής χρηματοδότησης.

Αντιθέτως, έργα τα οποία παρουσιάζουν συνέργειες με διαφορετικές πολιτικές της ΕΕ από αυτές που καλύπτει το Πρόγραμμα LIFE, καθώς και με άλλους μηχανισμούς χρηματοδότησης της ΕΕ θα λάβουν επιπλέον βαθμολογία κατά τη διαδικασία αξιολόγησης (κριτήριο ανάθεσης 6), ανάλογα με το εύρος και την ποιότητα των εν λόγω συνεργειών.

Παράδειγμα τέτοιων συνεργειών μπορεί να είναι ένα έργο που αποσκοπεί στη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων, και παράλληλα ενισχύει την κοινωνική ενσωμάτωση.

1.6.16 Προτάσεις που αποτελούν συνέχιση προηγούμενων έργων LIFE ή βασίζονται σε προηγούμενα έργα LIFE

Εάν ο αιτών προτείνει τη συνέχιση ενός προηγούμενου έργου LIFE, οφείλει να περιγράψει με σαφήνεια στη φόρμα A7 γιατί απαιτείται μια περαιτέρω φάση του έργου και πώς αυτή θα συμπληρώσει τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν με το προηγούμενο έργο. Στο πεδίο περί βιωσιμότητας (φόρμα B6), ο αιτών πρέπει επίσης να εξηγήσει με ποιον τρόπο θα διασφαλιστεί η περαιτέρω συνέχιση του έργου με πόρους εκτός του Προγράμματος LIFE. Τέλος, είναι εξίσου σημαντικό ο αιτών να παράσχει αναλυτικές πληροφορίες στην περιγραφή κάθε μίας από τις κύριες δράσεις (φόρμες C) για τον τρόπο με τον οποίο κάθε δράση ενισχύει και συμπληρώνει την παρόμοια δράση που εκτελέστηκε κατά το προηγούμενο έργο.

Οι αιτούντες οφείλουν επίσης να δείξουν ότι έχουν λάβει υπόψη άλλα έργα LIFE που έχουν χρηματοδοτηθεί και τα οποία έχουν ως στόχο παρόμοια θέματα. Θα χρειαστεί να εξηγήσουν πώς η πρότασή τους στηρίζεται σε αυτά ή διαφέρει από αυτά, και πώς θα συντονιστεί μαζί τους εφόσον αυτά είναι ακόμα εν εξελίξει.

Τα συγκεκριμένα θέματα θα εξεταστούν προσεκτικά κατά τη διαδικασία αξιολόγησης. Η μη παροχή ολοκληρωμένης σχετικής πληροφόρησης θα επηρεάσει αρνητικά την τελική βαθμολογία της πρότασης.

1.6.17 Ποσοτικοποίηση των περιβαλλοντικών οφελών

Οι βελτιωμένες επιδόσεις/πλεονεκτήματα που συνεπάγεται η προτεινόμενη λύση πρέπει να είναι μετρήσιμα όσον αφορά τα αναμενόμενα περιβαλλοντικά οφέλη. Πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένα, ρεαλιστικά και ποσοτικοποιημένα, και να παρουσιάζονται σύμφωνα με μια προσέγγιση κύκλου ζωής όπου αυτό απαιτείται. Αυτό γίνεται συγκρίνοντας αναλυτικά τα αναμενόμενα μελλοντικά οφέλη με την τρέχουσα κατάσταση που εκτιμάται ή μετράται κατά την έναρξη του έργου. Σε αυτό το πλαίσιο και σε ό,τι αφορά την ολοκληρωμένη πρόταση, θα διασφαλιστεί η συνοχή ανάμεσα στα περιβαλλοντικά οφέλη που περιγράφονται στις ανάλογες φόρμες, με τις τιμές που αναγράφονται στον πίνακα με τους βασικούς δείκτες LIFE σε επίπεδο έργου.

1.6.18 Συντονισμός πολλαπλών προτάσεων με στόχο το ίδιο ή συναφές θέμα

Τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι υποβάλλεται αυξανόμενος αριθμός προτάσεων με στόχο το ίδιο

ή παρόμοιο θέμα, συχνά ακόμα και μέσα στο ίδιο κράτος μέλος, χωρίς κάποιον ξεκάθαρο ορθολογιστικό και συντονιστικό μηχανισμό. Αυτό συμβαίνει πιο συχνά στον τομέα προτεραιότητας Φύση και Βιοποικιλότητα.

Για να αποφευχθούν τέτοιες καταστάσεις, συστήνεται έντονα στους αιτούντες να επικοινωνούν με τα Εθνικά Σημεία Επαφής **(https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/life-national-contact-points) ώστε να ελέγχουν αν το θέμα που πραγματεύονται αποτελεί ήδη αντικείμενο άλλων αιτήσεων. Εάν ισχύει αυτό, προτείνεται στους αιτούντες να επιδιώξουν συνεργασίες για την αποφυγή ενδεχόμενων επικαλύψεων και την αύξηση των συνεργειών.**

1.7 Ρήτρα προστασίας προσωπικών δεδομένων

Τα προσωπικά δεδομένα που παρέχονται μαζί με την πρότασή σας, και πιο συγκεκριμένα το όνομα, η διεύθυνση και άλλα στοιχεία επικοινωνίας των δικαιούχων και των συγχρηματοδοτών, αποθηκεύονται σε μια βάση δεδομένων με τίτλο ESAP, η οποία κοινοποιείται στους οργανισμούς και τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και σε μια ομάδα εξωτερικών αξιολογητών, οι οποίοι δεσμεύονται από συμφωνία εμπιστευτικότητας. Η βάση ESAP χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη διαχείριση της αξιολόγησης των προτάσεων LIFE.

Τα ίδια προσωπικά δεδομένα των επιτυχόντων έργων θα μεταφερθούν σε μια άλλη βάση δεδομένων με τίτλο BUTLER, η οποία θα κοινοποιηθεί στους οργανισμούς και τις υπηρεσίες της Ένωσης, καθώς και σε μία εξωτερική ομάδα παρακολούθησης, τα μέλη της οποίας δεσμεύονται από συμφωνία εμπιστευτικότητας. Η βάση BUTLER χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη διαχείριση έργων LIFE.

Στον ιστότοπο LIFE δημοσιεύεται και διατίθεται στο ευρύ κοινό περίληψη του έργου, συμπεριλαμβανομένης της ονομασίας του συντονιστή δικαιούχου και των στοιχείων επικοινωνίας του. Κάποια στιγμή, ο συντονιστής δικαιούχος θα κληθεί να ελέγξει την ακρίβεια αυτής της περίληψης.

Ο κατάλογος με τους επιτυχόντες δικαιούχους και τα σχετικά επιχορηγούμενα ποσά ανά επιλεγμένο έργο θα δημοσιευθεί επίσης σε μια δημόσια βάση δεδομένων με τίτλο Financial Transparency System (*Σύστημα Δημοσιονομικής Διαφάνειας*)[9].

Η Αναθέτουσα Αρχή ή οι ανάδοχοι αυτής έχουν επίσης τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τα προσωπικά δεδομένα των μη επιτυχόντων αιτούντων, για επόμενες ενέργειες που σχετίζονται με μελλοντικές αιτήσεις.

Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, θα επεξεργαστούν δεδομένα σε εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2018/1725 για την προστασία των φυσικών προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τα ινστιτούτα, τα σώματα, τα γραφεία και τις υπηρεσίες της ΕΕ. Εκτός αν δηλωθεί διαφορετικά, οι ερωτήσεις και οποιαδήποτε προσωπικά δεδομένα ζητηθούν που είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση της πρότασης σύμφωνα με τις προδιαγραφές της πρόσκλησης, θα επεξεργαστούν αποκλειστικά για αυτό το σκοπό από τον Επικεφαλής της Μονάδας Eco-innovation και LIFE της EASME.

Λεπτομέρειες σχετικά με την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων είναι διαθέσιμες στη δήλωση προστασίας προσωπικών δεδομένων: https://ec.europa.eu/easme/sites/easme-site/files/privacy-statement-calls-easme.pdf

Προσωπικά δεδομένα μπορεί να καταγραφούν στο σύστημα έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού (EDES) από την EASME, αν κάποιος από τους δικαιούχους είναι σε μια από τις καταστάσεις που περιγράφονται στα άρθρα 136 και 141 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2018/1046 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32018R1046]. Για περισσότερες πληροφορίες δείτε τη δήλωση προστασίας προσωπικών δεδομένων στο: https://ec.europa.eu/info/data-protection-public-procurement-procedures_en

[9] Financial Transparency System (FTS) - Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η υποβολή μιας πρότασης υπονοεί ότι αποδέχεστε την ως ανωτέρω διάθεση των προσωπικών δεδομένων που περιέχονται στην πρότασή σας. Τα εν λόγω δεδομένα δεν θα χρησιμοποιηθούν με κανέναν άλλον τρόπο ή για κανέναν άλλον σκοπό εκτός από αυτούς που περιγράφονται παραπάνω.

2. LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων (LIFE Environment and Resource Efficiency)

2.1 Τι είναι το Πρόγραμμα LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων;

Οι παρούσες οδηγίες αφορούν αποκλειστικά το Πρόγραμμα ***LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων (LIFE Environment and Resource Efficiency)***.

Το ***LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων (LIFE Environment and Resource Efficiency)*** αποσκοπεί συγκεκριμένα να συνεισφέρει στην εφαρμογή, την ενημέρωση και την ανάπτυξη της πολιτικής και της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης των θεμάτων περιβάλλοντος σε άλλες πολιτικές, συνεισφέροντας έτσι στην αειφόρο ανάπτυξη. Επιπλέον, οι χρηματοδοτούμενες δράσεις πρέπει να έχουν προστιθέμενη αξία για την Ένωση και να δρουν συμπληρωματικά με εκείνες τις δράσεις που μπορούν να λάβουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο άλλων ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων κατά την περίοδο 2014-20.

Ο τομέας προτεραιότητας ***Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων*** επικεντρώνεται στα ακόλουθα:

- στην ανάπτυξη, δοκιμή και επίδειξη πολιτικών ή διαχειριστικών προσεγγίσεων, βέλτιστων πρακτικών και λύσεων για περιβαλλοντικές προκλήσεις, και στην υποστήριξη της πολιτικής και της νομοθεσίας που σχετίζεται με την αποδοτικότητα των πόρων, περιλαμβανομένου και του χάρτη πορείας που οδηγεί σε μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη.

- στη βελτίωση της γνωστικής βάσης για την ανάπτυξη, εφαρμογή, εκτίμηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της περιβαλλοντικής πολιτικής και νομοθεσίας της Ένωσης, και για την εκτίμηση και παρακολούθηση των παραγόντων, πιέσεων και αντιμετωπίσεων που έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού LIFE περιγράφει τις θεματικές προτεραιότητες για καθέναν από τους παρακάτω πέντε τομείς:

- **Θεματικές προτεραιότητες για το νερό, συμπεριλαμβανομένου του θαλάσσιου περιβάλλοντος**
- **Θεματικές προτεραιότητες για τα απόβλητα**
- **Θεματικές προτεραιότητες για την αποδοτικότητα των πόρων, συμπεριλαμβανομένων του εδάφους και των δασών, και πράσινη και κυκλική οικονομία**
- **Θεματικές προτεραιότητες για το περιβάλλον και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων των χημικών ουσιών και των θορύβων**
- **Θεματικές προτεραιότητες για την ποιότητα του αέρα και τις εκπομπές, συμπεριλαμβανομένου του αστικού περιβάλλοντος**

Η υποστήριξη μέσω του προγράμματος *LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων* αφορά τις βέλτιστες προτάσεις από πλευράς καινοτόμων λύσεων για σημαντικά

περιβαλλοντικά ζητήματα, οι οποίες οδηγούν σε συγκεκριμένα, βιώσιμα και ποσοτικά και ποιοτικά μετρήσιμα αποτελέσματα. Οι προτάσεις οφείλουν να έχουν υψηλές δυνατότητες προβολής και να χαρακτηρίζονται από τεχνική και οικονομική πληρότητα. Πρέπει να προβλέπουν τη διάδοση της γνώσης. Ο χαρακτήρας επίδειξης είναι ιδιαιτέρως σημαντικός. Τα έργα οφείλουν να υλοποιηθούν σε μια τεχνική κλίμακα που να επιτρέπει την αξιολόγηση της τεχνικής και οικονομικής βιωσιμότητας του προτεινόμενου έργου σε μεγαλύτερη κλίμακα. Το *LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων* δεν αφορά την έρευνα ή την επένδυση σε *υφιστάμενη* τεχνολογία. Το Πρόγραμμα LIFE επιδιώκει να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στα αποτελέσματα έρευνας, πολιτικής και ανάπτυξης, και στην εφαρμογή ευρείας κλίμακας, καθώς και να βελτιώσει καινοτόμες λύσεις.

2.2 Θεματικές προτεραιότητες και θέματα έργων για το Πρόγραμμα LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων

Σε αυτή την ενότητα οι αιτούντες θα βρουν τις θεματικές προτεραιότητες και τα θέματα έργων στα οποία θα δοθεί προτεραιότητα. Αυτό δεν αποκλείει τη δυνατότητα υποβολής προτάσεων με στόχο ζητήματα που δεν καλύπτονται από θέματα έργων ή θεματικές προτεραιότητες, σύμφωνα με το Παράρτημα III του Κανονισμού LIFE. Σε αυτό το πλαίσιο, τονίζεται ότι οι μονάδες βαθμολογίας για το κριτήριο ανάθεσης 5 *«Συμβολή στα θέματα έργων»* θα αποδοθούν **μόνο** σε προτάσεις οι οποίες συμμορφώνονται **σαφώς και πλήρως** με τα **θέματα έργων** που αναγράφονται παρακάτω (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το κριτήριο 4, βλ. τον *Οδηγό για την αξιολόγηση προτάσεων του Προγράμματος LIFE 2019)*. Οι αιτούντες **πρέπει να επιλέξουν κατά μέγιστο δύο θέματα έργων** στο eProposal και **να εξηγήσουν με σαφήνεια αν** και **γιατί** η πρότασή τους καλύπτει τα επιλεγμένα θέματα έργων. Θα εξεταστεί μόνο η συμμόρφωση προς τα θέματα που υποδεικνύονται από τον αιτούντα. Με τη μη αναφορά κάποιου θέματος έργου, ο αιτών δηλώνει ότι η πρότασή του δεν καλύπτει κανένα από τα θέματα έργων και αναγνωρίζει ότι δεν θα αποδοθούν μονάδες βαθμολογίας στο προτεινόμενο έργο στο πλαίσιο του κριτηρίου 5.

2.2.1 Θεματικές προτεραιότητες για το νερό, συμπεριλαμβανομένου του θαλάσσιου περιβάλλοντος

Δραστηριότητες για την εφαρμογή των συγκεκριμένων στόχων για τα απόβλητα οι οποίοι ορίζονται στον «Χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη» και στο 7ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον, και ειδικότερα:

(i) ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα[10]·

(ii) οδηγία για τις πλημμύρες[11]·

(iii) οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική[12]·

(iv) δραστηριότητες για να κατοχυρωθεί η ασφαλής και αποτελεσματική χρήση των υδάτινων πόρων, με βελτίωση της ποσοτικής διαχείρισης των υδάτων, διατήρηση υψηλού επιπέδου ποιότητας υδάτων και αποφυγή της κακής χρήσης και υποβάθμισης των υδάτινων πόρων.

Θέματα έργων

Η εξεύρεση ενός οικονομικά αποδοτικού τρόπου για τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων και των επιπτώσεων των πλημμύρων και της ξηρασίας συνιστά σοβαρή πρόκληση για την ΕΕ. Η αντιμετώπιση των προκλήσεων και των ευκαιριών στον τομέα των υδάτων απαιτεί μία ολιστική προσέγγιση σε ένα ευρύ φάσμα παραγόντων. Σύμφωνα με την εφαρμογή της οδηγίας- πλαισίου για τα ύδατα, της οδηγίας για τις πλημμύρες και σύμφωνα με τις προτεραιότητες της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας για το νερό, τα έργα πρέπει να

[10] Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων.
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:327:0001:0072:EN:PDF

[11] Οδηγία 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2007 για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας.
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:288:0027:0034:EN:PDF

[12] Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική).
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:164:0019:0040:EN:PDF

επικεντρωθούν στην ανάπτυξη και ιδιαίτερα στην υλοποίηση δράσεων που μπορούν να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να μεταβούν προς μια πραγματικά ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτινων πόρων, προωθώντας, κατά περίπτωση, προσεγγίσεις με βάση το οικοσύστημα. Στο πλαίσιο των δράσεων που στοχεύουν στην εφαρμογή της οδηγίας-πλαισίου για τη θαλάσσια στρατηγική, ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στις διαφαινόμενες πιέσεις και επιπτώσεις, καθώς και στη βελτίωση της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών και του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού.

Όσον αφορά τη βιομηχανία ύδρευσης, οι τεχνολογίες και οι διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για τη διασφάλιση της παροχής υπηρεσιών ύδατος (παραγωγή πόσιμου νερού ή επεξεργασία λυμάτων) φθάνουν σε ένα ώριμο στάδιο. Σύμφωνα με τους τομείς προτεραιότητας της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας για το νερό, η υφιστάμενη πρόκληση είναι διττή: i) διασφάλιση της ορθής εφαρμογής με οικονομικά επωφελή, αποδοτικά ως προς τους πόρους και σύννομα αποτελέσματα, και ii) διασφάλιση της δυνατότητας αντιμετώπισης των διαφαινόμενων προβλημάτων αυτού του τομέα.

Ως εκ τούτου, θα δοθεί προτεραιότητα στα ακόλουθα έργα:

΄Υδατα, πλημμύρες και ξηρασία – Παράρτημα ΙΙΙ ενότητα Α στοιχείο α) σημεία i)-ii)

1. Υλοποίηση δράσεων **διαχείρισης των κινδύνων πλημμυρών και/ή ξηρασίας** μέσω της εφαρμογής τουλάχιστον ενός από τα ακόλουθα:

    - λύσεις βασιζόμενες στη φύση, οι οποίες συνίστανται σε μέτρα φυσικής συγκράτησης των υδάτων που αυξάνουν τη διείσδυση και την ικανότητα αποθήκευσης υδάτων, και απομακρύνουν τους ρύπους μέσω φυσικών ή «οιονεί φυσικών» διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης της αποκατάστασης των ποταμών, των λιμνών, της μορφολογίας των εκβολών των ποταμών και των ακτών και/ή της εκ νέου δημιουργίας συναφών οικοτόπων, συμπεριλαμβανομένων των πλημμυρικών ζωνών και των ελωδών περιοχών·

    - εργαλεία πρόληψης και προστασίας και τεχνικές για την υποστήριξη της πολιτικής, του χωροταξικού σχεδιασμού, της μείωσης των κινδύνων, της ανθεκτικότητας μετά το συμβάν και της διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, και/ή

    - ολοκληρωμένη αξιολόγηση κινδύνων και προσεγγίσεις διαχείρισης που λαμβάνουν υπόψη την κοινωνική ευπάθεια και στοχεύουν στη βελτίωση της ανθεκτικότητας εξασφαλίζοντας παράλληλα την κοινωνική αποδοχή.

2. Έργα για την αντιμετώπιση των **υδρομορφολογικών πιέσεων** που προσδιορίζονται στα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού και οι οποίες οφείλονται στις χρήσεις γης ή υδάτων, με στόχο την επίτευξη καλής κατάστασης ή δυναμικού των υδάτων όπως απαιτείται σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα.

3. **Ολοκληρωμένη διαχείριση των θρεπτικών ουσιών και των οργανικών ρύπων** ανθρώπινης και/ή γεωργικής προέλευσης με άμεση εξάλειψη της ρύπανσης. Οι προβλεπόμενες δράσεις πρέπει να προσδιοριστούν κατόπιν ενδελεχούς ανάλυσης ελλείψεων[13] για τον καθορισμό των μέτρων που απαιτούνται σε κλίμακα υδρογραφικής λεκάνης ή λεκάνης απορροής ποταμού προκειμένου να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση των απαιτήσεων της οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα και της οδηγίας-πλαισίου για τη θαλάσσια στρατηγική, λαμβανομένων υπόψη όσων έχουν επιτευχθεί μέσω των απαιτήσεων της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων[14], της οδηγίας για τη νιτρορύπανση[15],

[13] Ανάλυση του χάσματος μεταξύ της τρέχουσας κατάστασης των υδατικών συστημάτων και της μείωσης των πιέσεων που είναι απαραίτητη για την επίτευξη του στόχου της καλής κατάστασης όπως απορρέει από το άρθρο 11 παράγραφος 1 της οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν προγράμματα μέτρων «λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των αναλύσεων που απαιτούνται δυνάμει του άρθρου 5» (ανάλυση πιέσεων και επιπτώσεων), «προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που καθορίζονται δυνάμει του άρθρου 4» (καλή κατάσταση). Το άρθρο 11 παράγραφος 8 ορίζει επίσης ότι τα προγράμματα μέτρων πρέπει να αναθεωρούνται ανά εξαετία. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. καθοδήγηση για την υποβολή εκθέσεων ΟΠΥ 2016, http://cdr.eionet.europa.eu/help/WFD/WFD_521_2016/Guidance/WFD_ReportingGuidance.pdf, ειδικότερα το κεφάλαιο 10.1.8.2, σ. 245 (περιγραφή των στοιχείων που πρέπει να αναφέρουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τους δείκτες χάσματος για κάθε σημαντικό είδος πίεσης ή χημική ουσία) και τις ενότητες 10.1.4 και 10.1.5.

[14] Οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1991, για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων (ΕΕ L 135 της 30.5.1991, σ. 40-52).

[15] Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της

της οδηγίας για τα ύδατα κολύμβησης[16] και της οδηγίας για τα υπόγεια ύδατα[17].

4. Μείωση των πιέσεων από **χημικούς ρύπους** στο υδάτινο περιβάλλον μέσω της μείωσης των εκπομπών ουσιών προτεραιότητας και άλλων χημικών ουσιών που προσδιορίζονται ως συγκεκριμένοι ρύποι λεκάνης απορροής ποταμού στην πηγή, με τη χρήση των κατάλληλων υποκατάστατων[18] ή εναλλακτικών τεχνολογιών.
5. Εφαρμογή μέτρων **εξοικονόμησης νερού** με στόχο τη μείωση των ποσοτικών και ποιοτικών πιέσεων στα υδάτινα σώματα λεκανών που αντιμετωπίζουν πίεση από πλευράς υδάτινων πόρων, όπως προσδιορίζονται στο σχετικό σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού.

Διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων ζωνών – Παράρτημα III ενότητα Α στοιχείο α) σημείο iii)

1. Εφαρμογή εργαλείων, τεχνολογιών ή πρακτικών για τη **διασφάλιση της βιωσιμότητας των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το θαλάσσιο περιβάλλον**, μεταξύ άλλων μέσω της μείωσης της πίεσης που ακούν οι ανθρώπινες δραστηριότητες στο θαλάσσιο περιβάλλον και της αντιμετώπισης τουλάχιστον ενός από τα ακόλουθα ζητήματα που προκαλούν μεγάλη ανησυχία:
    - υποθαλάσσιος θόρυβος,
    - όχληση του θαλάσσιου βυθού,
    - εξόρυξη ανοικτής θαλάσσης,
    - αλιεία,
    - γεωργία και/ή
    - πλοήγηση.
2. Έργα που αποσκοπούν στην **πρόληψη και μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων ή ρυπογόνων ουσιών**, μέσω της αντιμετώπισής τους στην πηγή – στο έδαφος και/ή στις θάλασσες.

Βιομηχανία ύδρευσης – Παράρτημα III ενότητα Α στοιχείο α) σημείο iv)

1. Εφαρμογή τεχνολογιών για συστήματα επεξεργασίας πόσιμου νερού και αστικών λυμάτων, μέσω **αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων διαδικασιών** για την παροχή υπηρεσιών ύδατος[19], και μέσω επιτόπιων διαδικασιών και/ή διαδικασιών ελέγχου, με σκοπό **τη μείωση ή εξάλειψη των απορρίψεων αναδυόμενων ρύπων και/ή παθογόνων παραγόντων** ως μέρος των εκροών επεξεργασίας λυμάτων.
2. Εφαρμογή εργαλείων με τα οποία εξασφαλίζεται **η αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων παροχή υπηρεσιών ύδατος**, σύμφωνα με την οδηγία για το πόσιμο νερό και την οδηγία για τα αστικά λύματα, σε πληθυσμούς που ζουν σε **αγροτικές περιοχές[20]**.
3. **Βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας** των λύσεων και/ή επιλογών επεξεργασίας για την **ανακύκλωση/ανάκτηση υδάτων**, μέσω της εφαρμογής ενός ή περισσοτέρων από τα ακόλουθα:
    - ιδεών για (εναλλακτική) ύδρευση, επεξεργασία λυμάτων, επαναχρησιμοποίηση,

31.12.1991, σ. 1-8).

[16] Οδηγία 2006/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2006, σχετικά με τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την κατάργηση της οδηγίας 76/160/ΕΟΚ (ΕΕ L 64 της 4.3.2006, σ. 37-51).

[17] Οδηγία 2006/118/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση (ΕΕ L 372 της 27.12.2006, σ. 19-31).

18 «Κατάλληλα υποκατάστατα» είναι άλλες χημικές ουσίες που παράγουν τα ίδια επιθυμητά αποτελέσματα με περιορισμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

19 Π.χ. με στόχο τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας για την επεξεργασία και τη διαχείριση των υδάτων, καθώς και της απώλειας υδάτων.

20 Οι πληθυσμοί που ζουν σε αγροτικές περιοχές είναι οι πληθυσμοί που ζουν εκτός αστικών περιοχών. Οι αστικές περιοχές προσδιορίζονται βάσει της ακόλουθης μεθόδου: 1. ένα όριο πληθυσμιακής πυκνότητας (300 κάτοικοι ανά km2) εφαρμόζεται σε πλέγματα κελιών 1 km^2· 2. ένα ελάχιστο όριο μεγέθους (5.000 κάτοικοι) εφαρμόζεται σε ομαδοποιημένα πλέγματα κελιών πάνω από το όριο πυκνότητας. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε τη διεύθυνση http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Urban-rural_typology.

ανάκτηση και ανακύκλωση πόρων[21]·

- μεθόδων ελέγχου στην πηγή και οικονομικά αποδοτικών επιτόπιων τεχνολογιών για απορρίψεις αναδυόμενων ρύπων και παθογόνων οργανισμών στο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων·
- καινοτόμων κέντρων επεξεργασίας υδάτων, σε περιοχές που δεν διαθέτουν σήμερα κατάλληλα συστήματα αποχέτευσης και επεξεργασίας και εγκαταστάσεις υγιεινής, τα οποία εφαρμόζουν έξυπνες τεχνολογίες και αποκεντρωμένα συστήματα με έμφαση στη χρήση εναλλακτικών πηγών υδάτων·
- συστηματικών προσεγγίσεων για την αποφυγή της απώλειας υδάτων, ενέργειας και πόρων στη βιομηχανική παραγωγή και/ή σε υποδομές ύδρευσης και διαχείρισης λυμάτων.

2.2.2 Θεματικές προτεραιότητες για τα απόβλητα

Δραστηριότητες για την εφαρμογή των συγκεκριμένων στόχων για τα απόβλητα οι οποίοι ορίζονται στον «Χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη» και στο 7ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον, και ειδικότερα:

(i) δραστηριότητες για την εφαρμογή και την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα απόβλητα, με ιδιαίτερη έμφαση στα πρώτα στάδια της ενωσιακής ιεράρχησης στη διαχείριση αποβλήτων (πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση)

(ii) δραστηριότητες για την αποδοτικότητα των πόρων και τον αντίκτυπο των προϊόντων κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, καταναλωτικά πρότυπα και αποϋλοποίηση της οικονομίας.

Θέματα έργων

Όσον αφορά τα απόβλητα, ο χάρτης πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη και το έβδομο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον αποσκοπούν στην επίτευξη των ακόλουθων γενικών στόχων έως το 2020:

- τη μείωση των παραγόμενων αποβλήτων·
- τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης·
- τον περιορισμό της αποτέφρωσης στα μη ανακυκλώσιμα υλικά, και
- τον περιορισμό της υγειονομικής ταφής στα μη ανακυκλώσιμα

ή μη ανακτήσιμα απόβλητα. Ως εκ τούτου, θα δοθεί προτεραιότητα στα ακόλουθα έργα:

Εφαρμογή της νομοθεσίας περί αποβλήτων – Παράρτημα ΙΙΙ ενότητα Α στοιχείο β) σημεία i)-ii)

1. Εφαρμογή μεθόδων **διαχείρισης** (χωριστή συλλογή, διαλογή και ανακύκλωση) **των αποβλήτων** στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ[22] ή σε νησιά[23] με μόνιμο πληθυσμό

[21] Π.χ. θρεπτικές ουσίες (P, K, N) και οργανικές ενώσεις του εδάφους.

[22] Γουαδελούπη, Ρεϊνιόν, Μαγιότ, Γουιάνα και Μαρτινίκα, Άγιος Μαρτίνος (Γαλλία)· Μαδέρα, Αζόρες (Πορτογαλία)· Κανάριες Νήσοι (Ισπανία), βλ. http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/outermost-regions/.

[23] Ως νησιά ορίζονται εδάφη με ελάχιστη επιφάνεια 1 km^2, ελάχιστη απόσταση 1 km μεταξύ του νησιού και της ηπειρωτικής χώρας, πληθυσμό άνω των 50 κατοίκων, χωρίς σταθερή ζεύξη (γέφυρα, σήραγγα, ανάχωμα) μεταξύ του νησιού και της ηπειρωτικής χώρας. Για τον ορισμό βλ. Regional Focus 01/2011 «Regional typologies: a compilation», ευρωπαϊκή περιφερειακής πολιτική, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/focus/2011_01_typologies.pdf

κάτω των 250.000 κατοίκων[24].

2. Εφαρμογή **καινοτόμων λύσεων** για ένα από τα ακόλουθα:

    - διαχωρισμένη αποκομιδή και **ανακύκλωση αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού** (ΑΗΗΕ) **και/ή ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών**, ή ανακύκλωση ΑΗΗΕ και/ή ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών·
    - αποσυναρμολόγηση και ανακύκλωση **οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους** (ΟΤΚΖ)·
    - **επιλεκτική αποδόμηση** κατασκευαστικών έργων ή κτιρίων από την οποία προκύπτουν ανακυκλωμένα υλικά ή προϊόντα προστιθεμένης αξίας[25]·
    - διαλογή και προστιθεμένης αξίας ανακύκλωση **πλαστικών[26]**·
    - διαχωρισμένη αποκομιδή και ανακύκλωση **βιολογικών αποβλήτων**, και/ή
    - ανακύκλωση **σύνθετων υλικών για την ανάκτηση πρώτων υλών κρίσιμης σημασίας**.

    Επεξηγηματική σημείωση:

    Συμπληρωματικά προς αυτές τις καινοτόμες λύσεις και το έργο του LIFE, κατά τη διάρκεια και πέραν της περιόδου του έργου πρέπει επίσης να επιδιώκεται η εφαρμογή των άλλων σχετικών εργασιών διαχείρισης των αποβλήτων σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων.

3. **Εντοπισμός[27] και διαχωρισμός των επικίνδυνων ουσιών που περιέχονται στα απόβλητα**, ώστε να καθίσταται δυνατή η προστιθέμενης αξίας ανακύκλωση[28] των επεξεργασμένων αποβλήτων και η ασφαλής διάθεση των επικίνδυνων ουσιών εντός του πλαισίου του έργου.

Απόβλητα και αποδοτικότητα πόρων – Παράρτημα ΙΙΙ ενότητα Α στοιχείο β) σημείο iii)

1. Εφαρμογή **νέων επιχειρηματικών μοντέλων και/ή μοντέλων κατανάλωσης και/ή προσεγγίσεων για τη στήριξη της αποδοτικότητας των πόρων** στους βιομηχανικούς τομείς προτεραιότητας που έχουν οριστεί στον χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη[29] και στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία[30], με εστίαση στην ανθεκτικότητα, την επαναχρησιμοποίηση, την επισκευή και την ανακύκλωση των προϊόντων, καθώς και σε εναλλακτικές μεθόδους αντί της πώλησης των προϊόντων. Ήδη κατά τη διάρκεια των έργων, η εφαρμογή των νέων επιχειρηματικών μοντέλων και προσεγγίσεων αναμένεται

    - να οδηγήσει σε μείωση της χρήσης πόρων (ήτοι της χρήσης υλικών, ενέργειας

[24] Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία των σχετικών αρμόδιων αρχών.

[25] Ως προστιθέμενης αξίας νοείται η ανακύκλωση από την οποία προκύπτουν προϊόντα υψηλής ποιότητας, δηλαδή όχι η ανακύκλωση από την οποία προκύπτουν αδρανή υλικά. Σχετικά με την έννοια, βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Προς μια κυκλική οικονομία: πρόγραμμα μηδενικών αποβλήτων για την Ευρώπη», COM(2014) 398 τελικό της 2ας Ιουλίου 2014, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex% 3A52014DC0398·

[26] Περιλαμβάνονται οι συσκευασίες πλαστικών.

[27] Συμπεριλαμβανομένου του χαρακτηρισμού.

[28] Ως προστιθέμενης αξίας νοείται η ανακύκλωση από την οποία προκύπτουν προϊόντα υψηλής ποιότητας, δηλαδή όχι η ανακύκλωση από την οποία προκύπτουν αδρανή υλικά. Σχετικά με την έννοια, βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Προς μια κυκλική οικονομία: πρόγραμμα μηδενικών αποβλήτων για την Ευρώπη», COM(2014) 398 τελικό της 2ας Ιουλίου 2014, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex% 3A52014DC0398.

[29] Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Χάρτης πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη», COM(2011) 571 τελικό της 20ής Σεπτεμβρίου 2011, http://eur-lex.europa.eu/legal- content/EN/TXT/?uri=COM:2011:0571:FIN.

[30] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Το κλείσιμο του κύκλου – Ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία», COM(2015) 614 τελικό της 2ας Δεκεμβρίου 2015, http://eur-lex.europa.eu/legal-. content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015DC0614

και/ή υδάτων, ανάλογα με τα κυριότερα αποτελέσματα) και

- να στηρίξει τις αλλαγές στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)[31] και/ή
- να ενσωματώσει την κοινωνική διάσταση στο επιχειρηματικό μοντέλο.

Επεξηγηματική σημείωση:

Στις εναλλακτικές διαδικασίες περιλαμβάνονται ενδεικτικά η κοινή χρήση ή χρηματοδοτική μίσθωση, η ανακατασκευή, η βιομηχανική συμβίωση, η βελτιστοποίηση των αλυσίδων τροφίμων, των μεταφορών και της κινητικότητας, τα βιώσιμα κτίρια και οι κατασκευές/κατεδαφίσεις.

2.2.3 Θεματικές προτεραιότητες για την αποδοτικότητα των πόρων, συμπεριλαμβανομένων του εδάφους και των δασών, και πράσινη και κυκλική οικονομία

Δραστηριότητες για την εφαρμογή του «Χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη» και του 7ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον, οι οποίες δεν καλύπτονται από άλλες θεματικές προτεραιότητες που αναφέρονται στο εν λόγω παράρτημα, και συγκεκριμένα:

(i) δραστηριότητες για βιομηχανική συμβίωση και μεταφορά γνώσης, ανάπτυξη νέων μοντέλων για τη μετάβαση προς μια κυκλική και πράσινη οικονομία·

(ii) δραστηριότητες για τη θεματική στρατηγική για το έδαφος (ανακοίνωση της Επιτροπής, με ημερομηνία 22 Σεπτεμβρίου 2006 και τίτλο «θεματική στρατηγική για την προστασία του εδάφους»), με ιδιαίτερη έμφαση στην αποδήμηση και την αντιστάθμιση για τη σφράγιση του εδάφους, και βελτιωμένη χρήση της γης·

(iii) δραστηριότητες για την παρακολούθηση των δασών και τα συστήματα πληροφόρησης, καθώς και για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών.

Θέματα έργων

Τα έργα στο πλαίσιο των θεματικών προτεραιοτήτων για την αποδοτικότητα των πόρων, συμπεριλαμβανομένων του εδάφους και των δασών, και για την πράσινη και κυκλική οικονομία θα επικεντρωθούν στην εφαρμογή του χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη, του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία[32], της θεματικής στρατηγικής για την προστασία του εδάφους[33] και της δασικής στρατηγικής της ΕΕ του 2013[34].

Όσον αφορά τη βιομηχανική συμβίωση, τη μεταφορά γνώσεων και τη μετάβαση προς μια κυκλική και πράσινη οικονομία, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις αποδοτικές ως προς τους πόρους/την κυκλική οικονομία, περιβαλλοντικά ορθές επιδόσεις των επιχειρήσεων, της πολιτικής για τους καταναλωτές, των νέων επιχειρηματικών μοντέλων και μοντέλων κατανάλωσης, καθώς και των αξιακών αλυσίδων. Μέχρι στιγμής, η δημόσια στήριξη στην

[31] Για τον ορισμό των ΜΜΕ, βλ. .http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3An26026

[32] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Το κλείσιμο του κύκλου – Ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία», COM(2015) 614 τελικό της 2ας Δεκεμβρίου 2015, http://eur-lex.europa.eu/legal-. content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015DC0614

[33] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Θεματική στρατηγική για την προστασία του εδάφους», COM(2006) 231 τελικό, .https://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy_en

[34] https://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy_en

κυκλική οικονομία κατευθύνεται κυρίως προς την «ανακύκλωση», ενώ τα έργα επαναχρησιμοποίησης, επισκευής και ανακατασκευής υποεκπροσωπούνται [35] . Εάν εφαρμοστεί κατά μήκος των (τοπικών) αξιακών αλυσίδων, η κυκλική οικονομία παρουσιάζει σημαντικό δυναμικό δημιουργίας θετικών κοινωνικών επιπτώσεων, για παράδειγμα όσον αφορά την ένταξη λιγότερο ευνοημένων ατόμων στην αγορά εργασίας και την επισημοποίηση δραστηριοτήτων της παραοικονομίας.

Τα έργα που αφορούν την κυκλική οικονομία πρέπει να εξετάζουν τις πτυχές αυτές παράλληλα με τις άμεσες μετρήσιμες περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Οι εν λόγω αξιακές αλυσίδες θα καλύψουν τους τομείς προτεραιότητας και, ως εκ τούτου, θα προωθήσουν επίσης την υλοποίηση της επικείμενης «στρατηγικής για τις πλαστικές ύλες στην κυκλική οικονομία»[36].

Όσον αφορά την προστασία του εδάφους, είναι ανάγκη να βελτιωθεί η διαχείριση του εδάφους και, ειδικότερα, να περιοριστούν και να μετριαστούν οι επιπτώσεις της σφράγισης του εδάφους. Τα σχετικά με το έδαφος δεδομένα που συλλέγονται στο πλαίσιο του έργου πρέπει να διαβιβάζονται στις σχετικές περιφερειακές, εθνικές και/ή ενωσιακές βάσεις δεδομένων.

Τα έργα που αφορούν τα δάση αναμένεται να συμβάλουν στην παρακολούθηση των δασών, με τη διαβίβαση κάθε παραγόμενου από αυτά σχετικού δεδομένου σε υφιστάμενα ή μελλοντικά ευρωπαϊκά συστήματα πληροφοριών για τα δάση. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει ανάγκη εξεύρεσης οικονομικά αποδοτικών προσεγγίσεων που είναι κοντά στη φύση ή παρόμοιων εναλλακτικών δασοκομικών προσεγγίσεων για φυτεμένες δασοσυστάδες με δένδρα ίδιας ηλικίας ή δένδρα ενός είδους, προκειμένου να ενισχυθούν περαιτέρω η βιοποικιλότητα και η ανθεκτικότητα. Πρέπει να καταβληθούν ιδιαίτερες προσπάθειες για την πρόληψη της εκδήλωσης δασικών πυρκαγιών, την ελαχιστοποίηση των συνθηκών εξάπλωσής τους και την αύξηση της συνολικής ανθεκτικότητας των δασών, ιδιαίτερα σε προστατευόμενες περιοχές όπως οι περιοχές Natura 2000, στις οποίες βρίσκεται μεγάλο ποσοστό δασών και οι οποίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της δράσης της ΕΕ για την προστασία της φύσης.

Ως εκ τούτου, θα δοθεί προτεραιότητα στα ακόλουθα έργα:

Αποδοτικότητα των πόρων, πράσινη και κυκλική οικονομία – Παράρτημα ΙΙΙ ενότητα Α στοιχείο γ) σημείο i)

1. **Εφαρμογή της έννοιας της κυκλικής οικονομίας** με στόχευση τουλάχιστον σε έναν από τους τομείς προτεραιότητας του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία[37] και διασφάλιση της χρήσης δευτερογενών πόρων, άχρηστων υλικών και/ή αποβλήτων υψηλής ποιότητας στην ίδια ή σε διαφορετικές αξιακές αλυσίδες. Ήδη κατά τη διάρκεια των έργων, η εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας αναμένεται:
    - να στηρίξει τις αλλαγές στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και/ή
    - να ενσωματώσει την κοινωνική διάσταση στην αξιακή αλυσίδα (ή αλυσίδες).

Έδαφος – Παράρτημα ΙΙΙ ενότητα Α στοιχείο γ) σημείο ii)

1. Υλοποίηση δράσεων σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη σφράγιση του εδάφους[38] με βελτιωμένη απόδοση σε σύγκριση με τις λύσεις της αγοράς, με σκοπό την **επίτευξη περιφερειακής ή εθνικής χωροταξικής ανάπτυξης χωρίς περαιτέρω δέσμευση της γης ή σφράγιση του εδάφους**. Οι εν λόγω δράσεις συνίστανται σε

[35] Βλ. έκθεση ΕΟΠ αριθ. 6/2017, Circular by design – products in the circular economy», σ. 23: ποσοστό 5% όλων των έργων Ε&Α της ΕΕ στον τομέα του σχεδιασμού προϊόντων αφορά τον οικολογικό σχεδιασμό, 1% την ανακατασκευή και 2% την επισκευή, αλλά ποσοστό 8% εστιάζει στην ανακύκλωση.
[36] http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-new-boost-for-jobs-growth-and-investment/file-strategy-on-plastics-in-the-circular-economy
[37] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Το κλείσιμο του κύκλου – Ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία», COM(2015) 614 τελικό της 2ας Δεκεμβρίου 2015, http://eur-lex.europa.eu/legal-. content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015DC0614 Οι τομείς προτεραιότητας είναι οι ακόλουθοι: πλαστικές ύλες, πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας, σπατάλη τροφίμων, βιομάζα και προϊόντα βιολογικής προέλευσης, απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων.
[38] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, Βρυξέλλες, SWD(2012) 101 τελικό της 12ης Απριλίου 2012, «Κατευθυντήριες γραμμές για τις βέλτιστες πρακτικές περιορισμού, μετριασμού ή αντιστάθμισης της σφράγισης του εδάφους», .http://ec.europa.eu/environment/soil/pdf/soil_sealing_guidelines_en.pdf

τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα:

- περιορισμός και/ή άλλες δράσεις εξυγίανσης που εστιάζουν σε μολυσμένους τόπους·
- μετριασμός της σφράγισης του εδάφους και/ή
- αντιστάθμιση για τη σφράγιση του εδάφους.

2. Εφαρμογή **πρακτικών ολοκληρωμένης βιώσιμης διαχείρισης του εδάφους** σύμφωνα με τις προαιρετικές κατευθυντήριες γραμμές για τη βιώσιμη διαχείριση του εδάφους[39] μέσω περιφερειακών, εθνικών ή διακρατικών δικτύων ή οργανισμών.

Δάση – Παράρτημα III ενότητα Α στοιχείο γ) σημείο iii)

Πέραν των δεδομένων σχετικά με τους δείκτες που σχετίζονται με τους δασικούς οικοτόπους και τα δασικά οικοσυστήματα, καθώς και τις υπηρεσίες τους, τα έργα του LIFE που αφορούν τα δάση πρέπει επίσης να παρέχουν δεδομένα αναφορικά με τους σχετικούς δείκτες βάσει των κριτηρίων 1, 2, 4 και 5 των επικαιροποιημένων πανευρωπαϊκών δεικτών για τη βιώσιμη διαχείριση των δασών[40].

1. Αποτελεσματική και αποδοτική χρήση εργαλείων, μεθοδολογιών, τεχνικών, τεχνολογιών και εξοπλισμού για την εφαρμογή **προσεγγίσεων διαχείρισης των δασών που είναι κοντά στη φύση και παρόμοιων δασοκομικών εναλλακτικών προσεγγίσεων**([41]) **αντί της εντατικότερης**([42]) **διαχείρισης δασών** και/ή προσεγγίσεων διαχείρισης βάσει **φυτεμένων δασοσυστάδων με δένδρα ίδια ηλικίας ή δένδρα ενός είδους**, με **οικονομική αποδοτικότητα** συγκρίσιμη με εκείνη δραστηριοτήτων μεσαίας ή μεγάλης κλίμακας που χρησιμοποιούνται σε ένα ισοδύναμο πλαίσιο εντατικότερης διαχείρισης δασών και/ή διαχείρισης δασών που αποτελούνται από δένδρα ίδιας ηλικίας ή ενός είδους([43]).

Επεξηγηματική σημείωση:

Η διαχείριση των δασών με τρόπο κοντά στη φύση (ενίοτε αποκαλούμενη επίσης «οικολογική δασοκομία» ή «δασοκομία συνεχούς κάλυψης») χαρακτηρίζεται από πρακτικές που προσπαθούν να μιμηθούν τις φυσικές διαδικασίες και αποσκοπούν στον συνδυασμό της οικονομικής χρήσης των δασών με τη διατήρηση της φύσης. Το αποτέλεσμα είναι πολυώροφα και πλούσια μεικτά δάση υπό ενεργό διαχείριση, τα οποία παρουσιάζουν σχετικά παρόμοια χαρακτηριστικά με τα φυσικά δάση. Η έννοια περιλαμβάνει την ενεργό διαχείριση των δασών με υλοτόμηση και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να συγχέεται με τις προσεγγίσεις που αποσκοπούν ρητά στη διατήρηση των φυσικών διαδικασιών, π.χ. σε περιοχές άγριας φύσης. Οι πρακτικές που χρησιμοποιούνται συνήθως ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρώς μεταξύ των χωρών, αλλά κατά κανόνα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία: χρήση αυτόχθονων ή προσαρμοσμένων στον τόπο ειδών δένδρων, φυσική αναγέννηση, περιορισμένη χρήση μηχανημάτων, συμπερίληψη μέτρων διατήρησης της φύσης, μη χρήση λιπασμάτων ή

[39] Εκδόθηκαν από το Συμβούλιο του FAO στις 5 Δεκεμβρίου 2016 και εγκρίθηκαν από την ΕΕ και τα κράτη μέλη, .http://www.fao.org/3/a-bl813e.pdf

[40] Υπουργική δήλωση της Μαδρίτης, της 22ας Οκτωβρίου 2015, όπως εγκρίθηκε από τη συνεδρίαση εμπειρογνωμόνων της Forest Europe, 30 Ιουνίου – 2 Ιουλίου 2015, Μαδρίτη, Ισπανία, http://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/11/III.- ELM_7MC_2_2015_MinisterialDeclaration_adopted-2.pdf#page=5

[41] Π.χ. δασοκομικές δραστηριότητες μικρής κλίμακας.

[42] Philipp S. Duncker, Susana M. Barreiro, Geerten M. Hengeveld, Torgny Lind, William L. Mason, Slawomir Ambrozy και Heinrich Spiecker, Classification of Forest Management Approaches: A New Conceptual Framework and Its Applicability to European Forestry, Ecology and Society 17(4): 51. http://dx.doi.org/10.5751/ES-05262-170451 σ. 50: «Διάφορες προσεγγίσεις διαχείρισης των δασών ή δασοκομικά συστήματα μπορούν να εφαρμόζονται βάσει διαβαθμισμένης έντασης διαχείρισης, ανάλογα με τις συγκεκριμένες δασοκομικές μεθόδους και πρακτικές που χρησιμοποιούνται (επιλογή ειδών, προετοιμασία τοποθεσίας, φύτευση, φροντίδα, αραίωση, τελική υλοτόμηση, χρήση χημικών παραγόντων κ.λπ.). Οι επιλογές των ανωτέρω μεθόδων και πρακτικών θα έχουν επακόλουθες συνέπειες στις δομές και τις λειτουργίες των δασικών οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας και άλλων κριτηρίων βιωσιμότητας. Στην "εντατική" διαχείριση των δασών δίνεται συνήθως προτεραιότητα σε οικονομικές παραμέτρους και, κυρίως, στους στόχους παραγωγής βιομάζας, ενώ οι οικολογικές ανησυχίες και άλλες λειτουργίες και υπηρεσίες των οικοσυστημάτων διαδραματίζουν συγκριτικά ήσσονος σημασίας ρόλο. Στις συνήθεις μεθόδους και δραστηριότητες βάσει αυτής της προσέγγισης περιλαμβάνονται οι μικροί περίτροποι χρόνοι, οι δασοσυστάδες με δένδρα ίδιας ηλικίας, η δυνατότητα χρήσης μη αυτόχθονων ειδών δένδρων, η εφαρμογή χημικών παραγόντων, η αποψίλωση ως καθεστώς τελικής υλοτόμησης, η εντατική χρήση μηχανημάτων και καλλιέργεια του εδάφους, ή η λίπανση και ασβέστωση».

[43] Π.χ. νέα μηχανήματα που είναι κατάλληλα για τη μερική αφαίρεση δένδρων, με την οποία αντιμετωπίζεται η μικρής κλίμακας διαφοροποίηση στη δομή των συστάδων· πρόληψη της ζημίας στο έδαφος· νέα μοντέλα απογραφής και συστήματα ΤΠ για τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των δασοσυστάδων· τεχνολογίες απομακρυσμένης επιτήρησης για την πρόληψη της παράνομης υλοτομίας· εξειδικευμένη τεχνολογία πριονισμού κ.λπ.

φυτοφαρμάκων, μεγάλος περίτροπος χρόνος, υλοτόμηση ενός στελέχους ή συλλογική υλοτόμηση.([44])

2. Δοκιμή και εφαρμογή μεθόδων([45]) για τη μετατροπή υφιστάμενων ιδιαίτερα επιρρεπών στις πυρκαγιές δασών σε περισσότερο ανθεκτικές δασοσυστάδες με χαμηλότερο κίνδυνο συσσώρευσης καύσιμης ύλης και εξάπλωσης της πυρκαγιάς, με βάση δασοκομικές πρακτικές και πρακτικές διαχείρισης της γης οι οποίες ευνοούν τα ημιφυσικά μεικτά ή πλατύφυλλα δάση, αποκλείουν την υπερεκμετάλλευση των συναφών υδατικών συστημάτων και/ή διασφαλίζουν τη βιώσιμη χρήση της γης μειώνοντας τον κίνδυνο πυρκαγιάς και/ή την ένταση της πυρκαγιάς.

2.2.4 Θεματικές προτεραιότητες για το περιβάλλον και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων των χημικών ουσιών και των θορύβων

Δραστηριότητες για την εφαρμογή των συγκεκριμένων στόχων για το περιβάλλον και την υγεία οι οποίοι ορίζονται στο 7ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον, και ειδικότερα:

(i) Κανονισμός για την καταχώρηση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH)[46]

(ii) Οδηγία για τον περιβαλλοντικό θόρυβο[47]

(iii) Οδηγία Σεβέζο III([48])

Θέματα έργων

Όσον αφορά το περιβάλλον και την υγεία, πρέπει να διερευνηθούν νέες μέθοδοι για τη μείωση των επιπτώσεων των χημικών ουσιών, του θορύβου και των βιομηχανικών ατυχημάτων στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία.

Ως εκ τούτου, θα δοθεί προτεραιότητα στα ακόλουθα έργα:

Χημικές ουσίες – Παράρτημα III ενότητα Α στοιχείο δ) σημείο i)

1. **Μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον ή στην ανθρώπινη υγεία** που οφείλονται σε τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα:

   - **ουσίες που χαρακτηρίζονται ως επικίνδυνες για την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον βάσει του κανονισμού για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων (CLP)([49])·**

   - **συνδυαστικά αποτελέσματα χημικών ουσιών, συμπεριλαμβανομένων των ενδοκρινικών διαταρακτών·**

[44] Από Duncker, P. S., S. M. Barreiro, G. M. Hengeveld, T. Lind, W. L. Mason, S. Ambrozy, και H. Spiecker. 2012. Classification of Forest Management Approaches: A New Conceptual Framework and its Applicability to European Forestry. Ecology and Society 17(4): 51.

[45] Οι μέθοδοι και οι προσεγγίσεις ποικίλλουν ανάλογα π.χ. με το μέγεθος της δασικής εκμετάλλευσης, το είδος της ιδιοκτησίας, το είδος του δάσους και τη βιογεωγραφική περιοχή κ.λπ.

[46] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ (ΕΕ L 36 της 5.2.2009, σ. 84). Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 528/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση βιοκτόνων (ΕΕ L 167 της 27.6.2012, σ. 1).

[47] Οδηγία 2002/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, σχετικά με την αξιολόγηση και τη διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου (ΕΕ L 189 της 18.7.2002, σ. 12).
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:189:0012:0012:EL:PDF

[48] Οδηγία 2012/18/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες και για την τροποποίηση και στη συνέχεια την κατάργηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 197 της 24.7.2012, σ. 1).

[49] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων, την τροποποίηση και την κατάργηση των οδηγιών 67/548/ΕΟΚ και 1999/45/ΕΚ και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, ΕΕ L 353 της 31.12.2008, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία με βάση την τεχνική και επιστημονική πρόοδο: https://echa.europa.eu/regulations/clp/legislation.

- **νανοϋλικά·**
- **βιοκτόνα και/ή φυτοφάρμακα.**

Αυτό επιτυγχάνεται μέσω ενός ή περισσοτέρων από τα ακόλουθα:

- ασφαλέστερη ή βιωσιμότερη χρήση,
- ελαχιστοποίηση της έκθεσης σε τοξικές χημικές ουσίες που περιέχονται σε προϊόντα ή στο περιβάλλον, και/ή
- αντικατάσταση με ασφαλέστερες ουσίες ή με μη χημικές λύσεις.

Θόρυβος – Παράρτημα III ενότητα Α στοιχείο δ) σημείο ii)

Υπό τον τίτλο αυτό, θα δοθεί προτεραιότητα σε έργα σε αστικές περιοχές, προκειμένου να επωφεληθεί από τη βελτίωση της κατάστασης ο μέγιστος δυνατός αριθμός ατόμων.

1. Μείωση του **θορύβου που προέρχεται από τους δρόμους σε πυκνοκατοικημένες αστικές περιοχές** με τη χρήση επιστρώσεων και/ή ελαστικών χαμηλού επιπέδου θορύβου που έχουν κόστος κύκλου ζωής συγκρίσιμο με εκείνο των συνήθων επιστρώσεων και/ή ελαστικών ενώ παράλληλα επιτυγχάνουν σημαντική μείωση του θορύβου.

Βιομηχανικά ατυχήματα – Παράρτημα III ενότητα Α στοιχείο ε) σημείο iii)

1. Διευκόλυνση της εφαρμογής της **οδηγίας Σεβέζο III** (οδηγία 2012/18/ΕΕ) για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες, μέσω της χρήσης ιδιαίτερα οικονομικά αποδοτικών μεθοδολογικών εργαλείων για τη χαρτογράφηση των κινδύνων για την **ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον**, και για την αντιμετώπιση των **επαγωγικών επιπτώσεων** (φαινόμενο «ντόμινο»). Τα έργα προβλέπουν την εφαρμογή των εν λόγω εργαλείων για λόγους επίδειξης από διάφορους υπεύθυνους και εφαρμόζουν μέτρα πρόληψης ή μείωσης του κινδύνου βάσει αυτών.

2.2.5 Θεματικές προτεραιότητες για την ποιότητα του αέρα και τις εκπομπές, συμπεριλαμβανομένου του αστικού περιβάλλοντος

Δραστηριότητες για την εφαρμογή των συγκεκριμένων στόχων για τον αέρα και τις εκπομπές οι οποίοι ορίζονται στον «Χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη» και στο 7ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον, και ειδικότερα:

(i) ολοκληρωμένες προσεγγίσεις στην εφαρμογή της νομοθεσίας περί ποιότητας του αέρα

(ii) διευκόλυνση της συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές για την ποιότητα αέρα στην Ένωση και με τις σχετικές προδιαγραφές για τις εκπομπές στην ατμόσφαιρα, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας για τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών[50]

(iii) βελτιωμένη εφαρμογή της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές[51], με ιδιαίτερη έμφαση στη βελτίωση του ορισμού και της διαδικασίας εφαρμογής των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών, ενώ θα διασφαλίζεται η εύκολη πρόσβαση του κοινού στην ενημέρωση και θα ενισχύεται η συμβολή της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές στην καινοτομία.

[50] Οδηγία 2001/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2001, σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους (ΕΕ L 309 της 27.11.2001, σ. 22).
[51] Οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) (ΕΕ L 334 της 17.12.2010, σ. 17).

Θέματα έργων

Η θεματική προτεραιότητα «ποιότητα του αέρα και εκπομπές, συμπεριλαμβανομένου του αστικού περιβάλλοντος» επικεντρώνεται στην εφαρμογή της νομοθεσίας για την ποιότητα του αέρα και σε μια συνολική προσέγγιση για την αντιμετώπιση των αστικών περιβαλλοντικών προβλημάτων. Η ατμοσφαιρική ρύπανση παραμένει ο πιο σημαντικός περιβαλλοντικός παράγοντας προβλημάτων υγείας στην Ευρώπη, με δέκα φορές υψηλότερο ποσοστό θνησιμότητας σε σχέση με τα τροχαία ατυχήματα, ενώ έχει επίσης σημαντικό αντίκτυπο στα οικοσυστήματα (για παράδειγμα, το 70% των περιοχών Natura 2000 της ΕΕ πλήττεται από ευτροφισμό εξαιτίας της ατμοσφαιρικής ρύπανσης). Το πρόβλημα αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί σύμφωνα με την επικείμενη στρατηγική της ΕΕ για την ποιότητα του αέρα κατά την περίοδο έως το 2030. Τα έργα πρέπει να αφορούν εκπομπές σωματιδίων (PM) και/ή NO_2, και όχι CO_2. Εάν ο πρωταρχικός στόχος είναι η μείωση των εκπομπών CO_2, το έργο πρέπει να υποβληθεί στο πλαίσιο του υποπρογράμματος «Δράση για το κλίμα».

Η οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές (ΟΒΕ) αποτελεί βασικό μέσο για την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης από μεγάλες σημειακές πηγές. Χάρη στην εμπειρία από την υλοποίηση της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές (και της προγενέστερης οδηγίας την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης) εντοπίστηκαν πρόσθετες ανάγκες όσον αφορά την ενημέρωση του κοινού και την εφαρμογή αναδυόμενων τεχνικών.

Ως εκ τούτου, θα δοθεί προτεραιότητα στα ακόλουθα έργα:

Νομοθεσία για την ποιότητα του αέρα και οδηγία για τον καθορισμό των εθνικών ανωτάτων ορίων εκπομπών (ΕΑΟΕ) – Παράρτημα ΙΙΙ ενότητα Α, στοιχείο ε) σημεία i)-ii)

Σε περίπτωση που δεν αναφέρεται ρητώς το αντίθετο, τα έργα για την ποιότητα του αέρα πρέπει γενικά να επικεντρώνονται στις αστικές περιοχές, προκειμένου να καλύπτουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερο πληθυσμό.

1. **Βελτίωση της ποιότητας του αέρα και μείωση των εκπομπών σωματιδίων** (PM) σε περιοχές με υψηλή χρήση στερεών καυσίμων όπως βιομάζα, άνθρακας και τύρφη για οικιακή θέρμανση. Τα έργα αυτά εφαρμόζουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:
    - τεχνικές λύσεις[52],
    - λύσεις διαχείρισης,
    - ρυθμιστικές λύσεις και/ή
    - λύσεις παροχής κινήτρων[53].
2. **Βιώσιμη κινητικότητα στις οδικές μεταφορές**, με στόχευση στις εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων, των οποίων η μείωση συμβάλλει ουσιωδώς στην τήρηση των προτύπων ποιότητας του αέρα, και με επικέντρωση σε ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:
    - καθαρότερες πραγματικές συνθήκες οδήγησης·
    - καθαρότερα ή ηλεκτρικά δίκυκλα ή τρίκυκλα και/ή ανάλυση αναγκών για σχετικές υποδομές και υλοποίησή τους σε δοκιμαστική κλίμακα·
    - χρήση ηλεκτρικών οχημάτων ή οχημάτων εξαιρετικά χαμηλών εκπομπών ρύπων([54])·
    - χρήση εναλλακτικών καυσίμων·

[52] Π.χ. προεπεξεργασία καυσίμων, τεχνολογίες εξαιρετικά χαμηλών εκπομπών σκόνης, υψηλής απόδοσης και καθαρές τεχνολογίες καύσης και ελέγχου, συνδυασμοί με ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές μηδενικών εκπομπών, αποθήκευση θερμότητας.

[53] Επισημαίνεται ότι οι άμεσες πληρωμές κινήτρων προς τρίτους δεν είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE σύμφωνα με το άρθρο ΙΙ.11 του υποδείγματος συμφωνητικού επιχορήγησης του προγράμματος LIFE.

[54] Οχήματα εξαιρετικά χαμηλών εκπομπών ρύπων κατά την έννοια του προγράμματος εργασίας «Ορίζοντας 2020», http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2016_2017/main/h2020-wp1617-transport_en.pdf. Μπορούν να περιλαμβάνουν οχήματα δημόσιας χρήσης.

- καινοτόμα προγράμματα μετατροπής για οχήματα([55])·
- εναλλακτική τεχνολογία μετάδοσης κίνησης([56])·
- υψηλού αντικτύπου συστήματα πρόσβασης κυκλοφορίας, όπως ζώνες χαμηλών εκπομπών και συστήματα οδικών τελών, μέσω προηγμένων κριτηρίων πρόσβασης και/ή ετικετών· και/ή
- χρήση καινοτόμων πλατφορμών εφοδιαστικής([57]).

3. **Βιώσιμη κινητικότητα στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών και των μη οδικών κινητών μηχανημάτων** με σκοπό τη μείωση των εκπομπών, κυρίως από υφιστάμενα μη οδικά κινητά μηχανήματα τα οποία δεν καλύπτονται (ακόμη) από τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1628([58]).
4. **Μείωση των εκπομπών αμμωνίας, μεθανίου και σωματιδίων από τη γεωργία** για τη στήριξη της εφαρμογής του αναβαθμισμένου κώδικα ορθής πρακτικής της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ) με στόχο τη μείωση των εκπομπών από τη γεωργία([59]).

Οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές (ΟΒΕ) – Παράρτημα ΙΙΙ ενότητα Α στοιχείο ε) σημείο iii)

1. Εφαρμογή των **τεχνικών πρόληψης και μείωσης της ρύπανσης** που αναφέρονται στην οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές ως αναδυόμενες τεχνικές.

Αστικό περιβάλλον – Παράρτημα ΙΙΙ ενότητα Α στοιχείο ε)

1. Εφαρμογή ολοκληρωμένων πολιτικών αστικής ανάπτυξης και κανονιστικών προσεγγίσεων για αειφόρο προγραμματισμό και σχεδιασμό και/ή για τη στήριξη καινοτόμων τεχνικών λύσεων, με σκοπό τη βελτίωση τουλάχιστον ενός από τα ακόλουθα στοιχεία:
    - αστικές δημόσιες συγκοινωνίες και κινητικότητα,
    - λύσεις ενεργειακής απόδοσης ή αποδοτικότητας των πόρων ή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μηδενικών/χαμηλών εκπομπών([60]) ή ανανεώσιμων υλικών([61]),
    - τοπική παραγωγή ειδών διατροφής, και/ή
    - κατάσταση των αστικών οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους([62]).

2.3 Έργα LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων

Σύμφωνα με τον Κανονισμό LIFE, τα έργα *LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων* πρέπει να είναι έργα επίδειξης ή πιλοτικά έργα, όπως αυτά ορίζονται παρακάτω:

[55] Τα προβλεπόμενα προϊόντα θα μπορούσε να είναι τα αυτοκίνητα, καθώς και τα μηχανοκίνητα δίκυκλα και τρίκυκλα.
[56] Όπως, για παράδειγμα, ηλεκτροκινητικότητα και κινητικότητα με βάση το υδρογόνο.
[57] Π.χ. για την παράδοση των εμπορευμάτων στο «τελευταίο χιλιόμετρο» (last mile).
[58] Π.χ. από τις πλωτές μεταφορές, τις λιμενικές υποδομές και τα εργοτάξια. Στο πλαίσιο αυτό μπορούν να περιλαμβάνονται η εναλλαγή καυσίμων (συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρικής ενέργειας), τα καύσιμα χαμηλών εκπομπών (π.χ. καύσιμα αεροσκαφών από τα οποία προκύπτει χαμηλός αριθμός εκπεμπόμενων σωματιδίων) και ο μετεξοπλισμός με τεχνολογίες μείωσης των εκπομπών. Οι δράσεις μπορούν να συμπληρώνονται από την εφαρμογή σχετικών αστικών πολιτικών, ρυθμιστικών προσεγγίσεων και σχεδιασμού. Οι δράσεις πρέπει να αποφέρουν μετρήσιμη μείωση των εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων όπως τα σωματίδια και το NO2.
[59] http://www.unece.org/index.php?id=41358
[60] Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές μηδενικών/χαμηλών εκπομπών. Τα έργα πρέπει να αφορούν εκπομπές σωματιδίων (PM) και/ή NO_2, και όχι CO_2. Εάν ο πρωταρχικός στόχος είναι η μείωση των εκπομπών CO_2, το έργο πρέπει να υποβληθεί στο πλαίσιο του υποπρογράμματος «Δράση για το κλίμα».
[61] Περιλαμβάνονται λύσεις συμπληρωματικές προς τις δραστηριότητες στο πλαίσιο του Συμφώνου των Δημάρχων.
[62] http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/pdf/102.pdf

- Τα «πιλοτικά έργα» είναι έργα που εφαρμόζουν μια τεχνική ή μια μέθοδο η οποία δεν έχει εφαρμοστεί ούτε έχει δοκιμαστεί στο παρελθόν ή αλλού, αποφέρουν πιθανά περιβαλλοντικά ή κλιματικά οφέλη σε σύγκριση με τις τρέχουσες βέλτιστες πρακτικές, και μπορούν να εφαρμοσθούν μεταγενέστερα σε ευρύτερη κλίμακα σε παρόμοιες καταστάσεις.
- Τα «έργα επίδειξης» είναι έργα τα οποία θέτουν σε εφαρμογή, δοκιμάζουν, αξιολογούν και διαδίδουν ενέργειες, μεθοδολογίες ή προσεγγίσεις που είναι καινούριες ή άγνωστες στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου, όπως το γεωγραφικό, οικολογικό, κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, και οι οποίες θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν αλλού σε παρόμοιες περιστάσεις.

Τι σημαίνει πιλοτικό έργο;

Το **πιλοτικό** έργο εφαρμόζει μια τεχνική ή μια μέθοδο η οποία δεν έχει εφαρμοστεί ούτε έχει δοκιμαστεί στο παρελθόν, ή αλλού – κατά συνέπεια κρίνεται καινοτομικό.

Σε ένα **πιλοτικό** έργο, το επίπεδο της καινοτομίας μπορεί να αξιολογηθεί σύμφωνα με διαφορετικές οπτικές:

a) σε σχέση με τις τεχνολογίες που εφαρμόζονται από το έργο (τεχνολογική καινοτομία), ή

b) σε σχέση με τον τρόπο που εφαρμόζονται αυτές οι τεχνολογίες (καινοτομία στις διαδικασίες ή τις μεθόδους).

Σημειώνεται ότι η εφαρμογή μιας δράσης/μεθοδολογίας εδραιωμένης περιβαλλοντικής λύσης σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή όπου δεν έχει εφαρμοστεί στο παρελθόν δεν θεωρείται πιλοτική αλλά δραστηριότητα επίδειξης.

Τι σημαίνει έργο επίδειξης;

Το έργο **επίδειξης** θέτει σε εφαρμογή, δοκιμάζει, αξιολογεί και διαδίδει δράσεις/μεθοδολογίες που είναι σε κάποιον βαθμό καινούριες ή άγνωστες στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου (όπως το γεωγραφικό, οικολογικό ή κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο) και οι οποίες **θα έπρεπε να εφαρμόζονται συχνότερα** αλλού σε παρόμοιες περιστάσεις. Το έργο πρέπει να είναι σχεδιασμένο από την αρχή έτσι ώστε να επιδείξει κατά πόσο οι τεχνικές και οι μέθοδοι που προτείνει αποδίδουν στο πλαίσιο του έργου. Τα έργα επίδειξης ενδέχεται να έχουν υψηλότερη προστιθέμενη αξία για την ΕΕ αν εφαρμοστούν σε εθνικό ή διακρατικό επίπεδο, αντί σε τοπική κλίμακα.

2.3.1 Χρηματοδοτεί εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα το Πρόγραμμα LIFE;

ΝΑΙ, τέτοια έργα επιδιώκονται έντονα.

Το LIFE χρηματοδοτεί έργα οικολογικής καινοτομίας και κυκλικής οικονομίας από όταν ξεκίνησε το 1992. Πολλά από αυτά τα έργα πραγματοποιήθηκαν από ΜΜΕ και μεγάλες βιομηχανίες, και αποσκοπούσαν να δοκιμάσουν και να επιδείξουν κάποιο καινούριο προϊόν, κάποια νέα τεχνολογία ή μια νέα παραγωγική διαδικασία με πιθανή εμπορική αξία. Πολλά από αυτά σήμερα αποτελούν παραδείγματα βέλτιστης διαθέσιμης τεχνολογίας ή κανονικά προϊόντα διαθέσιμα σε παραγωγούς και καταναλωτές.

Σε ό,τι αφορά τη συνεισφορά στη βιώσιμη ανάπτυξη και την ποιότητα του περιβάλλοντος, οι σύγχρονες βασικές προτεραιότητες του Προγράμματος LIFE και πολλά από τα θέματα έργων επιβεβαιώνουν την ειδική προσοχή που δίνεται στην προώθηση εμπορικά αξιοποιήσιμων έργων που προσφέρουν βελτιωμένες περιβαλλοντικές λύσεις ικανές να υιοθετηθούν ευρέως

από την κοινωνία, αλλά και την οικονομία.

Οι επενδυτές και το χρηματοδοτικό περιβάλλον έχουν μεγάλο ενδιαφέρον να στηρίξουν καινοτόμα περιβαλλοντικά έργα. Τα έργα αυτά διαθέτουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία δεν απαντώνται απαραίτητα σε άλλα έργα LIFE. Οι αιτούντες σε αυτή την κατηγορία έργων καλούνται να υπογραμμίσουν τα σχετικά στοιχεία ήδη από το στάδιο του συνοπτικού υπομνήματος και να συμπεριλάβουν στην ολοκληρωμένη πρότασή του (Στάδιο 2) αναλυτική περιγραφή των ακόλουθων βασικών χαρακτηριστικών:

a. **Τεχνική ετοιμότητα:** Η προηγούμενη προπαρασκευαστική εργασία πρέπει να περιγραφεί λεπτομερώς, ενώ τα αποτελέσματα προηγούμενων δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης και προηγούμενων ελέγχων οφείλουν να καταδεικνύουν με αξιόπιστο τρόπο τη δυνατότητα τεχνικής υλοποίησης της λύσης. Ο βαθμός επίτευξης των εν λόγω αποτελεσμάτων πρέπει να προσδιοριστεί με σαφήνεια. Εάν έχουν ήδη αναπτυχθεί και δοκιμαστεί πρωτότυπα, η κλίμακα / το μέγεθός τους και τα σχετικά αποτελέσματα και συμπεράσματα χρειάζεται να παρουσιαστούν στην πρόταση, διευκρινίζοντας αν και πώς θα χρησιμοποιηθούν τα πρωτότυπα αυτά. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα B2.

b. **Τεχνική διαδικασία και τεχνολογία αιχμής:** Η τεχνική περιγραφή της προτεινόμενης λύσης (διαδικασία, υλικά, προϊόν, κ.λπ.) οφείλει να είναι σαφής και συνοπτική, να αναλύει τις προτεινόμενες διαδικασίες ή μεθόδους, στα νέα στοιχεία ή στις βελτιώσεις, και να ακολουθεί το λογικό σχήμα ενός διαγράμματος ροής, συμπεριλαμβάνοντας όπου είναι δυνατόν το γενικό ισοζύγιο μάζας και ενέργειας. Οι αιτούντες πρέπει να δείξουν ότι γνωρίζουν τις διαθέσιμες βέλτιστες πρακτικές στον αντίστοιχο τομέα και να εξηγήσουν με σαφήνεια και περιεκτικότητα τις περιβαλλοντικές, τεχνικές και οικονομικές βελτιώσεις επίδοσης και τα πλεονεκτήματα που εγκαινιάζει η προτεινόμενη λύση. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα B2.

c. **Κλίμακα και προϊόν του έργου:** Η κλίμακα (π.χ. η παραγωγική δυναμικότητα) και το προϊόν του έργου (π.χ. η ποσότητα που παράχθηκε/πουλήθηκε κατά τη διάρκεια του έργου) πρέπει να προσδιοριστεί με σαφήνεια. **Η επιλεγμένη τεχνική κλίμακα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να επιτρέπει την αξιολόγηση της τεχνικής και της οικονομικής βιωσιμότητας της προτεινόμενης λύσης σε πραγματικές συνθήκες αγοράς (δηλαδή βιομηχανική ή εμπορική κλίμακα) ήδη κατά τη διάρκεια του έργου.** Η επιλεγμένη κλίμακα και το επιλεγμένο προϊόν πρέπει επίσης να δίνουν τη δυνατότητα στο έργο να προσφέρει σαφή, ουσιαστικά, φιλόδοξα και αξιόπιστα περιβαλλοντικά οφέλη ήδη από το στάδιο εφαρμογής του έργου, καθώς και 3-5 χρόνια αργότερα. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα B2.

d. **Ποσοτικοποίηση των περιβαλλοντικών οφελών:** Οι βελτιωμένες επιδόσεις/πλεονεκτήματα που συνεπάγεται η προτεινόμενη λύση πρέπει να είναι μετρήσιμα όσον αφορά τα αναμενόμενα περιβαλλοντικά οφέλη. Πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένα, ρεαλιστικά και ποσοτικοποιημένα, και να παρουσιάζονται σύμφωνα με μια προσέγγιση κύκλου ζωής όπου αυτό απαιτείται. Αυτό γίνεται συγκρίνοντας αναλυτικά τα αναμενόμενα μελλοντικά οφέλη με την τρέχουσα κατάσταση που εκτιμάται ή μετράται κατά την έναρξη του έργου. Σε αυτό το πλαίσιο και σε ό,τι αφορά την ολοκληρωμένη πρόταση, θα διασφαλιστεί η συνοχή ανάμεσα στα περιβαλλοντικά οφέλη που περιγράφονται στις ανάλογες φόρμες, με τις τιμές που αναγράφονται στον πίνακα με τους βασικούς δείκτες LIFE σε επίπεδο έργου. Κατά περίπτωση, οι αιτούντες μπορούν να εφαρμόσουν μια ολοκληρωμένη ανάλυση κύκλου ζωής (AKZ) και να τη συμπεριλάβουν στα παραδοτέα του έργου. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα B3.

e. **Τοποθέτηση στην αγορά, εφοδιαστική αλυσίδα, ανταγωνιστές και οικονομική σκοπιμότητα:** Οι αιτούντες πρέπει να αποδείξουν ότι γνωρίζουν την αντίστοιχη αγορά (πιο συγκεκριμένα, το τρέχον και το εν δυνάμει μέγεθος αγοράς, τα χαρακτηριστικά των υποψήφιων πελατών και της ζήτησης που θα προέλθει από αυτούς, εμπόδια εισόδου στην αγορά, εμπόδια κανονιστικού πλαισίου, κ.λπ.), τις απαιτήσεις για την οργάνωση της εφοδιαστικής αλυσίδας για την προτεινόμενη λύση και τον ανταγωνισμό τους (δηλαδή ποιοι τον αποτελούν, τα μερίδια αγοράς τους, τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα, κ.λπ.). Οι αιτούντες οφείλουν να τοποθετηθούν ξεκάθαρα όσον αφορά αυτά τα στοιχεία, εξηγώντας την οικονομική σκοπιμότητα της προτεινόμενης λύσης και πώς τοποθετείται η πρότασή τους σε όρους κόστους, τιμής ή άλλων οικονομικών επενδυτικών συνισταμένων (π.χ. περίοδος αποπληρωμής, καθαρή τρέχουσα αξία, κ.λπ.) όπου απαιτείται.

   Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα Β3.

f. **Βιωσιμότητα – συνέχιση του έργου:** Στο πλαίσιο αυτής της κατηγορίας έργων, πρέπει να περιλαμβάνεται μια ξεκάθαρη στρατηγική για τη διατήρηση των αποτελεσμάτων του έργου μέσω της βιομηχανοποίησης και της εμπορευματοποίησης των προτεινόμενων λύσεων, μετά την ολοκλήρωση του έργου. Οι δραστηριότητες του έργου χρειάζεται να επιδεικνύουν δέσμευση σε αυτόν τον βαθμό και να προετοιμάζουν τη συνέχιση του έργου ήδη καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής του. Αντίθετα με όσα προβλέπονται σε προηγούμενα έργα LIFE, στο παρόν πρόγραμμα η πιθανή δημιουργία εσόδων και η πρόβλεψη εμπορικά αξιοποιήσιμων δραστηριοτήτων όχι απλώς επιτρέπονται, αλλά θεωρούνται και ισχυροί δείκτες για τη βιωσιμότητα του έργου. **Σημειώνεται ότι η βιομηχανοποίηση και η εμπορευματοποίηση δύνανται να ξεκινήσουν ήδη κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.** Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα Β6. Παραδείγματα τυπικών δραστηριοτήτων που πρέπει να περιληφθούν στο πλαίσιο της προσπάθειας συνέχισης του έργου είναι τα ακόλουθα:

   i. Ολοκληρωμένος προσδιορισμός του προτεινόμενου επιχειρηματικού μοντέλου, καθώς και της δομής οργάνωσης, ιδιοκτησίας και συνεργασιών για την είσοδο της προτεινόμενης λύσης στην αγορά.

   ii. Επενδυτικές αναλύσεις, μελέτες και/ή δραστηριότητες για την πλήρη βιομηχανοποίηση/εμπορευματοποίηση της προτεινόμενης λύσης και για την οικονομική της σκοπιμότητα.

   iii. Ανάλυση αγοράς και ανταγωνισμού ενόψει της εισόδου στην αγορά.

   iv. Σχέδιο μάρκετινγκ, κανάλια διανομής, δραστηριότητες/μελέτες εμπορικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης.

   v. Μελέτες/δραστηριότητες για την πρόσβαση σε χρηματοδοτικές πηγές και τη φυσική καταγραφή θέσεων κατάλληλων για πλήρη βιομηχανοποίηση/εμπορευματοποίηση.

   vi. Επαλήθευση μέσω του προγράμματος για την Εξακρίβωση της Περιβαλλοντικής Τεχνολογίας (Environmental Technology Verification - ETV)[63]

   vii. Ανάπτυξη ενός αξιόπιστου επιχειρηματικού σχεδίου **(υποχρεωτικό)**.

   Οι δραστηριότητες αυτού του είδους πρέπει να μεταφραστούν σε δράσεις ή υπο-δράσεις στις φόρμες C.

g. **Βιωσιμότητα – αναπαραγωγή/μεταφορά:** Στο πλαίσιο αυτής της κατηγορίας

[63] Το σύστημα Εξακρίβωσης Περιβαλλοντικής Τεχνολογίας (Environmental Technology Verification - ETV) είναι ένα εργαλείο που βοηθά καινοτόμες περιβαλλοντικές τεχνολογίες να έχουν πρόσβαση στην αγορά.Βλ. σχετικό δικτυακό τόπο για περισσότερες πληροφορίες: http://iet.jrc.ec.europa.eu/etv/

έργων, πρέπει να περιλαμβάνεται μια στρατηγική που θα διασφαλίζει την αναπαραγωγή και τη μεταφορά των αποτελεσμάτων του έργου σε άλλα περιβάλλοντα. Αυτό δεν αφορά μόνο μια απλή δέσμευση για συνέχιση του έργου μέσω της εμπορευματοποίησης και της βιομηχανοποίησης, αλλά προϋποθέτει ότι υπάρχει ένα σαφές και συγκροτημένο σχέδιο που υποστηρίζεται από δραστηριότητες για την αναπαραγωγή/μεταφορά του έργου σε άλλους κλάδους της αγοράς και/ή σε άλλες οντότητες, περιοχές ή χώρες – όπως, για παράδειγμα, την εφαρμογή της προτεινόμενης λύσης σε μια διαφορετική γεωγραφική αγορά από αυτή στην οποία επικεντρώνεται το υπό μελέτη έργο, την επέκταση του έργου σε μια διαφορετική βιομηχανική/εμπορική εφαρμογή ή τη μεταφορά του σε άλλες εταιρείες μέσω χορήγησης αδειών χρήσης ή άλλου είδους συμφωνιών. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα Β3. Παραδείγματα τυπικών δραστηριοτήτων που πρέπει να περιληφθούν για να στηρίξουν μια αξιόπιστη στρατηγική αναπαραγωγής και μεταφοράς είναι τα ακόλουθα:

i. Ανάλυση με στόχο τον εντοπισμό των στρατηγικών συνεργατών που είναι απαραίτητοι για την αναπαραγωγή και τη μεταφορά της προτεινόμενης λύσης σε διαφορετικά περιβάλλοντα, και δραστηριότητες που αφορούν τη διαπραγμάτευση μαζί τους.

ii. Ανάλυση αγοράς/ανταγωνισμού ενόψει της εισόδου σε μια διαφορετική αγορά (από πλευράς κλάδων, οντοτήτων, περιοχών ή χωρών).

iii. Δραστηριότητες/μελέτες μάρκετινγκ και εμπορικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης αναφορικά με την αναπαραγωγή σε άλλο περιβάλλον (κλάδους, οντότητες, περιοχές ή χώρες).

iv. Τεχνικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες με στόχο την αξιολόγηση της πιθανής επέκτασης της προτεινόμενης λύσης σε άλλες βιομηχανικές/εμπορικές εφαρμογές.

v. Προετοιμασία παραδειγμάτων εύκολης επιχειρηματικής υλοποίησης των προτεινόμενων τεχνικών ή μεθόδων σε διαφορετικούς κλάδους από αυτούς που εξετάστηκαν στο πλαίσιο του έργου.

vi. Μελέτες/δραστηριότητες σχετικά με την πρόσβαση σε χρηματοδοτικές πηγές, καθώς και τη φυσική καταγραφή θέσεων κατάλληλων για αναπαραγωγή και μεταφορά.

vii. Διαπραγμάτευση συμφωνιών χορήγησης άδειας χρήσης για τη μεταφορά της προτεινόμενης λύσης σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

viii. Ανάπτυξη ενός αξιόπιστου σχεδίου αναπαραγωγής και μεταφοράς **(υποχρεωτικό)**.

Οι δραστηριότητες αυτού του είδους πρέπει να μεταφραστούν σε δράσεις ή υπο-δράσεις στις φόρμες C.

2.3.2 Τι άλλους τύπους έργων χρηματοδοτεί το LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων;

Εκτός από τα εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα, το LIFE στηρίζει πολλούς διαφορετικούς τύπους έργων που επικεντρώνονται στην εφαρμογή συγκεκριμένων απαιτήσεων της πολιτικής της ΕΕ για το περιβάλλον.

Είναι έργα τα οποία στο μεγαλύτερο ποσοστό τους ελέγχονται από δημόσιες αρχές, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης.

Στοχεύουν στην ανάπτυξη και την εφαρμογή νέων διαδικασιών, όπως την εισαγωγή των πράσινων δημόσιων συμβάσεων σε κάποιον κλάδο, τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων με

νέους τρόπους, τον σχεδιασμό για τη χρήση του χώρου με καινοτομικούς ή πρωτότυπους τρόπους, την εφαρμογή νέων μεθόδων στον αστικό σχεδιασμό για την ελαχιστοποίηση της σφράγισης του εδάφους, και πολλά άλλα.

Πρόκειται για μια μάλλον ετερογενή ομάδα έργων, η οποία ωστόσο είναι εξίσου σημαντική για την υλοποίηση πολλών περιβαλλοντικών πολιτικών που παρουσιάζουν προκλήσεις.

Αν και ορισμένα από τα χαρακτηριστικά που περιγράφηκαν παραπάνω για τα εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα βρίσκουν εφαρμογή και σε αυτή την ομάδα έργων, υπάρχουν ορισμένα που είναι ειδικού ενδιαφέροντος.

Οι αιτούντες σε αυτή την κατηγορία έργων πρέπει να συμπεριλάβουν στην ολοκληρωμένη πρότασή τους (Στάδιο 2) μια αναλυτική περιγραφή των ακόλουθων βασικών χαρακτηριστικών:

a. **Τεχνική ετοιμότητα:** Η προηγούμενη προπαρασκευαστική εργασία πρέπει να περιγραφεί λεπτομερώς, ενώ τα αποτελέσματα προηγούμενων δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης και προηγούμενων ελέγχων οφείλουν να καταδεικνύουν με αξιόπιστο τρόπο τη δυνατότητα τεχνικής υλοποίησης και την καταλληλότητα της λύσης στο πλαίσιο του έργου, όπως περιγράφεται από τον αιτούντα. Ο βαθμός επίτευξης των εν λόγω αποτελεσμάτων πρέπει να προσδιοριστεί με σαφήνεια. Εάν έχουν ήδη αναπτυχθεί και δοκιμαστεί πρωτότυπα, η κλίμακα / το μέγεθός τους και τα σχετικά αποτελέσματα και συμπεράσματα χρειάζεται να παρουσιαστούν στην πρόταση, διευκρινίζοντας αν και πώς θα χρησιμοποιηθούν τα πρωτότυπα αυτά. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα Β2.

b. **Τεχνική διαδικασία και τεχνολογία αιχμής:** Η τεχνική περιγραφή της προτεινόμενης λύσης (διαδικασία, υλικά, προϊόν, κ.λπ.) οφείλει να είναι σαφής και συνοπτική, να αναλύει τις προτεινόμενες διαδικασίες ή μεθόδους, καθώς και τα νέα στοιχεία ή τις βελτιώσεις, και να ακολουθεί το λογικό σχήμα ενός διαγράμματος ροής, συμπεριλαμβάνοντας όπου είναι δυνατόν το γενικό ισοζύγιο μάζας και ενέργειας.

   Οι αιτούντες πρέπει να δείξουν ότι γνωρίζουν τις διαθέσιμες βέλτιστες πρακτικές στον αντίστοιχο τομέα και να εξηγήσουν με σαφήνεια και περιεκτικότητα τις περιβαλλοντικές, τεχνικές και οικονομικές βελτιώσεις επίδοσης και τα πλεονεκτήματα που εγκαινιάζει η προτεινόμενη λύση. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα Β2.

c. Κλίμακα και προϊόν του έργου: Η κλίμακα (π.χ. παραγωγική δυναμικότητα, όπου αυτό είναι σχετικό, ή άλλοι παρόμοιοι δείκτες αναλόγως καταλληλότητας) και το προϊόν του έργου (π.χ. η ποσότητα υπό επεξεργασία κατά τη διάρκεια του έργου ή άλλοι παρόμοιοι δείκτες αναλόγως καταλληλότητας) πρέπει πάντα να προσδιορίζονται με ακρίβεια. **Η επιλεγμένη τεχνική κλίμακα και το προβλεπόμενο προϊόν πρέπει να επιτρέπουν ξεκάθαρα την υλοποίηση και/ή συνέχιση της προτεινόμενης λύσης, ώστε το έργο να προσφέρει σαφή, ουσιαστικά, φιλόδοξα και αξιόπιστα περιβαλλοντικά οφέλη ήδη από το στάδιο εφαρμογής του, καθώς και 3-5 χρόνια αργότερα.**

Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη

φόρμα Β2.

Παραδείγματα:

- Ένα έργο που εφαρμόζει εργαλεία και τεχνικές για τον εντοπισμό, την παρακολούθηση και τη συλλογή δεδομένων για συγκεκριμένο είδος επιβλαβών ατμοσφαιρικών ρύπων που προκαλούνται από τους κινητήρες καύσης των οχημάτων πρέπει να λειτουργήσει σε πραγματικές συνθήκες όπως σε αστική ή μητροπολιτική κλίμακα, και όχι να περιοριστεί γεωγραφικά σε μικρές περιοχές. Το έργο πρέπει επίσης να καταδεικνύει και να ποσοτικοποιεί με ακρίβεια πώς μια τέτοια «συλλογή δεδομένων» οδηγεί σε

μια σαφή, ουσιαστική, φιλόδοξη και αξιόπιστη μείωση στα επίπεδα των ατμοσφαιρικών ρύπων κατά τη διάρκειά τους, διασφαλίζοντας ότι στην πρόταση περιλαμβάνονται δράσεις ειδικά για αυτόν τον σκοπό.

- Ένα έργο που χρησιμοποιεί συγκεκριμένα εργαλεία και μοντέλα για να εντοπίσει απώλειες υδάτων σε ένα δημόσιο δίκτυο ύδρευσης απαιτείται να εφαρμοστεί σε όλο το εύρος του δικτύου, διασφαλίζοντας ότι στην πρόταση περιλαμβάνονται δράσεις για την επισκευή των διαρροών οι οποίες μπορούν να επιφέρουν τα περιβαλλοντικά οφέλη που περιγράφηκαν παραπάνω. Σε μια τέτοια περίπτωση η κλίμακα θα ήταν, για παράδειγμα, το μήκος του συνολικού δικτύου που παρακολουθείται (και/ή ο όγκος νερού που διαρρέεται από αυτό το σύστημα) και το προϊόν θα ήταν οι ποσότητες εξοικονόμησης νερού κατά τη διάρκεια του έργου χάρη στις επισκευές των διαρροών.

- Ένα έργο που χρησιμοποιεί εργαλεία παρακολούθησης για να επιτύχει καλύτερη διαχείριση του εδάφους και επικεντρώνεται ειδικά στη μείωση της διάβρωσης πρέπει να εφαρμοστεί σε τέτοια επιφάνεια εδάφους (δηλαδή σε τέτοια κλίμακα) ώστε να είναι δυνατή η επίτευξη μιας σαφούς, ουσιαστικής, φιλόδοξης και αξιόπιστης μείωσης της διάβρωσης (ως προϊόν του έργου). Σε μια τέτοια περίπτωση, η χρήση των εργαλείων παρακολούθησης δεν επαρκεί. Στο έργο πρέπει να περιληφθούν συγκεκριμένες δράσεις ικανές να μειώσουν τη διάβρωση ως αποτέλεσμα της παρακολούθησης.

- Έργα τα οποία επικεντρώνονται στην ανάπτυξη διοικητικών και ρυθμιστικών μέσων για την προστασία ή τη βελτίωση του περιβάλλοντος, όπως εδαφικός σχεδιασμός, δημοσιονομικές προσεγγίσεις, πράσινες προμήθειες, νομικά πλαίσια, εργαλεία περιβαλλοντικής διαχείρισης (ειδικά μέσω του συστήματος οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου - EMAS), συστήματα ειδικής τιμολόγησης ή πρόσβασης κ.λπ., πρέπει να υλοποιηθούν στην κατάλληλη κλίμακα σύμφωνα με τα παραπάνω παραδείγματα και σε χρονικό πλαίσιο που θα επιτρέπει την εφαρμογή και τον έλεγχο των νέων μέσων κατά τη διάρκεια του έργου.

  Σε αυτό το πλαίσιο, οι σχετικές δράσεις πρέπει να αναπτυχθούν ως τμήμα του έργου ώστε να επιτρέψουν την πρακτική εφαρμογή των διοικητικών και ρυθμιστικών μέσων που προτείνονται.

d. **Ποσοτικοποίηση των περιβαλλοντικών οφελών:** Οι βελτιωμένες επιδόσεις/πλεονεκτήματα που συνεπάγεται η προτεινόμενη λύση πρέπει να είναι μετρήσιμα όσον αφορά τα αναμενόμενα περιβαλλοντικά οφέλη στο πλαίσιο του κύκλου ζωής, εφόσον αυτό είναι δυνατό. Πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένα, ρεαλιστικά και ποσοτικοποιημένα, και να παρουσιάζονται σύμφωνα με μια προσέγγιση κύκλου ζωής όπου αυτό απαιτείται. Αυτό γίνεται συγκρίνοντας αναλυτικά τα αναμενόμενα μελλοντικά οφέλη με την τρέχουσα κατάσταση που εκτιμάται ή μετράται κατά την έναρξη του έργου. Σε αυτό το πλαίσιο και σε ό,τι αφορά την ολοκληρωμένη πρόταση, θα διασφαλιστεί η συνοχή ανάμεσα στα περιβαλλοντικά οφέλη που περιγράφονται στις ανάλογες φόρμες, με τις τιμές που αναγράφονται στον πίνακα με τους βασικούς δείκτες LIFE σε επίπεδο έργου. Κατά περίπτωση, οι αιτούντες μπορούν να εφαρμόσουν μια ολοκληρωμένη ανάλυση κύκλου ζωής (AKZ) και να τη συμπεριλάβουν στα παραδοτέα του έργου. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα Β3.

e. **Βιωσιμότητα – συνέχιση του έργου:** Στο πλαίσιο αυτής της κατηγορίας έργων, πρέπει να περιλαμβάνεται μια ξεκάθαρη στρατηγική για τη διατήρηση των

αποτελεσμάτων των προτεινόμενων λύσεων, μετά την ολοκλήρωση του έργου. Οι δημόσιες αρχές ή οι δημόσιοι φορείς που εμπλέκονται στη χρήση της προτεινόμενης λύσης πρέπει να δηλώσουν και να επιδείξουν ρητά τη δέσμευσή τους να φροντίσουν για τη συνέχισή τους μετά τη λήξη του έργου. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα Β6. Οι δραστηριότητες του έργου χρειάζεται να επιδεικνύουν δέσμευση σε αυτόν τον βαθμό και να προετοιμάζουν τη συνέχιση του έργου ήδη καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής του. Ορισμένα παραδείγματα τυπικών δραστηριοτήτων που πρέπει να περιληφθούν στο πλαίσιο της προσπάθειας συνέχισης του έργου είναι τα ακόλουθα:

i. Σαφής προσδιορισμός των απαιτούμενων τεχνικών και ανθρώπινων πόρων. Σε περιπτώσεις δημόσιων αρχών, προσδιορισμός των απαραίτητων διοικητικών και νομοθετικών πράξεων.

ii. Σαφής προσδιορισμός των αναγκαίων οικονομικών πόρων και παρουσίαση των σχετικών πηγών χρηματοδότησης.

iii. Παρουσίαση ενός αναλυτικού σχεδίου αξιοποίησης, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει τα προηγούμενα σημεία και ουσιαστικά θα παρουσιάζει και θα αναλύει τις προγραμματισμένες δραστηριότητες και τους πόρους (τεχνικούς και οικονομικούς) μέσω των οποίων θα συντηρηθούν και θα αξιοποιηθούν τα αποτελέσματα του έργου (**υποχρεωτικό στοιχείο, τμήμα του «μετά-LIFE σχεδίου» [After-LIFE Plan]**).

iv. Αναλύσεις/μελέτες/δραστηριότητες για τη μεταφορά της προτεινόμενης λύσης στην πραγματική κλίμακα εφαρμογής-στόχο και για την οικονομική της σκοπιμότητα (π.χ. από ένα σημαντικό μέρος της πόλης σε ολόκληρη την πόλη, από ένα σημαντικό μέρος του στόλου δημόσιων μέσων συγκοινωνίας στο σύνολο του δημόσιου στόλου μεταφοράς, κ.λπ.)/

Οι δραστηριότητες αυτού του είδους πρέπει να μεταφραστούν σε δράσεις ή υπο-δράσεις στις φόρμες C.

f. **Βιωσιμότητα – αναπαραγωγή/μεταφορά:** Στο πλαίσιο αυτής της κατηγορίας έργων, πρέπει να περιλαμβάνεται μια στρατηγική που θα διασφαλίζει την αναπαραγωγή και τη μεταφορά των αποτελεσμάτων του έργου σε άλλα περιβάλλοντα. Αυτό δεν αφορά μόνο μια απλή δέσμευση για συνέχιση του έργου, αλλά προϋποθέτει ένα σαφές και συγκροτημένο σχέδιο που υποστηρίζεται από δραστηριότητες για την αναπαραγωγή και μεταφορά της εφαρμοζόμενης λύσης σε άλλους κλάδους, οντότητες, περιοχές ή χώρες Για αυτού του είδους τα έργα, ο πλέον κοινός παράγοντας προσδιορισμού είναι ο γεωγραφικός. Επομένως, στα παραδείγματα που δόθηκαν νωρίτερα στο σημείο c), το έργο που αφορά την παρακολούθηση των ατμοσφαιρικών ρύπων πρέπει να επιδείξει πώς θα εφαρμοστεί η λύση σε άλλη πόλη, ενώ τα έργα που αναφέρονται στα ύδατα και στη διάβρωση του εδάφους πρέπει να διασφαλίσουν ότι η λύση που προτείνουν μπορεί να αναπαραχθεί σε άλλο δίκτυο δημόσιας ύδρευσης και άλλη επιφάνεια εδάφους με παρόμοιους κινδύνους διάβρωσης, αντίστοιχα.

Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιληφθούν στη φόρμα Β3.

Παραδείγματα τυπικών δραστηριοτήτων που πρέπει να περιληφθούν για να στηρίξουν μια αξιόπιστη στρατηγική αναπαραγωγής και μεταφοράς είναι τα ακόλουθα:

i. Ανάλυση με στόχο τον εντοπισμό των στρατηγικών συνεργατών που είναι απαραίτητοι για την αναπαραγωγή και τη μεταφορά της προτεινόμενης λύσης σε διαφορετικά

περιβάλλοντα, και δραστηριότητες που αφορούν τη διαπραγμάτευση μαζί τους.

ii. Τεχνικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες με στόχο την αξιολόγηση της πιθανής επέκτασης της προτεινόμενης λύσης σε άλλες βιομηχανικές/εμπορικές εφαρμογές.

iii. Μελέτες/δραστηριότητες σχετικά με την πρόσβαση σε χρηματοδοτικές πηγές, καθώς και τη φυσική καταγραφή θέσεων κατάλληλων για αναπαραγωγή και μεταφορά.

iv. Διαπραγμάτευση και σχεδιασμός για τη μεταφορά της προτεινόμενης λύσης σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

v. Ανάπτυξη ενός αξιόπιστου σχεδίου αναπαραγωγής και μεταφοράς **(υποχρεωτικό)**.

Οι δραστηριότητες αυτού του είδους πρέπει να μεταφραστούν σε δράσεις ή υπο-δράσεις στις φόρμες C.

3. Διαδικασία υποβολής

3.1 Στάδιο 1: Συνοπτικό υπόμνημα

3.1.1 Δομή – Στάδιο 1

- **Διοικητικές φόρμες (φόρμες Α)**
  - Φόρμα A1 – General project information / Γενικά στοιχεία έργου
  - Φόρμα A2 – Coordinating beneficiary / Συντονιστής δικαιούχος
- **Σύντομη περιγραφή του έργου (φόρμες Β)**
  - Φόρμα B1 – Summary description of the project / Συνοπτική περιγραφή του έργου
  - Φόρμα B2 (σύντομη εκδοχή, συγκριτικά με Στάδιο 2) - General character of the project / Γενικός χαρακτήρας του έργου
  - Φόρμα B3 (σύντομη εκδοχή, συγκριτικά με Στάδιο 2) - EU added value / Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ
- **Οικονομικές φόρμες υποβολής**
  - Φόρμα R1 – Project budget / Προϋπολογισμός έργου

Όλες οι φόρμες στο συνοπτικό υπόμνημα απαιτείται να συμπληρωθούν στην αγγλική γλώσσα. Συστήνεται να επικεντρωθείτε στα βασικά στοιχεία του έργου σας. Σημειώνεται ότι σε αυτό το στάδιο δεν είναι δυνατή η επισύναψη αρχείων στο eProposal.

Πρόσβαση εθνικών αρχών: Σε περίπτωση που οι αιτούντες επιτρέψουν την πρόσβαση, όλες οι εθνικές αρχές των κρατών μελών που συμμετέχουν στο έργο θα είναι σε θέση:
1. να δουν το συνοπτικό υπόμνημα πριν και μετά την προθεσμία υποβολής,
2. να δουν την επικοινωνία μεταξύ της Επιτροπής και κάθε αιτούντα που έχει υποβάλει πρόταση, μέσω της λειτουργίας Mailbox στο eProposal.

Η εν λόγω συγκατάθεση παραχωρείται αν ο χρήστης θέσει τη σχετική επιλογή στο «YES» (Ναι). Αν ο συντονιστής δικαιούχος δεν επιθυμεί να παραχωρήσει τη σχετική έγκριση, πρέπει να επιλέξει «NO» (Όχι).

Μπορείτε να αποσύρεται την έγκριση πρόσβασης οποιαδήποτε στιγμή.

Σημειώστε, ωστόσο, ότι μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής, η επιλογή αυτή δεν είναι πλέον διαθέσιμη.

3.1.2 Διοικητικές φόρμες (φόρμες A)

A1 – General project information / Γενικά στοιχεία έργου

Project title / Τίτλος του έργου: Πρέπει να περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία και στόχο του έργου. Σημειώνεται ότι η Αναθέτουσα Αρχή ενδέχεται να σας ζητήσει να αλλάξετε τον τίτλο ώστε να γίνει σαφέστερος. Ο τίτλος του έργου πρέπει να είναι στα αγγλικά, ακόμα και αν η επακόλουθη ολοκληρωμένη πρόταση, εφόσον ο αιτών κληθεί να συμμετάσχει στο Στάδιο 2, υποβληθεί σε διαφορετική γλώσσα.

Project acronym / Ακρώνυμο του έργου: Το ακρώνυμο πρέπει να ξεκινά με τη λέξη LIFE, π.χ. LIFE RIVER. Μόλις δημιουργηθεί το συνοπτικό υπόμνημα στο σύστημα eProposal, όλες οι τεχνικές και οικονομικές φόρμες, καθώς και οι φόρμες υποβολής εκθέσεων, θα φέρουν το συγκεκριμένο ακρώνυμο (π.χ. Proposals / **LIFE RIVER**/ Technical Forms)

LIFE Programme priority area / Τομέας προτεραιότητας του Προγράμματος LIFE: Επιλέξτε τον τομέα προτεραιότητας από το αναπτυσσόμενο μενού.
Οι αιτούντες πρέπει να υποδείξουν αν το έργο υποβάλλεται στον τομέα προτεραιότητας Νερό, Απόβλητα, Αποδοτικότητα των πόρων, Περιβάλλον και Υγεία ή Αέρας.

Expected start date / Αναμενόμενη ημερομηνία έναρξης: Πληκτρολογήστε την ημερομηνία με μορφή HH/MM/EEEE ή χρησιμοποιήστε τη λειτουργία ημερολογίου. Η πρώτη δυνατή ημερομηνία έναρξης καθορίζεται στο Παράρτημα 1. Η ημερομηνία έναρξης πρέπει να είναι ρεαλιστική. Λάβετε υπόψη ότι αν επιλέξετε μια μακρινή ημερομηνία, τα έξοδα συμμετοχής στην εναρκτήρια συνάντηση για όλα τα νέα έργα ίσως να μην είναι επιλέξιμα.

Expected end date / Αναμενόμενη ημερομηνία λήξης: Πληκτρολογήστε την ημερομηνία με μορφή HH/MM/EEEE ή χρησιμοποιήστε τη λειτουργία ημερολογίου.

Language of the proposal / Γλώσσα υποβολής της πρότασης: Αν και το συνοπτικό υπόμνημα απαιτείται να υποβληθεί στην αγγλική γλώσσα, εάν κληθείτε να συμμετάσχετε στο Στάδιο 2, μπορείτε να υποβάλετε την ολοκληρωμένη πρόταση σε οποιαδήποτε από τις

επίσημες γλώσσες της ΕΕ, εκτός της ιρλανδικής και της μαλτεζικής. Μην ξεχάσετε να υποδείξετε τη γλώσσα στην οποία σχεδιάζετε να υποβάλετε την ολοκληρωμένη πρόταση εάν προκριθείτε στο Στάδιο 2.

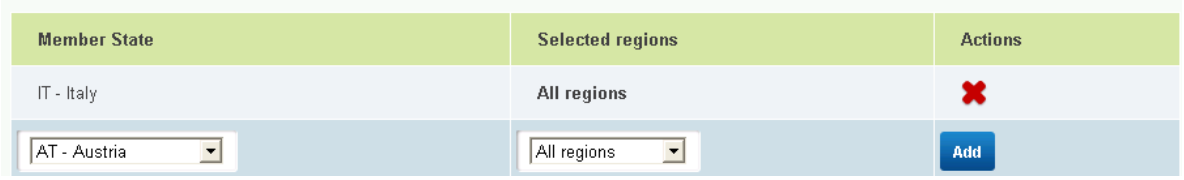
Πατήστε «Επόμενο» (Next) και συμπληρώστε τη φόρμα A2 (βλ. παρακάτω).

Λάβετε υπόψη ότι μετά τη δημιουργία του συνοπτικού υπομνήματος (βλ. παρακάτω, φόρμα A2) θα χρειαστεί να εισαγάγετε τις ακόλουθες πληροφορίες στη φόρμα A1:

Το έργο θα υλοποιηθεί στο/α ακόλουθο/α κράτος/η μέλος/η - περιφέρεια/ες ή άλλες χώρες:

- από προεπιλογή, το εργαλείο eProposal επιλέγει το κράτος μέλος στο οποίο είναι νόμιμα εγγεγραμμένος ο συντονιστής δικαιούχος (όπως δηλώνεται στη φόρμα A2). Μπορείτε να το αλλάξετε με τα κουμπιά «Διαγραφή» (Delete) και «Προσθήκη» (Add).
- για να προσθέσετε μια περιφέρεια, επιλέξτε το κράτος μέλος και ακολούθως την περιφέρεια, και κάντε κλικ στο κουμπί «Προσθήκη» (Add). Πρέπει να επιλεγεί τουλάχιστον μία περιφέρεια.

Εφόσον κάποιες δράσεις του προγράμματος πρόκειται να υλοποιηθούν εκτός της ΕΕ, επιλέξτε τη χώρα από την αναπτυσσόμενη λίστα.

Φόρμα A2 – Coordinating beneficiary / Συντονιστής δικαιούχος

Short name / Σύντομη επωνυμία (μέγ. 10 χαρακτήρες): Ο δικαιούχος θα κατονομάζεται σε όλες τις τεχνικές και οικονομικές φόρμες και τις εκθέσεις με τη σύντομη επωνυμία του.

Email: Η συγκεκριμένη ηλεκτρονική διεύθυνση (email) θα χρησιμοποιηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή ως μοναδικό σημείο επαφής για όλες τις ειδοποιήσεις αλληλογραφίας προς τον αιτών κατά τη διαδικασία αξιολόγησης (βλ. Παράρτημα 3: Εργαλείο eProposal, Βήμα 3 «Επικοινωνία μετά την υποβολή»).

Legal name / Επίσημη επωνυμία: Καταχωρήστε την πλήρη επωνυμία με την οποία είναι καταχωρημένος ο δικαιούχος.

Legal Status / Νομικό καθεστώς: Επιλέξτε μία από τις ακόλουθες τρεις επιλογές: *Public body / Δημόσιος φορέας*, *Private commercial / Ιδιωτικός εμπορικός φορέας* ή *Private non-commercial / Ιδιωτικός μη-εμπορικός φορέας* (συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ). Σημειώστε το κατάλληλο κουτάκι. Περισσότερες οδηγίες για τον διαχωρισμό των ιδιωτικών οργανισμών από τους δημόσιους φορείς αναφέρονται στην ενότητα 1.6.2 του παρόντος εγγράφου. Επιλέξτε το κουτάκι «Είναι η εταιρείας σας ΜΜΕ;» (Is your company a SME?) αν η εταιρεία σας θεωρείται επιχείρηση μικρού ή μεσαίου μεγέθους (ΜΜΕ). Συμπληρώστε το πεδίο «Αριθμός εργαζομένων» (Number of employees) αν είστε ΜΜΕ.

Value Added Tax (VAT) number / Αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ): Εφόσον ισχύει, καταχωρήστε τον αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ).

VAT Reimbursement / Επιστροφή ΦΠΑ: Τονίζεται ότι ο μη εκπεστέος ΦΠΑ αποτελεί επιλέξιμο κόστος, εκτός εάν αφορά δραστηριότητες που υπάγονται στην κατηγορία των κυρίαρχων εξουσιών των κρατών μελών. Εάν ο οργανισμός σας αδυνατεί να ανακτήσει καταβληθέν ΦΠΑ (για τους δημόσιους φορείς μπορεί να αφορά αποκλειστικά ΦΠΑ για δραστηριότητες που δεν ανήκουν στις εθνικές κυρίαρχες εξουσίες), έχετε το δικαίωμα να συμπεριλάβετε την επιστροφή του ΦΠΑ στα έξοδα της υποβληθείσας πρότασης. Σε αυτήν την περίπτωση επιλέξτε «YES» (Ναι), αλλιώς επιλέξτε «NO» (Όχι).

Legal Registration Number / Αριθμός νομικής καταχώρησης: Εφόσον ισχύει κατά περίπτωση, καταγράψτε τον εθνικό αριθμό ή κωδικό νομικής καταχώρησης του οργανισμού σας από το σχετικό μητρώο εταιρειών (π.χ. από το Εμπορικό Επιμελητήριο), το μητρώο επιχειρήσεων ή ανάλογο μητρώο.

Registration date / Ημερομηνία καταχώρησης: Πληκτρολογήστε την ημερομηνία με μορφή ΗΗ/ΜΜ/ΕΕΕΕ ή χρησιμοποιήστε τη λειτουργία ημερολογίου.

PIC Number / Αριθμός PIC (προαιρετικό): Ο αριθμός PIC (Participant Identification Code - Κωδικός αναγνώρισης συμμετέχοντα) είναι ένας μοναδικός 9ψήφιος κωδικός, ο οποίος χρησιμοποιείται για την ταυτοποίηση των νομικών οντοτήτων στο πλαίσιο έργων που χρηματοδοτούνται από συγκεκριμένα ευρωπαϊκά προγράμματα (για παράδειγμα, τα FP7, Ορίζοντας 2020, κ.λπ.). Σε περίπτωση που ο οργανισμός σας είναι ήδη εγγεγραμμένος στο σύστημα, καταχωρήστε τον σχετικό αριθμό PIC.

Legal address / Νομική διεύθυνση: Πληκτρολογήστε την οδό και τον αριθμό, την ταχυδρομική θυρίδα (Τ.Θ.), την πόλη και τον ταχυδρομικό κώδικα.

Member State / Κράτος μέλος: Επιλέξτε το σχετικό κράτος μέλος από το αναπτυσσόμενο μενού.

Στοιχεία νόμιμου εκπροσώπου: Πληκτρολογήστε όνομα, επώνυμο, οδό και αριθμό, Τ.Θ., πόλη, ΤΚ (αν ταυτίζονται με τη νομική διεύθυνση, μπορείτε να τα αντιγράψετε απευθείας).

Contact person information / Στοιχεία του υπεύθυνου επαφής: Πληκτρολογήστε όνομα, επώνυμο, οδό και αριθμό, Τ.Θ., πόλη, ΤΚ (αν ταυτίζονται με τη νομική διεύθυνση, μπορείτε να τα αντιγράψετε απευθείας).

Telephone/Fax / Τηλέφωνο/φαξ: Καταχωρήστε τις σχετικές πληροφορίες για τον υπεύθυνο επαφής.

Title / Τίτλος: Ο τίτλος που χρησιμοποιείται συνήθως στην αλληλογραφία με το άτομο που είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό της πρότασης.

Function / Αρμοδιότητα: Συμπληρώστε την αρμοδιότητα του ατόμου που είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό της πρότασης. Παράδειγμα: Γενικός Διευθυντής/Γενική Διευθύντρια, Διαχειριστής/τρια Έργου, κ.λπ.

Department/Service Name / Όνομα τμήματος/υπηρεσίας: Το όνομα του τμήματος και/ή της υπηρεσίας στον οργανισμό που συντονίζει την πρόταση, όπου ανήκει και ο υπεύθυνος επικοινωνίας. Η διεύθυνση που θα καταχωρηθεί στα πεδία που ακολουθούν πρέπει να αφορά το τμήμα/υπηρεσία και όχι τη νομική διεύθυνση της οντότητας.

Website / Δικτυακός τόπος: Καταχωρήστε τον επίσημο ιστότοπο του δικαιούχου.

Brief description of the activities of the beneficiary / Σύντομη περιγραφή των δραστηριοτήτων του δικαιούχου: Περιγράψτε την οντότητα, το νομικό καθεστώς της, τις

δραστηριότητές της και την εμπειρία της ειδικά σε ό,τι αφορά τις προτεινόμενες δράσεις. Η περιγραφή πρέπει να επιτρέπει στην Αναθέτουσα Αρχή να αξιολογήσει την τεχνική αξιοπιστία του συντονιστή δικαιούχου, δηλαδή το εάν αυτός έχει την απαραίτητη εμπειρία και τεχνογνωσία για την επιτυχή υλοποίηση του προτεινόμενου έργου. Σε περίπτωση που προτείνετε να συμπεριληφθούν στην πρότασή σας συνδεόμενες οντότητες, κατονομάστε τις εδώ αναφέροντας καθαρά τη νομική τους επωνυμία, τον αριθμό PIC (εάν υπάρχει), καθώς και το νομικό τους καθεστώς και διεύθυνση. Καλείστε, επίσης, να εξηγήσετε σε χωριστό έγγραφο που θα μεταφορτωθεί ως συνημμένο στο σύστημα eProposal (Affiiates_ACRONYM beneficiary) με ποιον τρόπο οι συνδεόμενες οντότητες πληρούν τους όρους που περιγράφονται ανωτέρω, στην ενότητα 1.6.2.

Για τις ιδιωτικές μη εμπορικές οντότητες, χρειάζεται να δοθούν τα βασικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η συγκεκριμένη οντότητα αναγνωρίζεται ως αυτής της μορφής.

Πατήστε το κουμπί «Αποθήκευση» (Save) στη βάση της φόρμας.

Το συνοπτικό υπόμνημά σας έχει πλέον δημιουργηθεί στο σύστημα eProposal και το ακρώνυμο του έργου εμφανίζεται αυτόματα σε όλες τις οθόνες και τις φόρμες που αφορούν τη συγκεκριμένη πρόταση.

3.1.3 Σύντομη περιγραφή του έργου (φόρμες B)

Φόρμα B1 – Summary description of the project / Συνοπτική περιγραφή του έργου

Περιγράψτε συνοπτικά το έργο σας. Η περιγραφή πρέπει να είναι δομημένη, συνοπτική και σαφής. Πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- **Environmental problem targeted / Περιβαλλοντικό πρόβλημα υπό εξέταση:** Δώστε μια σαφή περιγραφή του περιβαλλοντικού προβλήματος που εξετάζει η πρότασή σας, συμπεριλαμβανομένων των αιτιών, του προεπιχειρησιακού πλαισίου και των αριθμητικών στοιχείων που λειτουργούν ως βάση αναφοράς.

- **Project objectives / Στόχοι του έργου:** Περιγράψτε λεπτομερώς τους κύριους στόχους του έργου, απαριθμώντας τους κατά φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να είναι ρεαλιστικοί (να είναι δυνατή η επίτευξή τους εντός του χρονοδιαγράμματος του έργου, με τον προτεινόμενο προϋπολογισμό και μέσα) και ξεκάθαροι (χωρίς ασάφειες).
- **Actions and means involved / Εμπλεκόμενες δράσεις και μέσα:** Απαριθμήστε τις κυριότερες δράσεις του έργου και περιγράψτε τι θα συμβεί, καθώς και με ποιον τρόπο και σε ποια τοποθεσία, στο πλαίσιο του έργου προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του. Αν η επιτυχία του έργου εξαρτάται από την εμπλοκή άλλων ενδιαφερόμενων μερών, αναφέρετε τα εν λόγω ενδιαφερόμενα μέρη σε αυτή την ενότητα και διασαφηνίστε τον τρόπο συμμετοχής τους.
- **Resubmission / Επανυποβολή:** Παρακαλούμε το κουτάκι ελέγχου “Has this proposal been submitted before?” αν επανυποβάλετε την πρόταση. Παρακαλούμε συμπληρώστε τον κωδικό αναφοράς και το ακρωνύμιο της προηγούμενης πρότασης. Για παράδειγμα: “LIFE 17 BIO/country/001040 “ACRONYM”. Αυτή η πληροφορία χρησιμοποιείται για στατιστικούς λόγους και για την εξασφάλιση της βέλτιστης αξιολόγησης.
- **Expected results / Αναμενόμενα αποτελέσματα:** Αναφέρατε τα κύρια αποτελέσματα και αντίκτυπους (περιβαλλοντικά οφέλη) που αναμένονται στην ολοκλήρωση του έργου. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα πρέπει να είναι

συγκεκριμένα, ρεαλιστικά και ποσοτικοποιημένα στο μέτρο του δυνατού.

- **Sustainability of the Project Results / Βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του έργου:** Περιγράψτε πώς διασφαλίζεται η συνέχιση των απαραίτητων δράσεων του έργου μετά την ολοκλήρωση του έργου. Διασαφηνίστε, επίσης, πώς θα διατηρήσετε και θα αναπτύξετε περαιτέρω τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς και της αναπαραγωγής τους, και θα διασφαλίσετε την απαραίτητη χρηματοδότηση.

- **Project topics / Θέματα έργων:** Οι αιτούντες οφείλουν να υποδείξουν αν η πρόταση καλύπτει τα θέματα έργων **(το πολύ δύο)** που αναγράφονται στην ενότητα 2 του παρόντος, σημειώνοντας τα αντίστοιχα ένα ή δύο κουτάκια. Εάν η πρόταση δεν καλύπτει κανένα από τα θέματα έργων, ο αιτών δεν πρέπει να σημειώσει κανένα κουτάκι. Οι αιτούντες θα έχουν τη δυνατότητα να περιγράψουν τους λόγους για τους οποίους η πρότασή τους αναφέρεται στο ή στα επιλεγμένα θέματα μόνο εφόσον έχουν επιλέξει τουλάχιστον ένα θέμα.

- **Reasons why the proposal falls under the selected project topic(s) / Λόγοι για τους οποίους η πρόταση εμπίπτει στο(α) επιλεγμένο(α) θέμα(τα) έργων:** Ο αιτών οφείλει να αιτιολογήσει σύντομα γιατί η πρόταση εμπίπτει στα συγκεκριμένα θέματα έργων.

- **Project partnership / Σύμπραξη έργου:** Περιγράψτε στην παρούσα φόρμα τη δομή της σύμπραξης έργου. Αν το έργο σας πρόκειται να υλοποιηθεί σε συνεργασία με συνδικαιούχους, απαριθμήστε τους βασικούς συνεργάτες. Εξηγήστε τον ρόλο τους στο έργο, την τεχνογνωσία τους, καθώς και τις δράσεις που θα αναλάβουν να φέρουν εις πέρας.

- Επιπλέον, στην ενότητα αυτή πρέπει να διευκρινίσετε πώς θα γίνει η συγχρηματοδότηση του έργου σας, αν δηλαδή θα χρηματοδοτηθεί από ίδιες συμμετοχές των δικαιούχων ή αν θα συγχρηματοδοτηθεί από άλλες οντότητες. Τονίζεται ότι η ανάλυση των συνεισφορών θα γίνει στη φόρμα R1 (δείτε τη σχετική παράγραφο για τις οικονομικές φόρμες υποβολής, παρακάτω). Διευκρινίστε, επίσης, σε τι στάδιο βρίσκεται η διαδικασία συγχρηματοδότησης (αν έχει επιβεβαιωθεί ή εκκρεμεί επιβεβαίωσή της). Σε αυτό το στάδιο δεν απαιτείται η παροχή έγγραφων δεσμεύσεων από τους συνδικαιούχους ή τους συγχρηματοδότες της πρότασης.

- **Expected risks and constraints related to the project implementation and mitigation strategy / Αναμενόμενοι κίνδυνοι και περιορισμοί αναφορικά με την υλοποίηση του έργου και στρατηγική μείωσής τους:** Απαριθμήστε εδώ τους κυριότερους περιορισμούς και κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν κατά την υλοποίηση του έργου. Διευκρινίστε ποια στρατηγική θα ακολουθηθεί για τη μείωση των κινδύνων αυτών.

Φόρμα B2 – General character of the project / Γενικός χαρακτήρας του έργου

- **Project's pilot/demonstration character / Χαρακτήρας του έργου ως πιλοτικό ή επίδειξης**

Προκειμένου το έργο σας να είναι επιλέξιμο προς χρηματοδότηση, οφείλει να αποτελεί είτε πιλοτικό έργο είτε έργο επίδειξης:

Πιλοτικά έργα είναι τα έργα που εφαρμόζουν μια τεχνική ή μέθοδο η οποία δεν έχει εφαρμοστεί ούτε έχει δοκιμαστεί στο παρελθόν, ή που αποφέρουν πιθανά περιβαλλοντικά οφέλη σε σύγκριση με τις τρέχουσες βέλτιστες πρακτικές και μπορούν να εφαρμοσθούν μεταγενέστερα σε ευρύτερη κλίμακα σε παρόμοιες καταστάσεις.

Τα έργα επίδειξης θέτουν σε εφαρμογή, δοκιμάζουν, αξιολογούν και διαδίδουν ενέργειες, μεθοδολογίες ή προσεγγίσεις που είναι καινούριες ή άγνωστες στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου, όπως το γεωγραφικό, οικολογικό, κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, και οι οποίες θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν αλλού σε παρόμοιες περιστάσεις.

Λαμβάνοντας υπόψη τους ως άνω ορισμούς, υποδείξτε **και αιτιολογήστε** αν το έργο σας έχει πιλοτικό χαρακτήρα ή χαρακτήρα επίδειξης.

Φόρμα B3 – EU added value of the project/ Προστιθέμενη αξία του έργου για την ΕΕ

EU added value of the project and its actions / Προστιθέμενη αξία του έργου και των δράσεών του για την ΕΕ: Διασαφηνίστε πώς συμβάλλει το έργο σε έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους στόχους των τομέων προτεραιότητας που θέτει το υποπρόγραμμα LIFE Περιβάλλον. Οι στόχοι αυτοί αναφέρονται στα άρθρα 10, 11 και 12 του Κανονισμού LIFE. Διευκρινίστε, επίσης, πώς θα συνεισφέρει το έργο στην εφαρμογή, την ενημέρωση και την ανάπτυξη της πολιτικής και της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον.

3.1.4 Οικονομικές φόρμες υποβολής

Φόρμα R1 – Project budget / Προϋπολογισμός έργου

Η έκθεση συνοψίζει την οικονομική δομή του έργου, παρέχοντας μια ανάλυση του προϋπολογισμού για το έργο και μια σύνοψη του σχεδίου χρηματοδότησης. Αν και στο Στάδιο 2 η εν λόγω φόρμα θα προκύψει αυτόματα (σύμφωνα με τα στοιχεία που θα καταχωρηθούν στις τεχνικές και οικονομικές φόρμες υποβολής), στο στάδιο του συνοπτικού υπομνήματος οι αιτούντες απαιτείται να συμπληρώσουν οι ίδιοι τα περισσότερα από τα σχετικά στοιχεία. Λάβετε υπόψη ότι μόνο τα πεδία που αφορούν άθροισμα ποσών και αξίες που εκφράζονται σε ποσοστά συμπληρώνονται αυτόματα.

Οι αιτούντες πρέπει να υποβάλουν έναν ενδεικτικό προϋπολογισμό έργου με βάση τις ακόλουθες κατηγορίες εξόδων:

1. Direct personnel costs / Άμεσα έξοδα προσωπικού
2. Travel and subsistence costs / Έξοδα ταξιδίου και διαμονής
3. External assistance / Έξοδα εξωτερικής βοήθειας
4. Durable goods / Κόστος διαρκών αγαθών
    a. Infrastructure / Έξοδα υποδομών
    b. Equipment / Έξοδα εξοπλισμού
    c. Prototype / Έξοδα πρωτοτύπου

5. Land / Κόστος αγοράς γης – δεν αφορά το σκέλος Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων (ENV)

6. Consumables / Έξοδα για αναλώσιμα

7. Other costs / Άλλα έξοδα

8. Overheads / Γενικά έξοδα

Καρτέλα: Κατηγορίες εξόδων προϋπολογισμού

Απαιτείται να σημειώσετε Συνολικές δαπάνες σε ευρώ και Επιλέξιμες δαπάνες σε ευρώ ανά κατηγορία εξόδων. Στο στάδιο του συνοπτικού υπομνήματος απαιτείται να καταχωρίσετε μόνο το ενδεικτικό κόστος ανά κατηγορία εξόδων. Παρακαλούμε να λάβετε υπόψη σας ότι η διαφορά των Συνολικών δαπανών και των Επιλέξιμων δαπανών συνδέεται με την απόσβεση των Παγίων και ότι το ποσοστό συγχρηματοδότησης από την ΕΕ (δείτε παρ. 1.6.4 για μέγιστα ποσοστά αναλόγως της περιοχής προτεραιότητας) υπολογίζεται ως ο λόγος της αιτούμενης συμμετοχής από την ΕΕ προς τις Επιλέξιμες δαπάνες.

Κατά τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών στο στάδιο του συνοπτικού υπομνήματος, συστήνεται έντονα να λάβετε υπόψη τους κανόνες και τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας που περιγράφονται στην ενότητα 3.2.5.

Καρτέλα: Κατανομή συνεισφορών

Επιπλέον, στη φόρμα R1 πρέπει να αναφέρετε τη χρηματοδότηση του έργου, υποδεικνύοντας τις συνεισφορές που έχουν ζητηθεί από τον ή τους δικαιούχους και/ή τους συγχρηματοδότες, καθώς και την αιτούμενη συνολική συνεισφορά της ΕΕ. Το σύνολο σε αυτόν τον πίνακα θα πρέπει να ισούται με τις Συνολικές δαπάνες.

Σημειώνεται ότι εάν η αίτησή σας προκριθεί στο Στάδιο 2, μπορείτε να αλλάξετε το ποσό της αιτούμενης συνεισφοράς από την ΕΕ σε ποσοστό μέχρι 10%. Δεν ισχύει κάποιος περιορισμός όσον αφορά τα λοιπά στοιχεία προϋπολογισμού (συμπερ. του συνολικού κόστους του έργου) υπό τον όρο ότι η συνολική συνεισφορά της ΕΕ δεν αυξάνεται πλέον του 10%.

3.2 Στάδιο 2: Ολοκληρωμένη πρόταση

3.2.1 Δομή – Στάδιο 2

Η διάρθρωση των προτάσεων μέσα στο σύστημα[64] είναι ως εξής:

3.2.2 Διοικητικές φόρμες (φόρμες A)

- Φόρμα A1 – General project information / Γενικά στοιχεία έργου
- Φόρμα A2 – Coordinating beneficiary / Συντονιστής δικαιούχος
- Φόρμα A3 – Coordinating beneficiary declaration / Δήλωση συντονιστή δικαιούχου
- Φόρμα A4 – Associated beneficiary declaration and Mandate / Δήλωση και εντολή συνδικαιούχου
- Φόρμα A5 – Associated beneficiary / Συνδικαιούχος
- Φόρμα A6 – Co-financiers / Συγχρηματοδότες
- Φόρμα A7 – Other proposals submitted for European Union funding / Άλλες υποβληθείσες προτάσεις για χρηματοδότηση έργου από την Ευρωπαϊκή Ένωση

3.2.3 Σύντομη περιγραφή του έργου (φόρμες B)

- Φόρμα B1 – Summary description of the project / Συνοπτική περιγραφή του έργου
- Φόρμα B2 – General character of the project / Γενικός χαρακτήρας του έργου
- Φόρμα B3 – EU added value and socio-economic effects / Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ και κοινωνικοοικονομικές επιδράσεις
- Φόρμα B4 – Stakeholders involved and main target audience of the project / Εμπλεκόμενα μέρη και βασικό κοινό στο οποίο στοχεύει το έργο
- Φόρμα B5 – Expected constraints and risks related to the project implementation and mitigation strategy / Αναμενόμενοι περιορισμοί και κίνδυνοι αναφορικά με την υλοποίηση του έργου και στρατηγική μετριασμού τους
- Φόρμα B6 - Continuation / valorisation of the project results after the end of the project / Συνέχιση/αξιοποίηση των αποτελεσμάτων μετά το τέλος του έργου:

3.2.4 Αναλυτική τεχνική περιγραφή των προτεινόμενων δράσεων (φόρμες C)

- Φόρμα C0 – List of all actions / Λίστα όλων των δράσεων
- Φόρμα C1

    A. Preparatory actions / Προπαρασκευαστικές δράσεις (εφόσον χρειάζεται)
    B. Implementation actions / Δράσεις υλοποίησης (υποχρεωτικό)
    C. Monitoring the impact of the project actions / Δράσεις παρακολούθησης του αντίκτυπου του έργου (υποχρεωτικό)

[64] Ανατρέξτε στο Παράρτημα III για τον τρόπο δημιουργίας μιας πρότασης διαδικτυακά μέσω του εργαλείου eProposal.

D. Public awareness and dissemination of results / Ευαισθητοποίηση κοινού και διάδοση αποτελεσμάτων (υποχρεωτικό)
E. Project management / Διαχείριση έργου (υποχρεωτικό)

- Φόρμα C2 – Reporting schedule / Χρονοδιάγραμμα υποβολής εκθέσεων

3.2.5 Οικονομικές φόρμες υποβολής

- Φόρμα F1 – Direct personnel costs / Άμεσα έξοδα προσωπικού
- Φόρμα F2 – Travel and subsistence costs / Έξοδα ταξιδίου και διαμονής
- Φόρμα F3 – External assistance costs / Έξοδα εξωτερικής βοήθειας
- Φόρμα F4.a – Infrastructure costs / Έξοδα υποδομών
- Φόρμα F4.b – Equipment costs / Έξοδα εξοπλισμού
- Φόρμα F4.c – Prototype costs / Έξοδα πρωτοτύπου
- Φόρμα F6 – Costs for consumables / Έξοδα για αναλώσιμα
- Φόρμα F7 – Other costs / Άλλα έξοδα
- Φόρμα F8 – Overheads / Γενικά έξοδα
- Φόρμα FC – Financial contributions / Χρηματοδοτικές συνεισφορές

Τυχόν σημαντικές αλλαγές στην ολοκληρωμένη πρόταση μετά το στάδιο του συνοπτικού υπομνήματος **δεν θα γίνουν δεκτές. Ανατρέξτε στη φόρμα A7 για περισσότερες πληροφορίες και συμβουλευτείτε τον οδηγό αξιολόγησης, καθώς το θέμα αυτό μπορεί να αποτελέσει αιτία απόρριψης λόγω κριτηρίων επιλεξιμότητας.**

Σημειώστε ότι εάν η αίτησή σας γίνει δεκτή στο Στάδιο 2, το κείμενο που περιέχεται στις φόρμες A1 και A2, και B1, B2 και B3 του συνοπτικού υπομνήματος θα μεταφερθεί αυτόματα στις αντίστοιχες φόρμες/πεδία της ολοκληρωμένης πρότασης. Θα έχετε τη δυνατότητα να επεξεργαστείτε τις πληροφορίες που παρείχατε ήδη, κατά την προετοιμασία της ολοκληρωμένης πρότασης.

3.2.6 Διοικητικές φόρμες (φόρμες A)

Φόρμα A1 – General project information / Γενικά στοιχεία έργου

Ανατρέξτε στις οδηγίες του συνοπτικού υπομνήματος για τη συμπλήρωση της φόρμας.

Φόρμα A2 – Coordinating beneficiary / Συντονιστής δικαιούχος

Ανατρέξτε στις οδηγίες του συνοπτικού υπομνήματος για τη συμπλήρωση της φόρμας.

Σε περίπτωση που προτίθεστε να συμπεριλάβετε οικονομικά εξαρτώμενους φορείς στην πρότασή

σας, παραθέστε τους εδώ ξεκάθαρα, υποδεικνύοντας το όνομά τους, τον αριθμό PIC (αν είναι διαθέσιμος) καθώς και τη νομική τους μορφή και τη διεύθυνσή τους. Επίσης, διευκρινίστε σε ξεχωριστό έγγραφο που θα μεταφορτώσετε στα συνημμένα στο e-Proposal (‘Affiliates_ACRONYM beneficiary) πως οι οικονομικά εξαρτώμενοι φορείς συμμορφώνονται με τις συνθήκες που περιγράφονται παραπάνω στην ενότητα 1.6.2.

Φόρμα A3 – Coordinating beneficiary declaration / Δήλωση συντονιστή δικαιούχου

Αυτή η φόρμα είναι διαθέσιμη στο τέλος της φόρμας A2 υπό τον τίτλο «A3 – Coordinating Beneficiary declaration».

Ορισμένες πληροφορίες που περιέχονται σε αυτήν ανακτώνται αυτόματα από τα δεδομένα που καταχωρούνται σε άλλες φόρμες της πρότασης.

Κάντε κλικ στο κουμπί «Δημιουργία δήλωσης» (Generate declaration) και συμπληρώστε τα ακόλουθα πεδία:

- At…on… / Στο(ν)-Στη(ν) (τόπος), την (ημερομηνία): υποδείξτε τον τόπο και την ημερομηνία υπογραφής.
- Signature / Υπογραφή: Η συγκεκριμένη φόρμα πρέπει να φέρει υπογραφή.
- Name(s) and status of signatory / Όνομα και θέση των υπογραφόντων: Το **όνομα** και η **θέση** του ατόμου που υπογράφει τη φόρμα πρέπει να αναγράφονται ρητώς.

Σημαντικό:

Πριν συμπληρώσετε την παρούσα φόρμα, επιβεβαιώστε ότι ο δικαιούχος δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 136(1), 136(4) και 141 του Δημοσιονομικού Κανονισμού αριθ. 2018/1046 της 18ης Ιουλίου 2018 (ΕΕ L 193 της 30.07.2018)[65] και ότι ο δικαιούχος πληροί όλα τα σχετικά κριτήρια επιλεξιμότητας, όπως ορίζονται στο Πολυετές Πρόγραμμα Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020[66] και στα κείμενα της πρόσκληση του LIFE, συμπεριλαμβανομένων των παρόντων οδηγιών για αιτούντες.

Για λόγους ακρίβειας, βεβαιωθείτε ότι αυτή η φόρμα **έχει δημιουργηθεί,** υπογραφεί και λάβει ημερομηνία **αφού**
έχουν συμπληρωθεί όλα τα τεχνικά και χρηματοοικονομικά στοιχεία στην αίτησή σας.

Όταν συμπληρώσετε τη φόρμα, σαρώστε την ως αρχείο εικόνας (όχι ως αρχείο .pdf – βλ. αποδεκτές μορφές στην ενότητα «Γενικοί κανόνες» του Παραρτήματος 3) και στη συνέχεια μεταφορτώστε την στην εφαρμογή χρησιμοποιώντας το κουμπί «Μεταφόρτωση δήλωσης» (Upload declaration).

Φόρμα A4 – Associated beneficiary declaration and Mandate / Δήλωση και εντολή συνδικαιούχου

Αυτή η φόρμα είναι διαθέσιμη στο τέλος της φόρμας A5 (βλ. παρακάτω), με τίτλο A4 – Associated Beneficiary declaration and Mandate. Κάντε κλικ στο «Δημιουργία δήλωσης» (Generate declaration).

Για τη συμπλήρωση της φόρμας αυτής, **δείτε επίσης τις οδηγίες της φόρμας A3.**

Το όνομα και επώνυμο του νομικού εκπροσώπου του μελλοντικού συνδικαιούχου που υπογράφει τη φόρμα θα συμπληρωθεί αυτόματα.

[65] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1549552252045&uri=CELEX:32018R1046
[66] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1518531793134&uri=CELEX:32018D0210

Χρειάζεται να συμπληρώσετε τα ακόλουθα στοιχεία:

- Το όνομα και επώνυμο του νομικού εκπροσώπου του μελλοντικού συντονιστή δικαιούχου του έργου
- At…on… / Στο(ν)-Στη(ν) (τόπος), την (ημερομηνία): υποδείξτε τον τόπο και την ημερομηνία υπογραφής.
- Signature / Υπογραφή: Η συγκεκριμένη φόρμα πρέπει να φέρει υπογραφή.
- Name(s) and status of signatory / Όνομα και θέση των υπογραφόντων: Το **όνομα** και η **θέση** του ατόμου που υπογράφει τη φόρμα πρέπει να αναγράφονται ρητώς.

Φόρμα Α5 – Associated beneficiary / Συνδικαιούχος

Κάνετε κλικ στο κουμπί «Δημιουργία συνδικαιούχου» (Create Associated Beneficiary), συμπληρώστε όλα τα απαραίτητα στοιχεία και πατήστε «Αποθήκευση» (Save). Ο συνδικαιούχος εμφανίζεται στη λίστα «Συνδικαιούχοι» (Associated Beneficiaries).

Για τη συμπλήρωση της φόρμας αυτής, **δείτε τις οδηγίες της φόρμας Α2.**

Εάν ο συνδικαιούχος δεν είναι νομικά εγγεγραμμένος στην ΕΕ, επιλέξτε τη χώρα από την αναπτυσσόμενη λίστα.

Φόρμα Α6 – Co-financiers / Συγχρηματοδότες

Αν πρόκειται να συμβάλλει κάποιος συγχρηματοδότης στο έργο, κάνετε κλικ στο κουμπί «Προσθήκη συγχρηματοδότη» (Add Co-financier), συμπληρώστε όλα τα απαραίτητα στοιχεία και πατήστε Αποθήκευση» (Save). Ο συγχρηματοδότης εμφανίζεται στη λίστα «Συγχρηματοδότες» (Co-financiers).

Για τη συμπλήρωση της φόρμας αυτής, **δείτε επίσης τις οδηγίες της φόρμας Α3 ανωτέρω.**

Λάβετε υπόψη ότι η συνεισφορά του συγχρηματοδότη πρέπει να καταχωρηθεί στη φόρμα FC (βλ. παρακάτω).

Status of the financial commitment / Κατάσταση της χρηματοδοτικής δέσμευσης: επιλέξτε *«Επιβεβαιωμένη» (Confirmed)* ή *«Εκκρεμεί επιβεβαίωση» (To be confirmed)*. Εάν «Εκκρεμεί επιβεβαίωση» (To be confirmed), πρέπει να δοθεί σχετική εξήγηση. Σημειώνεται ότι σε επόμενο στάδιο της διαδικασίας επιλογής θα χρειαστεί να παραδώσετε τη φόρμα Α6 με κατάσταση «Επιβεβαιωμένη» (Confirmed).

Όταν συμπληρώσετε τη φόρμα, σαρώστε την ως αρχείο εικόνας (όχι ως αρχείο .pdf – βλ. αποδεκτές μορφές στην ενότητα «Γενικοί κανόνες» του Παραρτήματος 3) και στη συνέχεια μεταφορτώστε την στην εφαρμογή χρησιμοποιώντας το κουμπί «Μεταφόρτωση δήλωσης» (Upload declaration).

Σημαντική σημείωση: Ο συντονιστής ή ο συνδικαιούχος πρέπει να εμφανίζεται στην πρόταση αποκλειστικά με τον ρόλο του συντονιστή ή συνδικαιούχου – όχι και ως συγχρηματοδότης. Σε περίπτωση που κάποιος συντονιστής ή συνδικαιούχος επιθυμεί να έχει καθαρή χρηματοδοτική συνεισφορά στο έργο, οφείλει και πάλι να υποβάλει μόνο τις φόρμες Α2/Α3 ή Α4/Α5, μέσα στις οποίες, ωστόσο, η χρηματοδοτική συνεισφορά του θα είναι υψηλότερη από τα προβλεπόμενα αντίστοιχα έξοδά τους.

Φόρμα A7 – Other proposals submitted for European Union funding / Άλλες υποβληθείσες προτάσεις για χρηματοδότηση έργου από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Επιλέξτε το κουτάκι «Έχει υποβληθεί στο παρελθόν η παρούσα πρόταση;» (Has this proposal been submitted before?) εάν υποβάλλετε ξανά τη συγκεκριμένη πρόταση. Σημειώστε τα στοιχεία αναφοράς και το ακρώνυμο της προηγούμενης πρότασης. Παραδείγματος χάρη: LIFE17 BIO/country/001040 <ACRONYM>. Αυτή η πληροφορία χρησιμοποιείται για στατιστικούς λόγους και για την εξασφάλιση της βέλτιστης αξιολόγησης.

Οι αιτούντες δεν πρέπει να υποτιμούν τη σημασία της συγκεκριμένης φόρμας: Σε κάθε ερώτηση πρέπει να παρέχονται σαφείς και ολοκληρωμένες απαντήσεις (κατά μέγιστο 5000 χαρακτήρες για κάθε ερώτηση). Οι δικαιούχοι οφείλουν να ενημερώσουν την Αναθέτουσα Αρχή για οποιαδήποτε σχετική χρηματοδότηση που έχουν λάβει από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, καθώς και για τυχόν σχετικές τρέχουσες αιτήσεις χρηματοδότησής τους από τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Οι δικαιούχοι οφείλουν επίσης να επιβεβαιώσουν ότι δεν λαμβάνουν εν ενεργεία λειτουργικές επιχορηγήσεις από το LIFE (ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα) τα οποία θα οδηγούσαν σε διπλή χρηματοδότηση.

Εάν δεν υπάρξει τέτοια διευκρίνηση στην κατάλληλη φόρμα, ενδέχεται να σημάνει την απόρριψη της πρότασης.

Εάν ο αιτών προτείνει τη συνέχιση ενός προηγούμενου έργου LIFE, οφείλει να περιγράψει με σαφήνεια στην παρούσα φόρμα γιατί απαιτείται μια επιπλέον φάση του έργου και πώς αυτή θα συμπληρώσει τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν με το προηγούμενο έργο διασφαλίζοντας ότι δεν θα υπάρξει διπλή χρηματοδότηση.

Τα έργα LIFE δεν πρέπει να χρηματοδοτούν δράσεις που μπορούν να λάβουν καλύτερη χρηματοδότηση από άλλα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα (βλ. ενότητα 1.6.15). **Κατά συνέπεια οι αιτούντες οφείλουν να αξιολογήσουν με προσοχή τη συγκεκριμένη πτυχή** και να παρέχουν την πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση στις απαντήσεις τους. Δικαιολογητικά έγγραφα (π.χ. αποσπάσματα από τα κείμενα των σχετικών προγραμμάτων) πρέπει να συμπεριληφθούν (στο μέτρο του δυνατού και στον βαθμό που αρμόζει). Σας εφιστούμε επίσης την προσοχή στο σημείο 1 της δήλωσης της φόρμας A3 που υποχρεούστε να υπογράψετε. Οι εθνικές Αρχές ενδέχεται να κληθούν να ελέγξουν αυτήν την δήλωση.

Σημαντικές αλλαγές στην ολοκληρωμένη πρόταση μετά το στάδιο του συνοπτικού υπομνήματος: Απαιτείται να απαριθμήσετε και να αιτιολογήσετε τυχόν σημαντικές αλλαγές στο έργο σας κατά το Στάδιο 2. Ως σημαντικές αλλαγές νοούνται εκείνες που αναφέρονται στις δράσεις, τη σύμπραξη και τον προϋπολογισμό. Η αιτούμενη συνεισφορά της ΕΕ μπορεί να αυξηθεί το πολύ μέχρι 10% επί του ποσού που είχε ζητηθεί αρχικά με το συνοπτικό υπόμνημα. Τονίζεται ότι οι αλλαγές δεν είναι δυνατόν να συνεπάγονται μεταβολή της φύσης του έργου· κάτι τέτοιο ενδέχεται να οδηγήσει σε απόρριψη κατά τη φάση Ανάθεσης.

3.2.7 Σύντομη περιγραφή του έργου (φόρμες B)

Φόρμα B1 – Summary description of the project / Συνοπτική περιγραφή του έργου (συμπληρώνεται στην αγγλική γλώσσα)

Ανατρέξτε στις οδηγίες του συνοπτικού υπομνήματος για τη συμπλήρωση της φόρμας.

Φόρμα Β2 – General character of the project / Γενικός χαρακτήρας του έργου

- **Environmental problem targeted / Περιβαλλοντικό πρόβλημα υπό εξέταση**

  Δώστε μια σαφή περιγραφή του περιβαλλοντικού προβλήματος που εξετάζει η πρότασή σας. Επεξηγήστε γιατί θεωρείτε ότι το εν λόγω πρόβλημα σχετίζεται με την ευρωπαϊκή πολιτική και νομοθεσία για το περιβάλλον.

- **Project's pilot/demonstration character / Χαρακτήρας του έργου ως πιλοτικό ή επίδειξης**

  Αυτή είναι μια ενότητα καίριας σημασίας και πρέπει να συμπληρωθεί με την ανάλογη προσοχή. Στο σημείο αυτό χρειάζεται να εξηγηθεί λεπτομερώς γιατί το έργο θεωρείται πιλοτικό ή επίδειξης.

  Για τον σκοπό αυτό, ο αιτών πρέπει να ανατρέξει στον ορισμό του πιλοτικού έργου και του έργου επίδειξης, στην ενότητα 1.2, καθώς και στις πρόσθετες πληροφορίες που απαιτούνται για τα εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα ή τους άλλους τύπους έργων, όπως περιγράφονται στην ενότητα 2.3.

  Οι αιτούντες συχνά παραβλέπουν στοιχεία όπως την τεχνική ετοιμότητα, τη διαδικασία και την τεχνολογία αιχμής, αλλά και την κλίμακα και το προϊόν του έργου. Ωστόσο τα στοιχεία αυτά είναι ιδιαιτέρως σημαντικά, ειδικά για το στάδιο της τεχνικής επιλογής, αλλά και το στάδιο της ανάθεσης ιδίως σε ό,τι αφορά το 1ο κριτήριο ανάθεσης.

  Συνεπώς, απαιτείται να δοθεί τεράστια προσοχή στη σαφή, λεπτομερή και ακριβή περιγραφή των σημαντικών, αυτών, στοιχείων.

  Αν ο αιτών προτείνει ένα **πιλοτικό έργο** σύμφωνα με τον ορισμό της ενότητας 1.2, οφείλει να αποδείξει ότι η τεχνική ή η μέθοδος που χρησιμοποιείται στην πρόταση **δεν έχει εφαρμοστεί ή δοκιμαστεί στο παρελθόν, οπουδήποτε αλλού στον κόσμο**.

  Αν ο αιτών προτείνει ένα **έργο επίδειξης** σύμφωνα με τον ορισμό της ενότητας 1.2, χρειάζεται να αποδείξει ότι οι προτεινόμενες δράσεις, μεθοδολογίες ή προσεγγίσεις **είναι καινούριες ή άγνωστες στο συγκεκριμένο πλαίσιο του έργου**, για παράδειγμα στο συγκεκριμένο γεωγραφικό, οικολογικό ή οικονομικό περιβάλλον (π.χ. καινοτομία στον κλάδο υλοποίησης του έργου).

  Όσον αφορά το κριτήριο ανάθεσης 5 (*προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: συμβολή στα θέματα έργων*), σε αυτή τη φόρμα, εφόσον ο αιτών ισχυρίζεται ότι η πρότασή του είναι **καινούρια ή άγνωστη σε επίπεδο Ένωσης**, πρέπει να παραθέσει σαφείς αποδείξεις για τον καινοτομικό χαρακτήρα της πρότασής του, συγκρίνοντας με παρόμοιες υπάρχουσες βέλτιστες πρακτικές.

Φόρμα Β3 – EU added value and socio-economic effects / Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ και κοινωνικοοικονομικές επιδράσεις

EU added value of the project and its actions / Προστιθέμενη αξία του έργου και των δράσεών του για την ΕΕ:

Οι πληροφορίες που θα περιληφθούν σε αυτό το πεδίο θα χρησιμοποιηθούν μεταξύ άλλων για την αξιολόγηση της πρότασης σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια ανάθεσης (για λεπτομέρειες βλ. τις *«Οδηγίες για την αξιολόγηση των προτάσεων LIFE Υποπρόγραμμα Περιβάλλον 2019»*):

- **Κριτήριο ανάθεσης 3:** εύρος και ποιότητα της συμβολής στους ειδικούς στόχους των τομέων προτεραιότητας του υποπρογράμματος LIFE Περιβάλλον

  Αναφέρατε αν και με ποιον τρόπο το έργο σας συμβάλλει στην ενημέρωση, την ανάπτυξη και την υλοποίηση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στόχων των τομέων προτεραιότητας που θέτει το υποπρόγραμμα LIFE Περιβάλλον, όπως ορίζονται στα Άρθρα 10, 11 και 12 του Κανονισμού LIFE. **Τα περιβαλλοντικά οφέλη θα εξεταστούν στο πλαίσιο του συγκεκριμένου κριτηρίου και θα χρησιμοποιηθούν ως δείκτης για το εύρος και την ποιότητα της συμβολής αυτής.** Πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένα, ρεαλιστικά και ποσοτικοποιημένα, και να παρουσιάζονται σύμφωνα με μια προσέγγιση κύκλου ζωής όπου αυτό απαιτείται.

  Ποσοτικοποίηση των περιβαλλοντικών οφελών: οι βελτιωμένες επιδόσεις/πλεονεκτήματα που συνεπάγεται η προτεινόμενη λύση πρέπει να είναι μετρήσιμες όσον αφορά τα αναμενόμενα περιβαλλοντικά οφέλη κατά τη διάρκεια του έργου, καθώς και 3-5 χρόνια μετά την ολοκλήρωση του έργου. Αυτό γίνεται υποδεικνύοντας με σαφήνεια ποια είναι η επιλεγμένη βάση αναφοράς. Επιπλέον, πρέπει να διασφαλιστεί η συνοχή με τα αναμενόμενα αποτελέσματα (φόρμα Β1) και τις τιμές που αναγράφονται στον πίνακα με τους βασικούς δείκτες LIFE σε επίπεδο έργου.

- **Κριτήριο ανάθεσης 6:** προστιθέμενη αξία για την ΕΕ – συνέργειες και διακρατική διάσταση

  Υποδείξτε αν και με ποιον τρόπο το έργο σας εμπλέκει: συνέργειες, πράσινες δημόσιες συμβάσεις, οικολογική σήμανση, αξιοποίηση αποτελεσμάτων έρευνας χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ και διακρατική διάσταση.

  Απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη επιπλέον βαθμολογίας λόγω αξιοποίησης αποτελεσμάτων από ερευνητικά έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ είναι η συμπερίληψη μιας σύντομης αλλά αναλυτικής περιγραφής των εν λόγω αποτελεσμάτων και του τρόπου χρήσης τους για την υλοποίηση του έργου LIFE, στην παρούσα φόρμα.

  Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση αυτών των παραγόντων, ανατρέξτε στις σχετικές οδηγίες αξιολόγησης.

Αναπαραγωγή και μεταφορά:

Αναπαραγωγή και μεταφορά (στο κριτήριο ανάθεσης 4)

Περιγράψτε τη στρατηγική σας για την αναπαραγωγή και τη μεταφορά, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και μετά τη λήξη του (βλ. ενότητα 1.6.13 για περισσότερες λεπτομέρειες). Όπως περιγράφεται παρακάτω, πρέπει να σκιαγραφηθούν συγκεκριμένες δραστηριότητες του έργου προκειμένου να στηριχθούν οι δηλώσεις της παρούσας ενότητας

(βλ. ενότητα 3.2.4 «Αναλυτική τεχνική περιγραφή των προτεινόμενων δράσεων - φόρμες C»).

Στο πλαίσιο αυτού του τομέα προτεραιότητας, μια στρατηγική για τη διασφάλιση της αναπαραγωγής και μεταφοράς των αποτελεσμάτων του έργου σε άλλα πλαίσια δεν σημαίνει απλώς δέσμευση για τη συνέχιση του έργου, αλλά περιλαμβάνει ένα ξεκάθαρο και αξιόπιστο σχέδιο που θα υποστηρίζεται από τις δραστηριότητες του έργου, το οποίο θα επιτρέψει την αναπαραγωγή/μεταφορά σε άλλους κλάδους, οντότητες, περιοχές ή χώρες. Είναι σημαντικό να γνωρίζετε ότι η αναπαραγωγή και η μεταφορά διαφοροποιούνται από τη συνέχιση, η οποία αναπτύσσεται στη φόρμα Β6. Ωστόσο, η αναπαραγωγή και η μεταφορά αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής βιωσιμότητας.

Για τον σκοπό αυτό, ο αιτών πρέπει να ανατρέξει στις πληροφορίες που απαιτούνται για τα εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα ή τους άλλους τύπους έργων, όπως περιγράφονται στην ενότητα 2.3.

Socio-economic effects of the project / Κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος του έργου:

Αναφέρατε τον πιθανό αντίκτυπο των δράσεων του έργου στην τοπική οικονομία και πληθυσμό. Ειδικότερα, αναμένεται από τους αιτούντες να εξετάσουν ενδελεχώς τον αντίκτυπο στην απασχόληση και την ανάπτυξη, λαμβάνοντας επιπλέον υπόψη τη συνέχιση του έργου και σχετικά σενάρια αναπαραγωγής/μεταφοράς του. Σε αυτό το πλαίσιο, θα διασφαλιστεί η συνεκτικότητα ανάμεσα στα στοιχεία για την απασχόληση και την ανάπτυξη που αναφέρονται στην παρούσα φόρμα, με τις τιμές που αναγράφονται στον πίνακα με τους δείκτες επίδοσης.

Τα εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα πρέπει επίσης να αναφερθούν στην τοποθέτηση στην αγορά, στην εφοδιαστική αλυσίδα, στον ανταγωνισμό και στην οικονομική σκοπιμότητα της προτεινόμενης λύσης. Οι αιτούντες πρέπει να αποδείξουν ότι γνωρίζουν την αντίστοιχη αγορά (πιο συγκεκριμένα, το τρέχον και το εν δυνάμει μέγεθος αγοράς, τα χαρακτηριστικά των υποψήφιων πελατών και της ζήτησης που θα προέλθει από αυτούς, εμπόδια εισόδου στην αγορά, εμπόδια κανονιστικού πλαισίου, κ.λπ.), τις απαιτήσεις για την οργάνωση της εφοδιαστικής αλυσίδας για την προτεινόμενη λύση και τον ανταγωνισμό τους (δηλαδή ποιοι τον αποτελούν, τα μερίδια αγοράς τους, τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα, κ.λπ.). Οι αιτούντες οφείλουν να τοποθετηθούν ξεκάθαρα όσον αφορά αυτά τα στοιχεία, εξηγώντας την οικονομική σκοπιμότητα της προτεινόμενης λύσης και πώς τοποθετείται η πρότασή τους σε όρους κόστους, τιμής ή άλλων οικονομικών επενδυτικών συνισταμένων (π.χ. περίοδος αποπληρωμής, καθαρή τρέχουσα αξία, κ.λπ.) όπου απαιτείται.

Για τον σκοπό αυτό, ο αιτών πρέπει να ανατρέξει στις πληροφορίες που απαιτούνται για τα εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα, όπως περιγράφονται στην ενότητα 2.3.

<u>Φόρμα Β4 – Stakeholders involved and main target audience of the project / Εμπλεκόμενα μέρη και βασικό κοινό-στόχος του έργου</u> (μέγ. 12.000 χαρακτήρες)

Υποδείξτε τα ενδιαφερόμενα μέρη τα οποία σκοπεύετε να εμπλέξετε στην πρόταση, και τον τρόπο που θα γίνει αυτό. Αναφέρετε τι είδους συμβολή περιμένετε από τα μέρη αυτά και με ποιον τρόπο θα χρησιμοποιηθεί και θα είναι χρήσιμη και/ή αναγκαία η συμμετοχή τους για το έργο.

Περιγράψτε τα κοινά-στόχους και τις μεθόδους για τη διάδοση της γνώσης. Σχολιάστε τις

δραστηριότητες γενικής δημοσιότητας και/ή προώθησης μάρκετινγκ της ιδέας υπό εξέταση καθ' όλη και μετά την υλοποίηση.

Φόρμα Β5 – Expected constraints and risks related to the project implementation and mitigation strategy / Αναμενόμενοι περιορισμοί και κίνδυνοι αναφορικά με την υλοποίηση του έργου και στρατηγική μείωσής τους

Είναι σημαντικό οι αιτούντες να προσδιορίσουν όλα τα πιθανά **εσωτερικά ή εξωτερικά γεγονότα** («περιορισμούς και κινδύνους») που θα μπορούσαν να έχουν **σημαντικές αρνητικές συνέπειες** για την επιτυχή υλοποίηση του έργου. Κατονομάστε τέτοιου είδους περιορισμούς και κινδύνους με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας. Παρακαλούμε να αναφέρετε επίσης τυχόν περιορισμούς και κινδύνους που οφείλονται στο **κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον**. Υποδείξτε πώς σχεδιάζετε να υπερβείτε κάθε έναν περιορισμό και κίνδυνο.

Συνιστούμε επίσης να συμπεριλάβετε σε αυτήν την ενότητα λεπτομέρειες σχετικά με πιστοποιητικά, άδειες, εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κ.λπ., και να αναφέρετε τι υποστήριξη έχετε από τους αρμόδιους φορείς που είναι υπεύθυνοι για την έκδοση των εν λόγω εγκρίσεων. Η εμπειρία από το Πρόγραμμα LIFE έχει δείξει ότι ορισμένα έργα έχουν δυσκολία να ολοκληρώσουν όλες τις δράσεις εντός της προταθείσας διάρκειας έργου, εξαιτίας απρόβλεπτων καθυστερήσεων και δυσκολιών που προέκυψαν κατά το έργο. Είναι σημαντικό οι αιτούντες να προσδιορίσουν όλα τα πιθανά εξωτερικά γεγονότα («περιορισμούς και κινδύνους») που θα μπορούσαν να προκαλέσουν τέτοιες καθυστερήσεις. Μια πιθανή αιτία για τέτοιου είδους δυσκολίες είναι η υποχρέωση πραγματοποίησης εκτιμήσεων για θέματα που δεν είχαν προβλεφθεί κατά την προετοιμασία του έργου LIFE, και ειδικότερα:

- Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) σύμφωνα με την οδηγία 85/337/ΕΟΚ (Οδηγία ΕΠΕ), όπως έχει κωδικοποιηθεί με την οδηγία 2011/92/ΕΕ της 13ης Δεκεμβρίου 2011[67]
- Στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (ΣΠΕ), σύμφωνα με την οδηγία 2001/42/ΕΚ (Οδηγία ΣΠΕ)[68]

Οι συγκεκριμένες εκτιμήσεις ενδέχεται να απαιτούν μακρόχρονες διοικητικές διαδικασίες και χρονοβόρα συλλογή και ανάλυση δεδομένων. Συνήθως αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα αν ο απαιτούμενος χρόνος και τα αναγκαία κεφάλαια προβλέπονται στην πρόταση.

Κατά συνέπεια, πριν από την υποβολή μιας πρότασης LIFE, οι αιτούντες χρειάζεται να εξετάσουν αν απαιτείται η διενέργεια μίας ή περισσότερων από τις εκτιμήσεις που αναφέρονται παραπάνω, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή ή την εθνική νομοθεσία.

Οι αιτούντες οφείλουν να περιγράψουν στη φόρμα Β5 πώς λαμβάνονται υπόψη αυτά τα ζητήματα και πώς οι ίδιοι σχεδιάζουν να ξεπεράσουν ενδεχόμενα προβλήματα. Για την πρόληψη απρόβλεπτων προβλημάτων, είναι αναγκαία η καλή επικοινωνία και διαβούλευση με τις αρμόδιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με τις συγκεκριμένες διαδικασίες. Αυτό πρέπει να έχει ήδη ολοκληρωθεί στην αρχή της προετοιμασίας της πρότασης LIFE. Η φόρμα Β5 είναι η σωστή ενότητα για να υποδείξετε αν έχουν ολοκληρωθεί οι διαβουλεύσεις με τις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για τις διαδικασίες εκτίμησης, και να αναφέρετε τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων αυτών.

Τέλος, περιγράψτε λεπτομερώς πώς έχετε συνεκτιμήσει τους εν λόγω κινδύνους στον σχεδιασμό του έργου (χρονικός προγραμματισμός, προϋπολογισμός, κ.λπ.) και στον

[67] Κωδικοποιημένο κείμενο Οδηγίας ΕΠΕ: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:026:0001:0021:EL:PDF

[68] Οδηγία ΣΠΕ: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:197:0030:0037:EL:PDF

προσδιορισμό των δράσεων.

Φόρμα B6 - Continuation / valorisation of the project results after the end of the project / Συνέχιση/αξιοποίηση των αποτελεσμάτων μετά το τέλος του έργου

Περιγράψτε πώς θα συνεχιστεί το έργο μετά το τέλος της χρηματοδότησης LIFE και ποιες ενέργειες απαιτούνται για την εδραίωση των αποτελεσμάτων, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχισή τους. Περιγράψτε μια σαφή στρατηγική ή τους ξεκάθαρους μηχανισμούς που θα εφαρμοστούν ώστε να διασφαλιστεί ότι τα αποτελέσματα του έργου θα συνεχιστούν και μετά το τέλος της περιόδου χρηματοδότησης. Αυτό υπερβαίνει τη διάδοση και το σχέδιο για την περίοδο μετά τη λήξη του LIFE (μετά-LIFE περίοδο).

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε αυτή τη φόρμα, καθώς και οι δραστηριότητες του έργου που συνδέονται με τη στρατηγική συνέχισης θα εξεταστούν στο πλαίσιο του κριτηρίου ανάθεσης 4 προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: βιωσιμότητα, σημείο που αφορά τη συνέχιση). Τονίζεται ότι η συνέχιση διαφοροποιείται από την αναπαραγωγή και τη μεταφορά, οι οποίες αναπτύσσονται στη φόρμα B3. Ωστόσο, η συνέχιση αποτελεί μέρος της συνολικής στρατηγικής βιωσιμότητας που αξιολογείται στο πλαίσιο του κριτηρίου ανάθεσης 4.

Οι δραστηριότητες του έργου χρειάζεται να επιδεικνύουν δέσμευση σε αυτόν τον βαθμό και να προετοιμάζουν τη συνέχιση του έργου ήδη καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής του. Για τον σκοπό αυτό, ο αιτών πρέπει να ανατρέξει στις πληροφορίες που απαιτούνται για τα εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα ή τους άλλους τύπους έργων, όπως περιγράφονται στην ενότητα 2.3.

Λάβετε υπόψη ότι οι πληροφορίες που παρέχονται εδώ μπορούν να επικαιροποιηθούν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου σύμφωνα με τα αποτελέσματα του έργου.

Ειδικότερα, απαντήστε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- **Which actions will have to be carried out or continued after the end of the project? / Ποιες δράσεις πρέπει να διενεργηθούν ή να συνεχιστούν μετά την ολοκλήρωση του έργου; (μέγ. 5.000 χαρακτήρες)** Αναφέρετε αυτές τις δράσεις σημειώνοντας τον κωδικό αναφοράς τους (π.χ. A1, A2, κ.λπ.) και τον τίτλο τους.
  Παραδείγματα τυπικών δραστηριοτήτων που πρέπει να περιληφθούν στο πλαίσιο της προσπάθειας συνέχισης του έργου περιγράφονται στην ενότητα 2.3.
- **How will this be achieved? / Πώς θα επιτευχθεί αυτό; Which resources will be necessary to carry out these actions? / Ποιοι πόροι θα χρειαστούν για τη διενέργεια αυτών των δράσεων; (μέγ. 5.000 χαρακτήρες)** Αναφέρετε πώς οι παραπάνω δράσεις θα συνεχιστούν μετά το τέλος του έργου, από ποιον, μέσα σε ποιο χρονοδιάγραμμα και με τι χρηματοδότηση. Εξετάστε εδώ τους τεχνικούς, οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους.
- **To what extent will the results and lessons of the project be actively disseminated after the end of the project to those persons and/or organisations that could best make use of them? / Σε τι βαθμό τα αποτελέσματα και διδάγματα του έργου θα διαδοθούν στην πράξη μετά το τέλος του έργου, προς τα άτομα και/ή τους οργανισμούς που θα μπορούσαν να τα αξιοποιήσουν καλύτερα; (αναφέρατε συγκεκριμένα άτομα /οργανισμούς):** Αναφέρετε με ποιον τρόπο θα συνεχιστούν οι δραστηριότητες διάδοσης μετά το τέλος του έργου. Απαριθμήστε τα άτομα/οργανισμούς που έχουν

οριστεί μέχρι στιγμής ως κοινό-στόχος για τις εν λόγω δραστηριότητες διάδοσης.

3.2.4. Αναλυτική τεχνική περιγραφή των προτεινόμενων δράσεων (φόρμες C)

Ο αιτών οφείλει να καταγράψει όλες τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του έργου.
Υπάρχουν 5 είδη δράσεων:

A. Preparatory actions / Προπαρασκευαστικές δράσεις (εφόσον χρειάζεται)
B. Implementation actions / Δράσεις υλοποίησης (υποχρεωτικό)
C. Monitoring the impact of the project actions / Δράσεις παρακολούθησης του αντίκτυπου του έργου (υποχρεωτικό)
D. Public awareness and dissemination of results / Ευαισθητοποίηση κοινού και διάδοση αποτελεσμάτων (υποχρεωτικό)
E. Project management / Διαχείριση έργου (υποχρεωτικό)

Για να θεωρηθούν επιλέξιμες προς χρηματοδότηση, όλες οι δράσεις πρέπει να πληρούν κάθε μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- η αναγκαιότητα της δράσης πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη, στο πλαίσιο των στόχων του έργου, και
- πρέπει να διασφαλίζεται η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των επενδύσεων.

Ο αιτών οφείλει να απαριθμήσει τις δράσεις για κάθε διαφορετικό είδος δράσεων (A, B, C, κ.λπ.): A1, A2, ..., B1, B2, ..., C1, C2, ..., κ.ο.κ. Οι διάφορες δράσεις λαμβάνουν αυτόματα διαδοχική αρίθμηση ανά κατηγορία δράσης, και η σειρά τους μπορεί να αλλάξει με τη χρήση του βέλους «Up ↑» (πάνω) και «Down ↓» (κάτω). Μέσα σε κάθε δράση (A1, A2, ..., B1, B2, ... κ.ο.κ.), στην ενότητα **«Description (what, how, where, when and why) / Περιγραφή (τι, πώς, πού, πότε και γιατί)»** μπορούν να περιληφθούν από τον αιτούντα (μη αυτόματα) συγκεκριμένες υπο-δράσεις (A1.1, A1.2, κ.ο.κ.).

Κατά τη δημιουργία μιας πρότασης συνιστάται να περιοριστεί όσο το δυνατόν περισσότερο ο αριθμός των δράσεων, ομαδοποιώντας τις σε ομοιογενείς δραστηριότητες και αποσαφηνίζοντας τη λογική σειρά εκτέλεσής τους μέσω υπο-δράσεων. **Υπενθυμίζουμε ότι ο αριθμός των δράσεων και των υπο-δράσεων πρέπει να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες για την αποσαφήνιση της λογική σειράς του έργου.** Δείτε το ακόλουθο παράδειγμα για τι συνιστάται και τι όχι:

Συνιστάται

Public awareness and dissemination of results / Ευαισθητοποίηση κοινού και διάδοση αποτελεσμάτων

Δράση D1 – Σχεδιασμός και εκτέλεση διάδοσης

- *Περιγραφή των μεθόδων που θα ακολουθηθούν (τι, πώς, πού, πότε, γιατί)*

  Υπο-δράση D1.1 – Δικτύωση με άλλα έργα

  Υπο-δράση D1.2 – Σχεδιασμός διάδοσης και δημιουργία του πακέτου διάδοσης (ιστότοπος, πληροφοριακές πινακίδες, εκλαϊκευμένη έκθεση, βίντεο παρουσίασης του έργου, εκδηλώσεις)

Δεν συνιστάται

Public awareness and dissemination of results / Ευαισθητοποίηση κοινού και διάδοση αποτελεσμάτων

Δράση D1 – Σχεδιασμός και εκτέλεση διάδοσης

- *Περιγραφή των μεθόδων που θα ακολουθηθούν (τι, πώς, πού, πότε, γιατί)*

Δράση D2 – Δημιουργία του πακέτου διάδοσης

- *Περιγραφή των μεθόδων που θα ακολουθηθούν (τι, πώς, πού, πότε, γιατί)*

Δράση D3 – Εκλαϊκευμένη έκθεση

- *Περιγραφή των μεθόδων που θα ακολουθηθούν (τι, πώς, πού, πότε, γιατί)*

Δράση D4 – Ιστότοπος έργου

- *Περιγραφή των μεθόδων που θα ακολουθηθούν (τι, πώς, πού, πότε, γιατί)*

Δράση D5 – Δικτύωση με άλλα έργα

- *Περιγραφή των μεθόδων που θα ακολουθηθούν (τι, πώς, πού, πότε, γιατί)*

Προτείνεται να παρουσιάζονται **ως ξεχωριστές δράσεις** μόνο εκείνες οι δράσεις που αναμένεται να προσφέρουν κάποιο σημαντικό προϊόν στο έργο.

Οι δράσεις χρειάζεται να περιγραφούν όσο το δυνατόν πληρέστερα. Οι περιγραφές μπορούν να συνοδεύονται από χάρτες που προσδιορίζουν τη θέση των δράσεων, επεξηγηματικά γραφήματα, πίνακες ή εικόνες, τα οποία θα συμπεριληφθούν στις φόρμες μέσω της λειτουργίας «Εικόνες» (Pictures). Οι δράσεις δεν πρέπει να συγχέονται με τα παραδοτέα.

Η περιγραφή κάθε δράσης οφείλει να υποδεικνύει με σαφήνεια τις σχέσεις με άλλες δράσεις, καθώς και πώς αυτή συμβάλλει στους συνολικούς στόχους του έργου (και σε ποσοτικούς όρους). Απαιτείται να υπάρχει **σαφής συνάφεια ανάμεσα στην τεχνική περιγραφή της δράσης και τους χρηματοδοτικούς πόρους που διατίθενται για αυτήν**.

Για κάθε δράση, ο αιτών υποχρεούται να παρέχει τις ακόλουθες πληροφορίες:

- **Name of the action / Τίτλος της δράσης:** Βεβαιωθείτε ότι ο τίτλος είναι σύντομος (το πολύ 200 χαρακτήρες) και ότι αντικατοπτρίζει ξεκάθαρα τον στόχο της δράσης.
- **Beneficiary responsible for implementation / Δικαιούχος υπεύθυνος για την υλοποίηση:** Υποδείξτε ποιος εκ των δικαιούχων του έργου θα είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό υλοποίησης της συγκεκριμένης δράσης, επιλέγοντας ένα όνομα από το αναπτυσσόμενο μενού. Εάν χρειάζεται να εμπλακούν περισσότεροι του ενός δικαιούχοι, αναφέρατε λεπτομερώς ποιος δικαιούχος είναι αρμόδιος για ποιο τμήμα της εν λόγω δράσης στο πεδίο κειμένου (μέγ. 500 χαρακτήρες) που βρίσκεται κάτω από την αναπτυσσόμενη λίστα.
- **Description (what, how, where, when and why) / Περιγραφή (τι, πώς, πού, πότε και γιατί):** Περιγράψτε το περιεχόμενο της δράσης, υποδεικνύοντας τι θα συμβεί, με ποια μέσα, σε ποια τοποθεσία/τόπο, με τι διάρκεια και τι ημερομηνία ολοκλήρωσης. Προσδιορίστε επακριβώς τις σχέσεις με άλλες δράσεις. Αναφέρετε **<u>γιατί</u>** είναι αναγκαία η συγκεκριμένη δράση και με ποιον τρόπο θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του έργου. Για δράσεις που υλοποιούνται εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι απαραίτητο να εξηγηθεί αναλυτικά γιατί οι εν λόγω δράσεις είναι αναγκαίες για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Ένωσης και τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που εκτελούνται σε εδάφη των κρατών μελών όπου ισχύουν οι Συνθήκες, στο πλαίσιο του έργου. Στην ενότητα αυτή μπορούν να περιληφθούν από τον αιτούντα, μη αυτόματα, συγκεκριμένες υπο-δράσεις (Α1.1, Α1.2, κ.ο.κ. – βλ. παράδειγμα για τη δράση D ανωτέρω).

- **Assumptions related to major costs of the action / Υποθέσεις σχετικές με σημαντικά κόστη της δράσης:** Συνοψίστε τη χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του κόστους των κύριων δαπανών στη συγκεκριμένη δράση (π.χ. αριθμός ημερών x μέσο ημερήσιο κόστος, κ.λπ.).

  Σημειώνεται ότι το συνολικό κόστος της δράσης, όπως αποτυπώνεται στις οικονομικές φόρμες, εμφανίζεται αυτόματα (άθροισμα των γραμμών κόστους στη φόρμα F για τη συγκεκριμένη δράση). Κατά τη δημιουργία μιας νέας δράσης, η τιμή αυτή είναι μηδέν από προεπιλογή. Πρέπει να δώσετε λεπτομέρειες για τους διάφορους υπολογισμούς και εκτιμήσεις που αφορούν το εν λόγω συνολικό κόστος.

- **Deliverables / Παραδοτέα:** Αναφέρετε όλα τα παραδοτέα προϊόντα που σχετίζονται με κάθε δράση, καθώς και την αντίστοιχη προθεσμία ολοκλήρωσης (ημέρα /μήνας /έτος) χρησιμοποιώντας το κουμπί «Προσθήκη» (Add). ***Παραδοτέα προϊόντα*** είναι όλα εκείνα τα **υλικά** προϊόντα που μπορούν να αποσταλούν (π.χ. σχέδια διαχείρισης, μελέτες και άλλα έγγραφα, λογισμικά, βίντεο, κ.λπ.). Για κάθε παραδοτέο, αναφέρατε την προθεσμία ολοκλήρωσης (ημέρα /μήνα /έτος). Υπογραμμίζεται ότι κάθε παραδοτέο προϊόν πρέπει **να υποβάλλεται στην Αναθέτουσα Αρχή ως ξεχωριστό έγγραφο** (με το λογότυπο LIFE), μαζί με μια έκθεση δραστηριοτήτων.

- **Milestones / Ορόσημα:** Αναφέρετε όλα τα ορόσημα του έργου που σχετίζονται με κάθε δράση, και την αντίστοιχη προθεσμία παράδοσης/επίτευξης (ημέρα /μήνας /έτος). Ως ***ορόσημα του έργου*** ορίζονται όλες οι **σημαντικές στιγμές** κατά την υλοποίηση του έργου,
  π.χ. «Διορισμός Διαχειριστή Έργου», «Έναρξη λειτουργίας του πρωτοτύπου», «Τελικό συνέδριο», κ.λπ. Τα αντίστοιχα έγγραφα δεν χρειάζεται να υποβληθούν στην Αναθέτουσα Αρχή. Θα χρειαστεί να ενημερώσετε την Αναθέτουσα Αρχή κατά πόσο ένα ορόσημο έχει ολοκληρωθεί ή όχι, με τις τεχνικές εκθέσεις που θα της αποστείλετε.
- **Timetable / Χρονοδιάγραμμα:** Σημειώστε την αντίστοιχη περίοδο υλοποίησης για κάθε δράση του έργου. Όταν σχεδιάζετε την περίοδο υλοποίησης του έργου σας, έχετε κατά νου ότι ένα έργο του Προγράμματος LIFE 2019 δεν μπορεί να ξεκινήσει πριν από την 1η Σεπτεμβρίου 2020. Επίσης, είναι σημαντικό να προσθέσετε ένα κατάλληλο χρονικό περιθώριο ασφαλείας στο τέλος του έργου, για τις αναπόφευκτες απρόβλεπτες καθυστερήσεις.

Δείτε παρακάτω τις επιπλέον πληροφορίες που απαιτούνται για κάθε συγκεκριμένη δράση.

<u>Φόρμα C0 – List of all actions / Λίστα όλων των δράσεων</u>

Η συγκεκριμένη φόρμα παρέχει στον αιτών τη δυνατότητα να δημιουργήσει όλες τις δράσεις που προβλέπονται για το έργο, ανά είδος δράσης (A, B, C, κ.ο.κ.), χρησιμοποιώντας το κουμπί «Προσθήκη δράσης στο έργο» (Add project action). Μόλις δημιουργηθεί μια δράση, μπορείτε να πατήσετε στο κουμπί «Αποθήκευση και συνέχεια» (Save and next) για να δημιουργήσετε αμέσως μια νέα δράση.

Πολύ σημαντικό: οι δράσεις του έργου είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν προκειμένου να έχετε τη δυνατότητα να καταχωρήσετε έξοδα στις οικονομικές φόρμες κατηγορίας F.

<u>Φόρμα C1</u>

A. Preparatory actions / Προπαρασκευαστικές δράσεις (εφόσον χρειάζεται)

Ως γενική αρχή, όλες οι προπαρασκευαστικές δράσεις πρέπει να οδηγούν σε πρακτικές συστάσεις και/ή πληροφορίες που να μπορούν να εφαρμοστούν (είτε κατά τη διάρκεια του έργου ή μετά το τέλος του) και να χρησιμοποιηθούν χωρίς να απαιτείται περαιτέρω προπαρασκευαστική εργασία. Τα έργα δεν πρέπει να περιλαμβάνουν προπαρασκευαστικές δράσεις οι οποίες έχουν ολοκληρωθεί πριν από την έναρξη του έργου.

Οι προπαρασκευαστικές δράσεις οφείλουν:

- να έχουν άμεση σχέση με τους στόχους του έργου.
- να είναι σημαντικά μικρότερης διάρκειας από τη διάρκεια του έργου και να ολοκληρώνονται πολύ νωρίτερα από το τέλος του έργου.
- να μην αποτελούν δράσεις έρευνας, εκτός και αν αφορούν κάποια από τις εξαιρέσεις που περιγράφονται στο σημείο 1.6.15 του παρόντος Οδηγού

Οι προπαρασκευαστικές δράσεις, επομένως, πρέπει να περιορίζονται πρωτίστως στην προετοιμασία του καθεαυτού σταδίου υλοποίησης του έργου (τεχνικός σχεδιασμός, διαδικασίες εγκρίσεων, διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, κ.λπ.).

Οι προπαρασκευαστικές δράσεις πρέπει να καλύπτουν όλες εκείνες τις ενέργειες που χρειάζεται να έχουν ολοκληρωθεί προκειμένου να ξεκινήσουν ή να υλοποιηθούν σωστά οι υπόλοιπες δράσεις του έργου που ανήκουν στις κατηγορίες B, C, D, E ή F. Αυτό περιλαμβάνει την προετοιμασία τεχνικών εγγράφων (προσχέδια, κ.λπ.) καθώς και όποια άλλη διοικητική ή νομική διαδικασία απαιτείται να εκτελεστεί (διαβούλευση, πρόσκληση υποβολής προσφορών, γνωμοδότηση, εκπαίδευση, κ.λπ.).

Εάν προβλέπεται η εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης και/ή σχεδίων δράσης, η περιγραφή της αντίστοιχης προπαρασκευαστικής δράσης πρέπει να προσδιορίζει τι χρειάζεται να γίνει ώστε να διασφαλιστεί η υλοποίηση των εν λόγω σχεδίων (για παράδειγμα, το σχέδιο να λάβει την έγκριση των αρμόδιων αρχών πριν από την ολοκλήρωση του έργου).

Σε περίπτωση που οι προπαρασκευαστικές δράσεις δεν οδηγούν σε άμεση υλοποίηση κατά τη διάρκεια του έργου, η περιγραφή τους πρέπει να περιλαμβάνει ένα επαρκές σύνολο επεξηγήσεων, δεσμεύσεις και εγγυήσεις που να αποδεικνύουν ότι η πλήρης εφαρμογή τους μετά το έργο είναι διασφαλισμένη. Διαφορετικά, οι εν λόγω δράσεις ενδέχεται να διαγραφούν από το έργο κατά το στάδιο της αναθεώρησης.

B. Implementation actions / Δράσεις υλοποίησης (υποχρεωτικό)

Το προϊόν όλων των δράσεων κατηγορίας C πρέπει **να είναι συγκεκριμένο και μετρήσιμο, και να προσφέρει σαφή οφέλη** απέναντι στο περιβαλλοντικό πρόβλημα το οποίο στοχεύει να αντιμετωπίσει το έργο. Τα εν λόγω οφέλη πρέπει **να είναι μετρήσιμα**, και απαιτείται να μετρηθούν και να αξιολογηθούν μέσω **των δράσεων παρακολούθησης κατηγορίας C**. Το προϊόν κάθε δράσης πρέπει να καταγραφεί στην ενότητα «αναμενόμενα αποτελέσματα» (expected results). Επιπλέον, πρέπει να είναι κατά το δυνατόν ποσοτικοποιημένο.

Εκτός αυτού, *τα πιλοτικά έργα και τα έργα επίδειξης* **πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν σημαντικό αριθμό υπο-δράσεων που θα διασφαλίζουν τη συνέχιση, αλλά και την αναπαραγωγή/μεταφορά του έργου (κριτήριο ανάθεσης 4, Βιωσιμότητα).** Οι δραστηριότητες του έργου οφείλουν να κάνουν φανερή τη δέσμευση για τη διατήρηση των αποτελεσμάτων του έργου μετά την ολοκλήρωσή του και να προετοιμάζουν ήδη τη συνέχιση

του εν λόγω έργου με συγκεκριμένες δράσεις και υπο-δράσεις μέσα στο χρονοδιάγραμμα του έργου. Αυτές οι επιπλέον δράσεις και υπο-δράσεις θα αποτελέσουν τη βάση για την αποδοτική αναπαραγωγή/μεταφορά των προτεινόμενων λύσεων και των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν, είτε κατά τη διάρκεια είτε μετά το τέλος του έργου. Αυτό υπερβαίνει τη μεταφορά γνώσης και τη δικτύωση, και αφορά την εφαρμογή σε άλλους τομείς των τεχνικών, των μεθόδων ή των στρατηγικών που αναπτύχθηκαν ή εφαρμόστηκαν στο έργο. Η επιτυχής συνέχιση, αναπαραγωγή/μεταφορά προϋποθέτουν τη χάραξη στρατηγικής με ενέργειες που θα πολλαπλασιάζουν τον αντίκτυπο των αποτελεσμάτων των έργων και θα διασφαλίζουν την ευρύτερη διείσδυσή τους σε μεγάλες μάζες του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του έργου και/ή σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα μετά το τέλος του προγράμματος LIFE. **Ανατρέξτε στην ενότητα 2.3.1 σημεία στ) και ζ), ή στην ενότητα 2.3.2 σημεία ε) και στ) για πληροφορίες σχετικά με τυπικές δραστηριότητες που πρέπει να συμπεριληφθούν προκειμένου να στηρίξουν μια αξιόπιστη στρατηγική βιωσιμότητας και αναπαραγωγής και μεταφοράς.**

Η ανάπτυξη ενός **επιχειρηματικού σχεδίου** για τα εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα είναι υποχρεωτική (βλ. ενότητα 2.3.1) και πρέπει να αποτελεί παραδοτέο της ανάλογης δράσης κατηγορίας Β.

Η ανάπτυξη ενός αξιόπιστου **σχεδίου αναπαραγωγής και μεταφοράς** είναι υποχρεωτική για όλα τα έργα και πρέπει να αποτελεί παραδοτέο της ανάλογης δράσης κατηγορίας Β.

C. Monitoring the impact of the project actions / Δράσεις παρακολούθησης του αντίκτυπου του έργου (υποχρεωτικό)

Κάθε έργο πρέπει να υποβάλει έκθεση σχετικά με τα προϊόντα/αποτελέσματα και τον αντίκτυπό του, λαμβάνοντας υπόψη τους **βασικούς δείκτες LIFE σε επίπεδο έργου** (βλ. πίνακα Excel: Πρόσκληση LIFE 2019 – Βασικοί δείκτες σε επίπεδο έργου). Οι δείκτες αυτοί θα συμβάλουν στην αξιολόγηση του αντίκτυπου του έργου LIFE. Μελετήστε τους δείκτες του έργου και συμπληρώστε τον αντίκτυπο της προτεινόμενης λύσης, κατά τη διάρκεια ή στο τέλος του έργου (συμπεριλάβετε σαφή ποσοτικοποίηση σε απόλυτους και σχετικούς όρους). Κάνετε το ίδιο 3 ή 5 έτη μετά την ολοκλήρωση του έργου (επιλέξτε το πιο κατάλληλο χρονικό πλαίσιο για το έργο σας).

Ο πίνακας Excel με τους βασικούς δείκτες LIFE σε επίπεδο έργου πρέπει να υποβληθεί μέσω του eProposal ως συνημμένο αρχείο (Attachment).

Μια δυναμική βάση δεδομένων δεικτών είναι διαθέσιμη για τους αιτούντες που θα εγκριθούν. Προεπισκόπηση της βάσης δεδομένων είναι διαθέσιμη για πληροφοριακούς σκοπούς στην ακόλουθη ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/files/kpi/kpi_demo.htm. Σε περίπτωση που η σελίδα δεν λειτουργεί (αυτό μπορεί να συμβεί, για παράδειγμα, αν ο αιτών δεν διαθέτει εγκατεστημένη την προσθήκη Flash στο πρόγραμμα περιήγησης), παρέχεται η δυνατότητα καταφόρτωσης ενός βίντεο mp4 από τον ακόλουθο σύνδεσμο: http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/files/kpi/kpi_demo.mp4

Στο στάδιο της υποβολής της αίτησης, οι αιτούντες χρειάζεται να συμπληρώσουν τον πίνακα Excel. Η δυναμική διαδικτυακή βάση δεδομένων δεν είναι ανοιχτή προς συμπλήρωση σε αυτή τη φάση, και παρέχεται αποκλειστικά για να δείξει στους αιτούντες το είδος της πληροφορίας που θα απαιτηθεί να συμπληρώσουν αν και **αφού** υπογραφεί το συμφωνητικό επιχορήγησης.

Μια συγκεκριμένη δράση για την παρακολούθηση και τη μέτρηση του αντίκτυπου του έργου (της οποίας τα αποτελέσματα θα τροφοδοτήσουν τη δυναμική διαδικτυακή βάση δεδομένων των δεικτών) **απαιτείται να ενταχθεί στην πρόταση** με καθορισμένο προϋπολογισμό. Στοιχεία για τους αντίκτυπους του έργου πρέπει να υποβληθούν στο πλαίσιο της πρώτης έκθεσης (είτε πρόκειται για έκθεση προόδου είτε για ενδιάμεση έκθεση) και της τελικής έκθεσης.

Κατά περίπτωση, οι αιτούντες μπορούν να εφαρμόσουν μια ολοκληρωμένη ανάλυση κύκλου ζωής (AKZ) και να τη συμπεριλάβουν στα παραδοτέα του έργου.

Μια αξιολόγηση του κοινωνικοοικονομικού αντίκτυπου των δράσεων του έργου στην τοπική οικονομία και πληθυσμό θα συμπεριληφθεί ως μέρος των βασικών δεικτών LIFE σε επίπεδο έργου, τόσο κατά το στάδιο υποβολής όσο και αργότερα, στο πλαίσιο της παρακολούθησης εφόσον το έργο εγκριθεί.

D. Public awareness and dissemination of results / Ευαισθητοποίηση κοινού και διάδοση αποτελεσμάτων (υποχρεωτικό)

Συστήνεται έντονα να περιορίσετε τις δράσεις κατηγορίας D το πολύ σε δύο (βλ. παράδειγμα ενότητας 3.3.3).

Τα έργα *LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων* είναι έργα επίδειξης και/ή πιλοτικά. Τα έργα αυτά **πρέπει να περιλαμβάνουν μια σημαντική ομάδα δραστηριοτήτων (ομαδοποιημένες συνθετικά σε λίγες ομοιογενείς υπο-δράσεις) για τη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου**.

Τα έργα πρέπει κατά κανόνα να περιλαμβάνουν τους ακόλουθους τύπους δραστηριοτήτων επικοινωνίας:

- δραστηριότητες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για το έργο προς το ευρύ κοινό και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες σε γενικές γραμμές πρέπει να ξεκινούν σε πρώιμο στάδιο του έργου
- Δραστηριότητες διάδοσης με πιο τεχνικό περιεχόμενο, με στόχο τη μεταφορά των αποτελεσμάτων και των διδαγμάτων του έργου **στα ενδιαφερόμενα μέρη που θα μπορούσαν να επωφεληθούν σημαντικά από την εμπειρία του έργου**.
- Δραστηριότητες δικτύωσης.

Για κάθε δράση, προσδιορίστε το κοινό-στόχο και αιτιολογήστε την επιλογή σας. Αν μια δράση περιλαμβάνει συναντήσεις (για παράδειγμα, με τοπικούς φορείς), πρέπει να προσδιορίσετε πόσες συναντήσεις θα πραγματοποιηθούν, ποιοι στοχεύετε να παρευρεθούν και πώς αυτό θα βοηθήσει το έργο. Αν μια δράση αφορά έντυπα, φυλλάδια, δημοσιεύσεις, ταινίες κ.λπ., προσδιορίστε το κοινό-στόχο. Αν κάποια δράση αφορά την πρόσβαση επισκεπτών, προσδιορίστε τι θα συμβεί, πότε, πόσοι επισκέπτες αναμένονται, πώς αυτό θα βοηθήσει το έργο, κ.λπ. Σε περίπτωση που οι δικαιούχοι προγραμματίζουν την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του έργου σε εθνικές/διεθνείς εκδηλώσεις (διασκέψεις, συνέδρια), πρέπει να εξηγηθεί με σαφήνεια η συνάφεια τους με το έργο και η προστιθέμενη αξία που του προσφέρουν.

Όλες οι δράσεις πρέπει να συγκεκριμενοποιούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε ποιοτικούς και ποσοτικούς όρους (π.χ. βελτιωμένη υποστήριξη από την τοπική κοινότητα, ενημερώθηκαν 2.500 άτομα, κυκλοφόρησαν 3.000 ενημερωτικά δελτία, κ.ο.κ.), υποδεικνύοντας πώς αυτά εξυπηρετούν τους στόχους του έργου.

Οι παρακάτω δραστηριότητες διάδοσης θεωρούνται **υποχρεωτικές** και πρέπει να συγκεντρωθούν **σε μία υπο-δράση** η οποία θα περιλαμβάνει την ακόλουθη λίστα παραδοτέων:

- **Πληροφοριακές πινακίδες** (παραδοτέο) που περιγράφουν το έργο, τοποθετημένες σε κομβικά σημεία προσιτά στο κοινό. Το λογότυπο LIFE πρέπει πάντα να αναγράφεται σε αυτές.
- Ένας καινούριος ή ένας υπάρχων ανανεωμένος **δικτυακός τόπος** (με το λογότυπο LIFE) (παραδοτέο).
- Μια εκλαϊκευμένη έκθεση (παραδοτέο).

Δικτύωση με άλλα έργα (συμπεριλαμβανομένων έργων στο πλαίσιο των προγραμμάτων LIFE III, LIFE+ και/ή LIFE), ενέργειες ανταλλαγής πληροφοριών, και άλλες δραστηριότητες που θα παρουσιαστούν ως μία ξεχωριστή, **υποχρεωτική** υπο-δράση.

Εργασίες συνεργασίας με τα μέσα ενημέρωσης, διοργάνωση και συμμετοχή σε εκδηλώσεις, παραγωγή εντύπων και ταινιών, τεχνικές δημοσιεύσεις – τέτοιου είδους δράσεις δεν θεωρούνται υποχρεωτικές, αλλά προβλέπονται σε πολλά έργα και είναι επιθυμητές καθώς αποτελούν απόδειξη καλής διάδοσης.

Δείτε τους Γενικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης του LIFE για λεπτομέρειες των απαιτήσεων επικοινωνίας και διάχυσης. Η ιστοσελίδα του LIFE https://ec.europa.eu/easme/en/life-communication περιέχει επίσης λεπτομερείς συμβουλές για τις δράσεις επικοινωνίας και διάχυσης, καθώς και οδηγίες για το πώς θα σχεδιάσετε την ιστοσελίδα του έργου LIFE σας.

Ε. Διαχείριση έργου (υποχρεωτικό)

Ο αιτών οφείλει να καταγράψει τις διάφορες δραστηριότητες (ομαδοποιημένες συνθετικά σε λίγες ομοιογενείς υπο-δράσεις) που έχουν ως στόχο τη διαχείριση/λειτουργία του έργου και την παρακολούθηση της προόδου του έργου, καθώς και τη διασφάλιση του ποιοτικού ελέγχου και της διαχείρισης του κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου ενός σχεδίου έκτακτης ανάγκης. Η διαδικασία αυτή συνήθως περιλαμβάνει τουλάχιστον όλες τις ακόλουθες δραστηριότητες και συναφή έξοδα:

Overall project management / Συνολική διαχείριση έργου:

Κάθε έργο πρέπει να περιλαμβάνει μία υπο-δράση με τίτλο «Διαχείριση έργου από τον/την (όνομα υπεύθυνου δικαιούχου)» [Project management by (name of the beneficiary in charge)]. Η συγκεκριμένη υπο-δράση είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει μια περιγραφή του **προσωπικού διαχείρισης** του έργου, και να περιγράφει τα καθήκοντα διαχείρισης και υποβολής εκθέσεων των δικαιούχων του έργου, ακόμη και αν η διαδικασία αυτή δεν επιβαρύνει οικονομικά το έργο.

Συμπεριλάβετε ένα **διάγραμμα διαχείρισης** που θα αναφέρει το εμπλεκόμενο τεχνικό και διοικητικό προσωπικό. Αυτό το διάγραμμα πρέπει να λειτουργεί ως απόδειξη ότι ο συντονιστής δικαιούχος (Διαχειριστής Έργου) έχει σαφή εξουσία και αποτελεσματικό έλεγχο επί του προσωπικού διαχείρισης του έργου, ακόμη και αν μέρος της διαχείρισης έργου χρειάζεται να ανατεθεί σε εξωτερικούς συνεργάτες. Εξηγήστε αν το προσωπικό διαχείρισης διαθέτει **προηγούμενη εμπειρία στη διαχείριση έργου**.

Συνιστάται θερμά ο διαχειριστής έργου να είναι πλήρους απασχόλησης. Αν κάποιος συντονιστής ή διαχειριστής έργου συμβάλλει επίσης άμεσα στην υλοποίηση ορισμένων

δράσεων, ένα ανάλογο μέρος των εξόδων μισθοδοσίας του/της πρέπει να περιληφθεί στο εκτιμώμενο κόστος των ενεργειών αυτών.

Προβλέπεται ότι τη διαχείριση του έργου αναλαμβάνει το προσωπικό του συντονιστή δικαιούχου. Ωστόσο, είναι δυνατή η εξωτερική ανάθεση της διαχείρισης έργου βάσει κατάλληλης αιτιολόγησης, εφόσον ο συντονιστής δικαιούχος διατηρεί τον πλήρη και καθημερινό έλεγχο του έργου. Η πρόταση πρέπει να περιγράφει με σαφήνεια πώς διασφαλίζεται αυτός ο έλεγχος.

Χρειάζεται επίσης να αναφερθεί το **σκεπτικό για την κοινοπραξία του έργου**, αναφέροντας τη χώρα του κάθε δικαιούχου και τον ρόλο εκάστου στο έργο. Συμπεριλάβετε τον παρακάτω πίνακα ως συνημμένο της «Διαχείρισης έργου»:

	Country / Χώρα	Role in the project / Ρόλος στο έργο
[Beneficiary 1] / [Δικαιούχος 1]		
[Affiliate to Beneficiary 1] / [Συνδεόμενη οντότητα του Δικαιούχου 1]		
[Beneficiary 2] / [Δικαιούχος 2]		
[Beneficiary 3] / [Δικαιούχος 3]		

Σε περίπτωση που προτείνετε να συμπεριληφθούν στην πρότασή σας συνδεόμενες οντότητες, αυτές πρέπει να καταγραφούν επίσης στον πίνακα.

Audit report / Έκθεση ελέγχου:

Όπου απαιτείται (βλ. Γενικούς Όρους του Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE), ο εν λόγω έλεγχος δεν πρέπει να αφορά μόνο τη συμμόρφωση προς την εθνική νομοθεσία και τα λογιστικά πρότυπα, αλλά και να πιστοποιεί ότι όλες οι δαπάνες είναι σύμφωνες προς τους Γενικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement). Στις οικονομικές φόρμες, τα έξοδα ελέγχου οφείλουν να βρίσκονται καταχωρημένα στην κατηγορία λογαριασμού «Άλλα έξοδα» (Other costs). Η έκθεση ελέγχου πρέπει να προστεθεί στη λίστα με τα παραδοτέα του έργου. Δεν απαιτείται κάποια συγκεκριμένη υπο-δράση.

After-LIFE Plan / Σχέδιο για την περίοδο μετά τη λήξη του LIFE:

Ο συντονιστής δικαιούχος απαιτείται να αναπτύξει ένα **«μετά-LIFE σχέδιο» (After-LIFE Plan)** και να το υποβάλει στο πλαίσιο της τελικής έκθεσης. Σε αυτό είναι υποχρεωτικό να συμπεριλάβει ένα **σχέδιο αξιοποίησης** για έργα τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις της ενότητας 2.3.2 (βλ. ενότητα 2.3.2 σημείο ε)). Το συγκεκριμένο σχέδιο θα παρουσιαστεί στη γλώσσα του δικαιούχου και προαιρετικά στην αγγλική γλώσσα, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Για πιλοτικά έργα και έργα επίδειξης, το μετά-LIFE σχέδιο (After-LIFE Plan) πρέπει επιπλέον να καθορίζει πώς θα συνεχιστεί η διάδοση και η επικοινωνία των αποτελεσμάτων μετά την ολοκλήρωση του έργου. Πρέπει να δίνει λεπτομέρειες για το ποιες δράσεις χρειάζεται να εκτελεστούν, πότε, από ποιον και με ποιες πηγές χρηματοδότησης. Απαιτείται η προσθήκη στην πρόταση μιας ειδικής υπο-δράσης, ενώ το σχέδιο πρέπει να προστεθεί στη λίστα με τα παραδοτέα του έργου.

Φόρμα – C2 Reporting schedule / Χρονοδιάγραμμα υποβολής εκθέσεων

Activity reports foreseen / Προβλεπόμενες εκθέσεις δραστηριότητας:

Ο συντονιστής δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει εκθέσεις στην Αναθέτουσα Αρχή σχετικά με την τεχνική και την οικονομική πορεία του έργου. Στις εν λόγω εκθέσεις πρέπει να υπογραμμίζονται τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί και τα προβλήματα που έχουν ενδεχομένως προκύψει.

Τονίζεται ότι το Συμφωνητικό Επιχορήγησης, καθώς και όλα τα έγγραφα που αφορούν τη διαχείριση έργου, την επίσημη υποβολή εκθέσεων (εξαιρουμένων των παραρτημάτων ή των παραδοτέων) και την επικοινωνία με την Αναθέτουσα Αρχή πρέπει να είναι γραμμένα στην αγγλική, ακόμα και αν η γλώσσα υποβολής της πρότασης έργου είναι διαφορετική. Ως εκ τούτου, το κόστος για τη μετάφραση των εκθέσεων (εξαιρουμένων των παραρτημάτων ή των παραδοτέων) θεωρείται επιλέξιμο.

Για έργα διάρκειας άνω των 24 μηνών ή έργα που αιτούνται ευρωπαϊκή χρηματοδότηση άνω των 300.000 ευρώ, είναι απαραίτητη η υποβολή μιας ενδιάμεσης έκθεσης, όπου θα περιλαμβάνεται αίτηση καταβολής δεύτερης προχρηματοδότησης. Για έργα διάρκειας άνω των 48 μηνών και έργα με χρηματοδότηση άνω των 4.000.000 ευρώ από την ΕΕ, είναι απαραίτητη η υποβολή μιας δεύτερης ενδιάμεσης έκθεσης εφόσον ο συντονιστής δικαιούχος επιθυμεί να ζητήσει την καταβολή τρίτης προχρηματοδότησης. Η ενδιάμεση έκθεση υποβάλλεται μαζί με την αίτηση ενδιάμεσης προχρηματοδότησης, σύμφωνα με τα όρια που ορίζονται στους Ειδικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement). Μια «τελική έκθεση με αίτηση πληρωμής» (Final Report with payment request) πρέπει να υποβληθεί το αργότερο 3 μήνες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου. Λάβετε υπόψη σας ότι το χρονοδιάγραμμα των εκθέσεων μπορεί να μεταβληθεί κατά τη φάση Ανάθεσης. «Εκθέσεις προόδου» μπορεί να προστεθούν αν θεωρηθεί απαραίτητο ανάλογα με την πολυπλοκότητα και τη διάρκεια του έργου. Συμβουλευτείτε τους Γενικούς Όρους του Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο των έργων LIFE.

3.2.5 Οικονομικές φόρμες υποβολής

<u>Σημαντικό</u>: Ο προϋπολογισμός του έργου μπορεί να περιλαμβάνει αποκλειστικά δαπάνες που προβλέπονται από το άρθρο II.19 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement). Η συνεισφορά της ΕΕ θα υπολογιστεί βάσει των επιλέξιμων δαπανών.

<u>Γενικές παρατηρήσεις</u>

Βεβαιωθείτε ότι όλες οι δαπάνες είναι στρογγυλοποιημένες προς τα κάτω, στον επόμενο ακέραιο αριθμό. Οι φόρμες δεν επιτρέπουν την εισαγωγή δεκαδικών ψηφίων.

Ο συντονιστής δικαιούχος και οι συνδικαιούχοι, οι οντότητες που αναγνωρίζονται ως «συνδεόμενες οντότητες», καθώς και άλλες επιχειρήσεις που αποτελούν μέρος των ίδιων ομίλων ή συμμετοχών, δεν μπορούν να έχουν ρόλο υπεργολάβων.

Η εσωτερική τιμολόγηση (δηλαδή δαπάνες που προκύπτουν από εσωτερικές συναλλαγές μεταξύ τμημάτων κάποιου δικαιούχου) πρέπει να αποφεύγεται και θα επιτραπεί μόνο εφόσον εξαιρεί κάθε στοιχείο κέρδους, ΦΠΑ και γενικών εξόδων. Σημειώνεται ότι οι δαπάνες κάθε ξεχωριστής νομικής οντότητας πρέπει κατ' αρχήν να δηλώνονται στη σωστή κατηγορία εξόδων (έξοδα προσωπικού, αναλώσιμα, άλλα έξοδα, κ.λπ.).

Όλες οι συμβάσεις που ανήκουν σε κάποια κατηγορία δαπανών οφείλουν να σέβονται την αρχή περί απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων, ανεξάρτητα από το εμπλεκόμενο ποσό.

Ο φόρος προστιθέμενης αξίας που καταβάλλεται από τους δικαιούχους είναι επιλέξιμος, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- **a) φορολογούμενες δραστηριότητες ή απαλλασσόμενες δραστηριότητες με δικαίωμα έκπτωσης**
- **b) δραστηριότητες που ασκούνται από τον δικαιούχο ως δημόσια αρχή, είτε πρόκειται για κράτος, περιφερειακή ή τοπική κρατική αρχή, ή άλλον φορέα δημοσίου δικαίου**

Για κάθε γραμμή κόστους, επιλέξτε από τα αναπτυσσόμενα μενού τη σύντομη επωνυμία του δικαιούχου ο οποίος θα επιβαρυνθεί με τη σχετική δαπάνη, καθώς και τον αριθμό της δράσης με την οποία συνδέεται η σχετική δαπάνη.

Για να προσθέσετε μια γραμμή κόστους χρησιμοποιήστε το κουμπί «Προσθήκη» (Add), και για να διαγράψετε μια γραμμή κόστους χρησιμοποιήστε το κουμπί «Διαγραφή» (Delete).

Όλες οι οικονομικές φόρμες διαθέτουν ενεργοποιημένο το πλήκτρο Tab: για να δημιουργήσετε τις γραμμές κόστους γρήγορα, χρησιμοποιήστε το πλήκτρο Tab στο πληκτρολόγιο ώστε να μετακινηθείτε από το ένα πεδίο στο επόμενο, και στη συνέχεια το κουμπί «Προσθήκη» (Add) (μετά πατήστε το πλήκτρο «Enter» ώστε να προστεθεί η γραμμή κόστους).

Αν οι δικαιούχοι του έργου επιθυμούν να εμπλακούν σε δράσεις του έργου με μηδενικό κόστος (και να αποτυπώσουν τη σχετική πληροφορία στις δηλώσεις Α3/Α4), πρέπει να συμπεριλάβουν τις εν λόγω δράσεις στις οικονομικές φόρμες F1-F7 με το ανάλογο μηδενικό κόστος.

Εάν οι δικαιούχοι του έργου (ιδιωτικοί οργανισμοί) επιθυμούν να συμπεριλάβουν τα «συνδεόμενα» προς αυτούς μέρη στο έργο, τότε οφείλουν να αναφέρουν στην περιγραφή του σχετικού στοιχείου κόστους ότι η δαπάνη αφορά την ανάλογη

«συνδεόμενη οντότητα + όνομα». Σημειώνεται ότι η χρήση συνδεόμενων οντοτήτων πρέπει να συμπεριληφθεί στο άρθρο I.7 του μελλοντικού συμφωνητικού επιχορήγησης.

<u>Φόρμα F1 – Direct personnel costs / Άμεσα έξοδα προσωπικού</u>

Προσωπικό δημοσίου φορέα: Τα μισθολογικά έξοδα για προσωπικό δημοσίου φορέα μπορούν να χρηματοδοτηθούν μόνον κατά το μέτρο που αφορούν δραστηριότητες υλοποίησης του έργου που ο σχετικός δημόσιος οργανισμός δεν θα είχε εκτελέσει αν δεν είχε αναληφθεί το έργο.

Το εν λόγω προσωπικό, ασχέτως αν απασχολείται πλήρως ή μερικώς στο έργο, πρέπει να αποσπαστεί / να ανατεθεί ειδικά σε κάποιο έργο. Η ανάθεση ατόμου θα λάβει τη μορφή είτε ενός συμβατικού εγγράφου είτε μιας επιστολής ανάθεσης η οποία θα υπογράφεται από την αρμόδια υπηρεσία ή αρχή του αντίστοιχου δικαιούχου.

Επιπλέον, το ποσό της συνεισφοράς των δημόσιων φορέων (με την ιδιότητα του συντονιστή δικαιούχου και/ή του συνδικαιούχου) στον προϋπολογισμό του έργου πρέπει να υπερβαίνει (κατά 2% τουλάχιστον) το σύνολο των μισθολογικών εξόδων που χρεώνονται στο έργο για προσωπικό που δεν θεωρείται «πρόσθετο» (βλ. *άρθρο II.19.2, (a)(iii) των Γενικών Όρων του Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE [Model LIFE Grant Agreement]*). Αυτό θα ελέγχεται αυτόματα μέσω της έκθεσης R4 – Compliance with 2% rule / Συμμόρφωση με τον κανόνα του 2%, όταν η πρότασή σας αξιολογείται από το eProposal πριν από την υποβολή, καθώς και τόσο κατά το στάδιο επιλογής όσο και κατά τον υπολογισμό της τελικής συνεισφοράς της ΕΕ στη λήξη του έργου.

Ο ορισμός του κόστους για ***«πρόσθετο»*** προσωπικό περιλαμβάνει τις δαπάνες για το σύνολο του προσωπικού –μόνιμου ή προσωρινού– των δημόσιων φορέων του οποίου οι συμβάσεις ή οι ανανεώσεις συμβάσεων:

- Ξεκινούν ακριβώς ή μετά την ημερομηνία έναρξης του έργου, ή ακριβώς στην ημερομηνία ή μετά την ημερομηνία υπογραφής του συμφωνητικού επιχορήγησης στην περίπτωση που η υπογραφή λαμβάνει χώρα πριν από την ημερομηνία έναρξης του έργου, και αναφέρουν συγκεκριμένα το έργο LIFE.
-

Αναλυτικότερες σχετικές οδηγίες είναι διαθέσιμες στο Παράρτημα X του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Type of contract / Είδος σύμβασης: Επιλέξτε από το αναπτυσσόμενο μενού «Πρόσθετο» ή «Μη πρόσθετο» προσωπικό (σύμφωνα με τον ως άνω ορισμό).

Σημειώνεται ότι οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με ιδιώτες (δηλαδή φυσικά πρόσωπα) μπορούν να ενταχθούν στην κατηγορία αυτή, εφόσον πληροίτε το άρθρο II.19.2 (a) του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement), δηλαδή εφόσον οι εν λόγω ιδιώτες εργάζονται υπό συνθήκες παρόμοιες με αυτές ενός τυπικού εργαζόμενου (ειδικότερα σε ό,τι αφορά τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας, τα καθήκοντα που εκτελούνται και τον χώρο εκτέλεσής τους), το αποτέλεσμα της εργασίας ανήκει στον δικαιούχο (εκτός εάν κατ' εξαίρεση ισχύει διαφορετική συμφωνία) και τα κόστη δεν διαφοροποιούνται σημαντικά από τα κόστη για προσωπικό που εκτελεί παρόμοια καθήκοντα στο πλαίσιο σύμβασης εργασίας με τον δικαιούχο.

Σημαντικό: Ο χρόνος που αφιερώνει κάθε εργαζόμενος για το έργο θα <u>καταγράφεται</u> και θα πιστοποιείται έγκαιρα (δηλαδή κάθε ημέρα, κάθε εβδομάδα) χρησιμοποιώντας καταστάσεις

ελέγχου του χρόνου εργασίας (time sheet) ή ισοδύναμο σύστημα καταγραφής χρόνου απασχόλησης, εκτός αν ο εργαζόμενος είναι ειδικά δεσμευμένος στο έργο σε βάση πλήρους απασχόλησης ή εργάζεται κατά μέσο όρο λιγότερο από 2 ημέρες τον μήνα για το έργο LIFE στη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους.

Category/ Role in the project – Κατηγορία/ Ρόλος στο έργο: Απαιτείται να αναφέρετε κάθε επαγγελματική κατηγορία κατά τρόπο σαφή και αδιαμφισβήτητο ώστε η Αναθέτουσα Αρχή να μπορεί να ελέγξει το εργατικό δυναμικό που διατίθεται στο έργο. Η περιγραφή πρέπει να είναι σύντομη και ακριβής (π.χ.: ανώτερος ερευνητής). *Παραδείγματα κατηγοριών/ρόλων του προσωπικού στο έργο είναι τα ακόλουθα: ανώτερος μηχανικός / διαχειριστής έργου, τεχνικός / ανάλυση δεδομένων, διοικητικό στέλεχος / οικονομική διαχείριση, κ.λπ.* Σε περίπτωση που η επαγγελματική κατηγορία δεν είναι επεξηγηματική του ρόλου που θα διαδραματίσει ένα άτομο στο έργο, οφείλετε να περιλάβετε την πρόσθετη πληροφορία όχι εδώ, αλλά στην ενότητα «Assumptions related to major costs of the action» (Υποθέσεις σχετικές με σημαντικά κόστη της δράσης) της αντίστοιχης δράσης (φόρμες C). Για παράδειγμα, αν ο ρόλος είναι ανώτερος ερευνητής στον τομέα των αγροτικών οικονομικών, στο πεδίο αυτό θα αναφέρετε μόνο «ανώτερος ερευνητής», ενώ τα επιπλέον στοιχεία θα περιληφθούν στην αντίστοιχη δράση.

Daily rate / Ημερομίσθιο: Το ημερομίσθιο για κάθε μέλος του προσωπικού υπολογίζεται βάσει των ακαθάριστων αποδοχών συν τις υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τις λοιπές νόμιμες δαπάνες (υπό την προϋπόθεση ότι οι δαπάνες αυτές είναι σύμφωνες με τη συνήθη πολιτική του δικαιούχου όσον αφορά τις αμοιβές), εξαιρουμένης κάθε άλλης δαπάνης (βλ. Παράρτημα Χ του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE [Model LIFE Grant Agreement] για περαιτέρω σχετικές οδηγίες).

Αποκλειστικά για τη διαμόρφωση της πρότασης προϋπολογισμού, το ημερομίσθιο μπορεί να υπολογιστεί σύμφωνα με τις μέσες ενδεικτικές μισθολογικές δαπάνες που κρίνονται εύλογες για την εν λόγω κατηγορία προσωπικού, τον κλάδο, τη χώρα, το είδος του οργανισμού, κ.λπ. Κατά την εκτίμηση του μέσου όρου ημερομισθίου, συνυπολογίστε τις προβλέψιμες μισθολογικές αυξήσεις για τη διάρκεια του έργου.

Ο συνολικός όγκος παραγωγικού χρόνου κατ' άτομο ανά έτος πρέπει να υπολογίζεται βάσει των συνολικών ωρών/ημερών εργασίας σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις, τις συμβάσεις εργασίας, κ.λπ. Ένα παράδειγμα προσδιορισμού του συνολικού παραγωγικού χρόνου ανά έτος θα μπορούσε να έχει ως εξής (πάντα σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία):

Ημέρες ανά έτος	365 ημέρες
Μείον 52 σαββατοκύριακα	104 ημέρες
Μείον ετήσιες αργίες	21 ημέρες
Μείον επίσημες αργίες	15 ημέρες
Μείον ασθένεια / άλλο (κατά περίπτωση)	10 ημέρες
= Συνολικός παραγωγικός χρόνος	215 ημέρες

Σημειώνεται ότι τα ημερομίσθια που αναφέρονται στην πρόταση προϋπολογισμού δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τη δήλωση δαπανών του έργου. Στο έργο επιτρέπεται η χρέωση μόνο των πραγματικών δαπανών, δηλαδή των πραγματικών χρεώσεων και των πραγματικών ωρών/ημερών εργασίας για το έργο. Τυχόν σημαντικές αποκλίσεις από τα προϋπολογισθέντα

έξοδα πρέπει να αιτιολογούνται. Οι δαπάνες προσωπικού υπολογίζονται με βάση τα ωρομίσθια/ημερομίσθια που προκύπτουν από τη διαίρεση των πραγματικών ετήσιων ακαθάριστων αποδοχών συν των υποχρεωτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των λοιπών νόμιμων δαπανών που εντάσσονται στις αμοιβές εργαζομένου, με τις πραγματικές συνολικές παραγωγικές ώρες για τον συγκεκριμένο εργαζόμενο. Σε περίπτωση που οι πραγματικές συνολικές παραγωγικές ώρες/ημέρες για τον εργαζόμενο δεν καταγράφονται σε κάποιο αξιόπιστο σύστημα καταγραφής χρόνου (π.χ. όταν ο εργαζόμενος απασχολείται κατά μέσο όρο λιγότερο από 2 ημέρες τον μήνα για το έργο LIFE στη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους, ή όταν απασχολείται σε βάση πλήρους απασχόλησης ή σε βάση ορισμένου ποσοστού του χρόνου του όπως ορίζεται στη σύμβαση εργασίας) απαιτείται να χρησιμοποιείται η προκαθορισμένη τιμή των 1.720 παραγωγικών ωρών.

Number of person-days / Αριθμός ανθρωποημερών: Ο αριθμός των ανθρωποημερών εργασίας που απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου.

Direct personnel costs / Άμεσα έξοδα προσωπικού: Υπολογίζονται αυτόματα πολλαπλασιάζοντας τον συνολικό αριθμό των ανθρωποημερών για μια συγκεκριμένη κατηγορία με το ημερομίσθιο για την κατηγορία αυτή.

<u>Φόρμα F2 – Travel and subsistence costs / Έξοδα ταξιδίου και διαμονής</u>

Σημείωση: Σε αυτήν την κατηγορία προϋπολογισμού οι αιτούντες πρέπει να προβλέψουν τα έξοδα μετακίνησης 2 ατόμων από το έργο προκειμένου να παρακολουθήσουν μια εναρκτήρια συνάντηση με εκπροσώπους της Αναθέτουσας Αρχής.

Beneficiary and Action number / Δικαιούχος και αριθμός δράσης: Επιλέξτε τον δικαιούχο και τον αριθμό δράσης που αφορούν τα έξοδα ταξιδίου και διαμονής.

Destination / Προορισμός: Επιλέξτε την ανάλογη κατηγορία προορισμού: εθνικός, εντός ΕΕ, εκτός ΕΕ.

Explanation of assumptions / Εξήγηση παραδοχών: Εξηγήστε σύντομα και με σαφήνεια τις παραδοχές που έγιναν για τον υπολογισμό του κόστους οδοιπορικών και διαμονής. Ο σκοπός του ταξιδιού πρέπει να περιγράφεται με σαφήνεια (συμπεριλαμβάνοντας τον αριθμό των ημερών και των ατόμων που ταξιδεύουν για τον ίδιο σκοπό), ώστε να καταστεί δυνατή η εκτίμηση του κόστους σε σχέση με τους στόχους του έργου.

Παραδείγματα για τη συμπλήρωση του πεδίου «Explanation of assumptions / Εξήγηση παραδοχών»: «2 άτομα x 1 εκδήλωση διάδοσης "*xxx*" για 2 ημέρες», «1 άτομο x 1 συνάντηση τεχνικού συντονισμού x 1 ημέρα», «3 άτομα x 3 επισκέψεις στην περιοχή του έργου x 2 ημέρες».

Στη συγκεκριμένη κατηγορία πρέπει να περιληφθούν αποκλειστικά οι δαπάνες για ταξίδια και διαμονή. Οι δαπάνες που συνδέονται με τη συμμετοχή σε συνέδρια, όπως τα τέλη συμμετοχής, πρέπει να δηλώνονται στα «Άλλα έξοδα» (φόρμα F7). Το κόστος συμμετοχής σε κάποιο συνέδριο θεωρείται επιλέξιμο μόνο αν το έργο παρουσιάζεται στο συνέδριο. Ο αριθμός των συμμετεχόντων σε συνέδρια περιορίζεται σε εκείνους για τη συμμετοχή των οποίων υπάρχει έγκυρη τεχνική αιτιολόγηση.

Τα οδοιπορικά έξοδα χρεώνονται σύμφωνα με τους εσωτερικούς κανόνες του δικαιούχου. Οι δικαιούχοι οφείλουν να επιδιώκουν να ταξιδεύουν με τον πλέον οικονομικό και φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο – η βιντεοδιάσκεψη πρέπει να θεωρείται εναλλακτική λύση.

Σε περίπτωση έλλειψης εσωτερικών κανονισμών που να ορίζουν την αποζημίωση για τη

χρήση των ιδιόκτητων αυτοκινήτων ενός οργανισμού (αντί ιδιωτικών οχημάτων), οι δαπάνες που συνδέονται με τη χρήση των αυτοκινήτων αυτών εκτιμώνται στα 0,25 ευρώ ανά χιλιόμετρο. Εάν προβλέπονται μόνο κόστη καυσίμων, αυτά πρέπει επίσης να καταγραφούν εδώ.

Οι δαπάνες διαμονής χρεώνονται σύμφωνα με τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (ημερήσιες αποζημιώσεις ή άμεση πληρωμή γευμάτων, εξόδων ξενοδοχείου, χρήσης τοπικής συγκοινωνίας κ.λπ.). Βεβαιωθείτε ότι δεν συμπεριλαμβάνονται γεύματα που σχετίζονται με ταξίδια και/ή συναντήσεις των δικαιούχων εφόσον τα έξοδα διαμονής έχουν ήδη καταχωρηθεί στον προϋπολογισμό ως ημερήσιες αποζημιώσεις.

Travel and subsistence rate and number of travels / Κόστος ταξιδίου και διαμονής, και αριθμός ταξιδιών: Σημειώστε το κόστος ταξιδίου και διαμονής, καθώς και τον αριθμό των ταξιδιών. Το πεδίο «travel and subsistence costs / έξοδα ταξιδίου και διαμονής» πρέπει να περιλαμβάνει το μοναδιαίο κόστος για ένα άτομο, ενώ το πεδίο «number of travels / αριθμός ταξιδιών» πρέπει να περιέχει τον συνολικό αριθμό ατομικών ταξιδιών (δηλαδή αν δύο άτομα ταξιδεύουν 3 φορές για μια συντονιστική συνάντηση, τότε ο συνολικός αριθμός ατομικών ταξιδιών είναι 6).

Φόρμα F3 – External assistance costs / Έξοδα εξωτερικής βοήθειας

Γενικά: Τα έξοδα εξωτερικής βοήθειας αφορούν έξοδα υπεργολαβιών, δηλαδή υπηρεσίες/εργασίες που εκτελούνται από εξωτερικές εταιρείες ή άτομα (εκτός αυτών που μπορούν να συμπεριληφθούν ως δαπάνη στη φόρμα F1), ή αφορούν την ενοικίαση εξοπλισμού ή υποδομής. Περιορίζονται στο 35% του συνολικού προϋπολογισμού, εκτός εάν δικαιολογείται υψηλότερο ποσοστό στην πρόταση.

Για παράδειγμα, η δημιουργία ενός λογοτύπου, η δημιουργία ενός σχεδίου διάδοσης, ο σχεδιασμός προϊόντων διάδοσης, η δημοσίευση ενός βιβλίου ή η ενοικίαση υλικού πρέπει να περιλαμβάνονται στα έξοδα εξωτερικής βοήθειας.

Σημειώνεται ότι οποιεσδήποτε υπηρεσίες παρέχονται στο πλαίσιο συμβάσεων υπεργολαβίας, αλλά **σχετίζονται με την ανάπτυξη πρωτοτύπων**, πρέπει να καταχωρηθούν στα έξοδα πρωτοτύπου και όχι στα έξοδα εξωτερικής βοήθειας. Δαπάνες που σχετίζονται με **την αγορά ή τη μίσθωση** (αντί της ενοικίασης) **εξοπλισμού και υποδομής** που παρέχεται βάσει συμβάσεων υπεργολαβίας (π.χ. υπηρεσίες εγκατάστασης) πρέπει να καταχωρηθούν στις αντίστοιχες κατηγοριών κόστους και όχι ως έξοδα εξωτερικής βοήθειας εφόσον έχουν επιπλέον αποσβεστεί σύμφωνα με τους λογιστικούς κανόνες.

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη υπεργολαβιών για το έργο μέσω «δημοσίων συμβάσεων» για τους δημόσιους φορείς και μέσω «απευθείας ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «προγραμματικής σύμβασης» για τους ιδιωτικούς οργανισμούς. Οι συμβάσεις υπεργολαβίας πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα άρθρα).

Description / Περιγραφή: Περιγράψτε με σαφήνεια το αντικείμενο της υπηρεσίας που θα αποτελέσει αντικείμενο υπεργολαβίας, π.χ. «διενέργεια μελέτης εκτίμησης επιπτώσεων», «συντήρηση του ...», «ενοικίαση του ...», «παροχή συμβουλευτικής σχετικά με ...», «ανάπτυξη ιστοσελίδας», «εσωτερική βοήθεια», «οργάνωση εκδήλωσης διάδοσης», κ.λπ. Εάν χρειαστεί, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε έως 200 χαρακτήρες για την περιγραφή της σύμβασης υπεργολαβίας.

Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με τις Φόρμες F4.a, F4.b και F4.c – Durable goods /

Διαρκή αγαθά

Σε αυτήν την κατηγορία καταχωρήστε μόνο εκείνα τα αγαθά τα οποία αναγνωρίζονται από τους λογιστικούς κανόνες του εκάστοτε δικαιούχου ως διαρκή αγαθά (συμπεριλαμβανομένων αγαθών που αποκτήθηκαν μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης, δηλαδή με διαθέσιμη την επιλογή αγοράς τους). Αντιθέτως, μην καταχωρείτε αγαθά τα οποία δεν αναγνωρίζονται από τους λογιστικούς κανόνες του συγκεκριμένου δικαιούχου ως διαρκή αγαθά.

Στις υποκατηγορίες εξοπλισμού και υποδομής οφείλετε να σημειώσετε το πραγματικό κόστος, καθώς και την αξία των αποσβέσεων, σύμφωνα με το άρθρο II.19.2 (c) των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement). Επιλέξιμη δαπάνη για το έργο αποτελούν μόνο οι αποσβέσεις, και η συγχρηματοδότηση της ΕΕ θα υπολογιστεί με βάση το ποσό αυτών.

Σημαντικό: Οι αποσβέσεις διαρκών αγαθών που βρίσκονται ήδη στην κατοχή των δικαιούχων κατά την έναρξη του έργου δεν είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση μέσω του LIFE.

Actual cost / Πραγματικό κόστος: Το πλήρες κόστος της υποδομής ή του εξοπλισμού χωρίς να υπολογίζεται κάποια απόσβεση.

Depreciation / Απόσβεση: Η συνολική αξία των αποσβέσεων στους λογαριασμούς των δικαιούχων στην ολοκλήρωση του έργου.

Για τη διαμόρφωση της πρότασης προϋπολογισμού, οι δικαιούχοι πρέπει να εκτιμήσουν όσο το δυνατόν ακριβέστερα το ποσό της απόσβεσης για κάθε στοιχείο, από την ημερομηνία εισαγωγής του στα λογιστικά βιβλία (κατά περίπτωση) μέχρι το τέλος του έργου. Η εκτίμηση αυτή βασίζεται στους ίδιους εσωτερικούς λογιστικούς κανόνες και/ή στους εθνικούς λογιστικούς κανόνες. Το ποσό των αποσβέσεων το οποίο δύναται να περιληφθεί ως επιλέξιμη δαπάνη στον προϋπολογισμό περιορίζεται κατ' ανώτατο: στο 25% του πραγματικού κόστους για υποδομές και στο 50% του πραγματικού κόστους για εξοπλισμό (δηλαδή ανά στοιχείο κόστους). Εάν δεν τηρούνται οι ανωτέρω κανόνες κατά την επιβεβαίωση υποβολής της πρότασης, θα εμφανιστούν απαγορευτικά μηνύματα σφάλματος. **Οφείλετε να γνωρίζετε ότι, αν και πρόκειται για τα ανώτατα ποσοστά του Προγράμματος LIFE, δεν συνεπάγεται ότι θα γίνουν αποδεκτά αυτόματα, καθώς οι αποσβέσεις πρέπει πρωταρχικώς να είναι σύμφωνες με τους εσωτερικούς λογιστικούς κανόνες / τους εθνικούς λογιστικούς κανόνες, όπως αναφέρεται παραπάνω.** Λάβετε υπόψη σας τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα Χ του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Εξαιρέσεις: Για τα πρωτότυπα, οι επιλέξιμες δαπάνες είναι ίσες με τις πραγματικές δαπάνες, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο I.13 των Ειδικών Όρων και στο άρθρο II.19.2 (c) των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Φόρμα F4.a – Infrastructure costs / Έξοδα υποδομών

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη υπεργολαβιών για το έργο μέσω «δημοσίων συμβάσεων» για τους δημόσιους φορείς και μέσω «απευθείας ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «προγραμματικής σύμβασης» για τους ιδιωτικούς οργανισμούς.

II.10 Οι συμβάσεις υπεργολαβίας πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα άρθρα).

Description / Περιγραφή: Δώστε μια σαφή περιγραφή και ανάλυση της υποδομής ανά στοιχείο κόστους, για παράδειγμα «υποστηρικτικές μεταλλικές εγκαταστάσεις», «θεμέλια εγκατάστασης», «περίφραξη», κ.λπ.

Σημαντικό: *Στην κατηγορία αυτή πρέπει να αναφερθούν όλες οι δαπάνες που σχετίζονται με την υποδομή, ακόμη και αν η εργασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο υπεργολαβίας από εξωτερικό φορέα. Επιπροσθέτως, η οντότητα που έχει ή πρόκειται να έχει υπό την άμεση κατοχή της τα περιουσιακά στοιχεία υποδομής πρέπει να είναι μέλος της σύμπραξης του έργου.*

ΣΗΜ.: *Τα έργα με αντικείμενο την κατασκευή μεγάλων υποδομών δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος LIFE και ως εκ τούτου δεν είναι επιλέξιμα. Ένα έργο θεωρείται ότι αφορά την κατασκευή μεγάλων υποδομών εφόσον το πραγματικό κόστος (όπως αυτό ορίζεται ανωτέρω) «μίας μονάδας υποδομής» ξεπερνά τα 500.000 ευρώ. Με τον όρο «μία μονάδα υποδομής» νοούνται όλα τα στοιχεία που περιγράφονται στη φόρμα F4a και τα οποία συνδέονται φυσικά για την εξασφάλιση της λειτουργικότητας της επένδυσης υποδομής (π.χ. για γέφυρες μετακίνησης ειδών της άγριας πανίδας, εμπόδια, σημάνσεις, κ.λπ.). Το συγκεκριμένο ποσό δύναται κατ' εξαίρεση να υπερβεί τις 500.000 ευρώ εφόσον στην πρόταση δοθεί πλήρης τεχνολογική δικαιολόγηση που να καταδεικνύει την αναγκαιότητα της υποδομής για τη διασφάλιση αποτελεσματικής συμβολής στους στόχους των Άρθρων 10, 11 ή 12 του Κανονισμού LIFE.*

Φόρμα F4.b – Equipment costs / Έξοδα εξοπλισμού

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη υπεργολαβιών μέσω «δημοσίων συμβάσεων» για τους δημόσιους φορείς και μέσω «απευθείας ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «προγραμματικής σύμβασης» για τους ιδιωτικούς οργανισμούς.
II.11 Οι συμβάσεις υπεργολαβίας πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα άρθρα).

Description / Περιγραφή: Περιγράψτε με σαφήνεια κάθε είδος, π.χ. «φορητός υπολογιστής», «λογισμικό βάσης δεδομένων» (εμπορικά διαθέσιμο ή ανεπτυγμένο μέσω υπεργολαβίας), «εξοπλισμός μέτρησης», «χορτοκοπτική μηχανή», κ.λπ.

Φόρμα F4.c – Prototype costs / Έξοδα πρωτοτύπου

Πρωτότυπο αποτελεί η υποδομή και/ή ο εξοπλισμός που δημιουργούνται ειδικά για την υλοποίηση του έργου και δεν έχουν ποτέ διατεθεί στο εμπόριο και/ή δεν διατίθενται ως προϊόντα σειράς. Το πρωτότυπο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εμπορικούς σκοπούς κατά τη διάρκεια του έργου (βλ. άρθρα I.13 των Ειδικών Όρων και II.19.2 (c) των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE [Model LIFE Grant Agreement]). Τα διαρκή αγαθά που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο του έργου γίνονται αποδεκτά σε αυτήν την κατηγορία όταν είναι ζωτικής σημασίας για την πιλοτική εφαρμογή ή την επίδειξη του έργου.

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη υπεργολαβιών μέσω «δημοσίων συμβάσεων» για τους δημόσιους φορείς και μέσω «απευθείας ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «προγραμματικής σύμβασης» για τους ιδιωτικούς οργανισμούς.
Οι συμβάσεις υπεργολαβίας πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα άρθρα).

Description / Περιγραφή: Δώστε μια σαφή περιγραφή του πρωτοτύπου.

Σημαντικό: *Στην κατηγορία αυτή πρέπει να αναφερθούν όλες οι δαπάνες που σχετίζονται με*

το πρωτότυπο, ακόμη και αν η εργασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο υπεργολαβίας από εξωτερικό φορέα.

Φόρμα F6 – Costs for consumables / Έξοδα για αναλώσιμα

Γενικά: Τα αναλώσιμα που δηλώνονται σε αυτήν τη φόρμα πρέπει να σχετίζονται με την αγορά, την κατασκευή, την επισκευή ή τη χρήση ειδών τα οποία δεν απογράφονται ως διαρκή αγαθά των δικαιούχων (όπως υλικά για πειράματα, αποθέματα ζωοτροφών, υλικά διάδοσης, υλικά επισκευής διαρκών αγαθών εφόσον δεν κεφαλαιοποιούνται και εφόσον αγοράζονται για το έργο ή χρησιμοποιούνται 100% στο έργο, κ.λπ.). Σε περίπτωση που το έργο περιλαμβάνει κάποια σημαντική δραστηριότητα διάδοσης, στην οποία χρησιμοποιείται σημαντικός όγκος αλληλογραφίας ή άλλων μέσων επικοινωνίας, οι αντίστοιχες δαπάνες μπορούν επίσης να καταχωρηθούν εδώ.

Τα έξοδα για αναλώσιμα πρέπει να συνδέονται με συγκεκριμένο τρόπο με την υλοποίηση των δράσεων υλοποίησης του έργου.

Γενικά αναλώσιμα και προμήθειες (σε αντιδιαστολή με τα άμεσα έξοδα) όπως τηλέφωνο, κόστη επικοινωνίας, φωτοτυπίες, υλικά γραφείου, νερό, φυσικό αέριο, κ.λπ., καλύπτονται από την κατηγορία γενικών εξόδων.

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη υπεργολαβιών μέσω «δημοσίων συμβάσεων» για τους δημόσιους φορείς και μέσω «απευθείας ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «προγραμματικής σύμβασης» για τους ιδιωτικούς οργανισμούς.
Οι συμβάσεις υπεργολαβίας πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα άρθρα).

Description / Περιγραφή: Δώστε μια σαφή περιγραφή του είδους των αναλώσιμων υλικών, συνδέοντάς την με την τεχνική υλοποίηση του έργου, π.χ. «πρώτες ύλες για τα πειράματα της δράσης 2», «χαρτικά είδη για προϊόντα διάδοσης (παραδοτέο 5)», κ.λπ.

Φόρμα F7 – Other costs / Άλλα έξοδα

Γενικά: Εδώ καταχωρούνται άμεσα έξοδα που δεν εμπίπτουν σε καμία άλλη κατηγορία κόστους, δηλαδή δαπάνες για τα τραπεζικά έξοδα που βαρύνουν τον συντονιστή δικαιούχο, τέλη συμμετοχής σε συνέδρια, έξοδα ασφάλισης (όταν τα έξοδα αυτά προέρχονται αποκλειστικά από την υλοποίηση του έργου) κ.λπ. Σημειώνεται ότι η οικονομική στήριξη προς τρίτα μέρη (συμπερ. βραβείων) δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

Τα **έξοδα ορκωτού λογιστή (Auditor costs – MONO** για δικαιούχους που αιτούνται να λάβουν ευρωπαϊκή συνεισφορά ύψους τουλάχιστον 750.000 ευρώ), τα οποία σχετίζονται με τον έλεγχο των οικονομικών εκθέσεων των δικαιούχων, απαιτείται να καταχωρούνται πάντα σε αυτή την κατηγορία του προϋπολογισμού.

Τα **έξοδα μετάφρασης (Costs for translation)**, εφόσον απαιτούνται, απαιτείται πάντα να καταχωρούνται σε αυτήν την κατηγορία.

Υλικά διάδοσης (Dissemination materials): δαπάνες που σχετίζονται με τη διάδοση της πληροφορίας και την αναπαραγωγή (π.χ. αγορά ή εκτύπωση υλικών/προϊόντων διάδοσης κ.λπ.).

Το κόστος **τραπεζικής εγγύησης (bank guarantee), εφόσον αυτή απαιτείται από την Αναθέτουσα Αρχή, πρέπει πάντα να δηλώνεται σε αυτήν την κατηγορία.** Ανατρέξτε στα άρθρα I.4.2 και I.4.9 των Ειδικών Όρων και στο άρθρο II.19.2 e) των Γενικών Όρων του

Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement), καθώς και στον *Οδηγό για την αξιολόγηση των προτάσεων του Προγράμματος LIFE 2019* για περισσότερες πληροφορίες.

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη υπεργολαβιών μέσω «δημοσίων συμβάσεων» για τους δημόσιους φορείς και μέσω «απευθείας ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «προγραμματικής σύμβασης» για τους ιδιωτικούς οργανισμούς. Οι συμβάσεις πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα Άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα Άρθρα).

Description / Περιγραφή: Περιγράψτε με σαφήνεια κάθε είδος, συνδέοντάς το με την τεχνική υλοποίηση του έργου.

Φόρμα F8 – Overheads / Γενικά έξοδα

Overhead amount / Ποσό γενικών εξόδων: Αναφέρατε τις γενικές έμμεσες δαπάνες (γενικά έξοδα) για κάθε δικαιούχο. Στις περιπτώσεις που μια λειτουργική επιχορήγηση καλύπτει τη συνολική συνήθη δραστηριότητα του δικαιούχου, ο τελευταίος δεν δικαιούται να δηλώσει επιλέξιμα έμμεσα έξοδα στο πλαίσιο επιχορήγησης δράσης. Πράγματι, σε αυτή την περίπτωση η λειτουργική επιχορήγηση καλύπτει το συνολικό ποσό γενικών εξόδων που απαιτείται για τη λειτουργία του δικαιούχου.

Ως εκ τούτου, η καταβολή έμμεσων εξόδων στο πλαίσιο της επιχορήγησης δράσης θα οδηγούσε σε διπλή χρηματοδότηση. Στις περιπτώσεις που η λειτουργική επιχορήγηση καλύπτει μόνο μέρος της συνήθους δραστηριότητας του δικαιούχου, είναι δυνατή η αξιολόγηση έμμεσων εξόδων ως επιλέξιμων στο πλαίσιο της επιχορήγησης δράσης LIFE, υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος είναι σε θέση να αποδείξει ότι η λειτουργική επιχορήγηση δεν καλύπτει καμία δαπάνη (συμπερ. των γενικών εξόδων) που δύναται να ενταχθεί στο πλαίσιο της επιχορήγησης δράσης.

Προκειμένου να το αποδείξει, ο δικαιούχος οφείλει:

a. να εφαρμόσει αναλυτική λογιστική κόστους που θα επιτρέψει τον διαχωρισμό όλων των δαπανών (συμπερ. των γενικών εξόδων) μεταξύ της επιχορήγησης δράσης και της λειτουργικής επιχορήγησης. Για τον σκοπό αυτό, ο δικαιούχος πρέπει να χρησιμοποιήσει αξιόπιστη λογιστική κωδικοποίηση και κλείδες κατανομής, που θα διασφαλίζουν ότι η κατανομή των δαπανών πραγματοποιείται με δίκαιο, αντικειμενικό και ρεαλιστικό τρόπο.

b. να καταγράψει ξεχωριστά: όλα τα έξοδα που αφορούν τις λειτουργικές επιχορηγήσεις (δηλαδή προσωπικό, γενικά λειτουργικά έξοδα και άλλα λειτουργικά κόστη που συνδέονται με τις συνήθεις ετήσιες δραστηριότητες του δικαιούχου) και όλα τα έξοδα που αφορούν τις επιχορηγήσεις δράσης (συμπερ. τα πραγματικά έμμεσα έξοδα από τη δράση).

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος λάβει στο μέλλον λειτουργική επιχορήγηση (η οποία θα καλύπτει τα έμμεσα έξοδα της επιχορήγησης δράσης LIFE) για όλη ή μέρος της διάρκειας του έργου, είναι υποχρεωμένος να το αναφέρει και να προχωρήσει σε τροποποίηση/διόρθωση των πινάκων προϋπολογισμού (φόρμες F) πριν από το τέλος του έργου, αφαιρώντας την κατηγορία των «γενικών εξόδων» από τον προϋπολογισμό.

Τα γενικά έξοδα (Overheads) (γνωστά και ως «έμμεσα έξοδα») είναι επιλέξιμα κατ' αποκοπή

και το σχετικό ποσό καθορίζεται στο συμφωνητικό επιχορήγησης ως ποσοστό των συνολικών επιλέξιμων άμεσων εξόδων για κάθε δικαιούχο, εξαιρουμένων των δαπανών για μακροχρόνια μίσθωση γης ή των εφάπαξ αποζημιώσεων για δικαιώματα χρήσης γης (και αφαιρώντας τα ίδια τα γενικά έξοδα, δεδομένου ότι αποτελούν έμμεσες δαπάνες). Σύμφωνα με το άρθρο II 19.3 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement), το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 7% για καθέναν από τους δικαιούχους. Εάν ο συγκεκριμένος κανόνας δεν τηρείται κατά την επιβεβαίωση υποβολής της πρότασης ή κατά την υποβολή της έκθεσης R1, θα εμφανιστεί απαγορευτικό μήνυμα σφάλματος.

Σημειώστε ότι η στήλη «Σύνολο επιλέξιμων άμεσων εξόδων, εξαιρουμένων των εξόδων που σχετίζονται με τη γη» (Total eligible direct costs excluding land related costs) συμπληρώνεται αυτόματα από την εφαρμογή, με βάση τις δαπάνες που καταχωρούνται στις φόρμες F1 έως F7.

Φόρμα FC – Financial contributions / Χρηματοδοτικές συνεισφορές

Η φόρμα αυτή περιγράφει τη χρηματοδότηση του έργου από τον (ή τους) δικαιούχο(ους) και/ή τον (ή τους) συγχρηματοδότη(ες), καθώς και την αιτούμενη συμβολή της ΕΕ ανά δικαιούχο.

Αγαθά ή υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν **«σε είδος»,** δηλαδή για τα οποία δεν προβλέπεται ταμειακή ροή, δεν είναι επιλέξιμα για συγχρηματοδότηση από την ΕΕ και δεν πρέπει να συμπεριληφθούν στον προϋπολογισμό του έργου.

Σημαντικό: Η στήλη «Συνολικό κόστος των δράσεων σε €» (Total costs of the actions in €) συμπληρώνεται αυτόματα από την εφαρμογή, με βάση τις δαπάνες που καταχωρούνται στις φόρμες F1-F8.

Coordinating beneficiary contribution / Συνεισφορά συντονιστή δικαιούχου: Προσδιορίστε το ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς του συντονιστή δικαιούχου. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε χρηματοδότηση που να προέρχεται από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές πηγές προοριζόμενες ειδικά για το έργο ή για μέρος του έργου (τέτοια ποσά οφείλουν να δηλώνονται ως άλλες πηγές συγχρηματοδότησης).

Associated beneficiary contribution / Συνεισφορά συνδικαιούχου: Προσδιορίστε το ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς κάθε επιμέρους συνδικαιούχου**.**

Το ποσό αυτό δεν μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε χρηματοδότηση που να προέρχεται από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές πηγές προοριζόμενες ειδικά για το έργο ή για μέρος του έργου (τέτοια ποσά οφείλουν να δηλώνονται ως άλλες πηγές συγχρηματοδότησης).

Amount of EU contribution requested / Ποσό αιτούμενης συνεισφοράς της ΕΕ: Προσδιορίστε το ποσό της αιτούμενης κοινοτικής χρηματοδοτικής συνεισφοράς που αιτείται από τον συντονιστή δικαιούχο και καθέναν από τους συνδικαιούχους Το ποσό αυτό πρέπει να συμμορφώνεται με τα άρθρα II.9 και II.25 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Amount of co-financing in € /Ποσό συγχρηματοδότησης σε €: Προσδιορίστε το ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς κάθε επιμέρους συγχρηματοδότη.

Τα ποσά που αντιστοιχούν στις ίδιες συνεισφορές και οι συνολικές δαπάνες μεταφέρονται αυτόματα στις φόρμες Α3 και Α4. Τα ποσά που αντιστοιχούν στις συνεισφορές των συγχρηματοδοτών μεταφέρονται αυτόματα στη φόρμα Α6.

3.3 Στάδιο 2: Εκθέσεις

Οι εκθέσεις του eProposal περιλαμβάνουν αναλυτικούς οικονομικούς υπολογισμούς και δημιουργούνται αυτόματα, σύμφωνα με τα δεδομένα που έχουν εισαχθεί στις τεχνικές και οικονομικές φόρμες.

Στην έκδοση .pdf της πρότασης που εξάγεται από την εφαρμογή eProposal περιλαμβάνονται μόνο οι εκθέσεις R1 – Προϋπολογισμός και R2 – Έξοδα ανά δράση. Οι υπόλοιπες εκθέσεις, ωστόσο, παρέχουν πρακτικές οικονομικές πληροφορίες.

Έκθεση R1 – Budget / Προϋπολογισμός

Η έκθεση συνοψίζει την οικονομική δομή του έργου, παρέχοντας μια ανάλυση του προϋπολογισμού για το έργο και μια σύνοψη του σχεδίου χρηματοδότησης.

Εκθέσεις R2 – Costs per Action / Έξοδα ανά δράση, R2a – Costs per Beneficiary / Έξοδα ανά δικαιούχο, R2b – Costs per Action / Έξοδα ανά δράση ανά δικαιούχο, R2c – Έξοδα ανά δικαιούχο ανά δράση

Οι εκθέσεις αυτές είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τη σύνδεση τεχνικών αποτελεσμάτων και δαπανών.

Έκθεση R3 – Profit rule per beneficiary / Κανόνας κέρδους ανά δικαιούχο

Η έκθεση αυτή επιβεβαιώνει ότι κανένας από τους δικαιούχους δεν λαμβάνει μερίδιο της συνεισφοράς της ΕΕ το οποίο να υπερβαίνει τα έξοδα που θα υποχρεωθεί να καταβάλει (βλ. κανόνα μη αποκόμισης κέρδους στο άρθρο II.25.3 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE [Model LIFE Grant Agreement]).

Έκθεση R4 – Compliance with 2% rule / Συμμόρφωση με τον κανόνα του 2%

Η συγκεκριμένη έκθεση υποδεικνύει αν το ποσό συνεισφοράς των δημόσιων φορέων (με την ιδιότητα του συντονιστή δικαιούχου και/ή του συνδικαιούχου) στον προϋπολογισμό του έργου υπερβαίνει (κατά 2% τουλάχιστον) το ποσό των μισθολογικών εξόδων για το μόνιμο προσωπικό που χρεώνεται στο έργο. Εάν αυτό δεν ισχύει, κατά την επιβεβαίωση υποβολής της πρότασης θα εμφανιστεί μήνυμα σφάλματος.

3.4 Στάδιο 2: Συνημμένα

Attachment type / Τύπος συνημμένου: Επιλέξτε τον τύπο από το αναπτυσσόμενο μενού.

Attachment name / Τίτλος συνημμένου: Βεβαιωθείτε ότι ο τίτλος είναι σύντομος (μέγ. 200 χαρακτήρες).

Σημαντικό: το μέγιστο μέγεθος κάθε συνημμένου εγγράφου είναι 2 MB

Σε αυτήν την ενότητα επισυνάψτε τα κατάλληλα υποχρεωτικά οικονομικά παραρτήματα, όπως επεξηγούνται στο έγγραφο *Οδηγίες για την αξιολόγηση προτάσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE 2019*. Τα υποδείγματα της «Δήλωσης δημόσιου φορέα» (Public body declaration) και της «Απλοποιημένης οικονομικής κατάστασης» (Simplified Financial Statement), καθώς και ο πίνακας βασικών δεικτών LIFE σε επίπεδο έργου, είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα LIFE.

4. Λίστα ελέγχου

4.1 Στάδιο 1: Λίστα ελέγχου

1. Είναι ο αιτών νομίμως εγγεγραμμένος στην ΕΕ;
2. Έχετε ελέγξει αν το έργο σας ταιριάζει με τις απαιτήσεις ενός έργου LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων;
3. Λαμβάνουν χώρα όλες οι δράσεις στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ή καλύπτονται από τις προβλεπόμενες εξαιρέσεις);
4. Είναι το συνοπτικό υπόμνημά σας συμπληρωμένο στην αγγλική γλώσσα;

4.2 Στάδιο 2: Λίστα ελέγχου

Οι παρακάτω ερωτήσεις έχουν στόχο να σας βοηθήσουν να βεβαιωθείτε ότι η αίτησή σας είναι όσο το δυνατόν καλύτερα προετοιμασμένη. Οι απαντήσεις σας πρέπει να είναι παντού θετικές (Ναι). Ωστόσο, αυτή η σειρά ερωτήσεων δεν είναι εξαντλητική, ενώ οι ερωτήσεις δεν καλύπτουν όλες τις απαραίτητες αναλυτικές πληροφορίες. Γι' αυτό ανατρέξτε στις αναλυτικές πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε άλλες ενότητες του παρόντος οδηγού.

1. Έχετε ελέγξει αν το έργο σας ταιριάζει με τις απαιτήσεις ενός έργου LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των Πόρων;
2. Σε περίπτωση που η ολοκληρωμένη πρότασή σας διαφέρει σημαντικά από το συνοπτικό υπόμνημα σε επίπεδο κύριων χαρακτηριστικών του έργου, απαριθμήσατε και αιτιολογήσατε τις αλλαγές στη φόρμα A7;
3. Οι φόρμες A3, A4 και A6 φέρουν υπογραφή και ημερομηνία;
4. Είναι τουλάχιστον στην αγγλική γλώσσα η φόρμα B1;
5. Έχετε υπολογίσει ένα χρονικό περιθώριο ασφαλείας στο τέλος του έργου για απρόβλεπτες καθυστερήσεις;
6. Είναι ο αιτών νομίμως εγγεγραμμένος στην ΕΕ;
7. Έχετε συμπεριλάβει τα υποχρεωτικά παραρτήματα; **A)** ***Για συντονιστές δικαιούχους που δεν είναι δημόσιοι φορείς:*** 1) ετήσιος ισολογισμός και λογαριασμός κερδών και ζημιών, 2) έκθεση ελέγχου ή ισολογισμός και λογαριασμός κερδών και ζημιών με πιστοποίηση ελεγκτή αν το ποσό της επιχορήγησης ξεπερνά τα 750.000 ευρώ (ακόμα και αν η εθνική νομοθεσία σας δεν απαιτεί έλεγχο των λογαριασμών σας), 3) απλοποιημένη οικονομική κατάσταση. **B)** ***Για συντονιστές δικαιούχους που είναι δημόσιοι φορείς:*** Δήλωση δημόσιου φορέα (Public body declaration).
8. Για κάθε δράση, έχετε περιγράψει όσο το δυνατόν πιο αναλυτικά τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε ποσοτικούς όρους;
9. Το έργο σας ενσωματώνει ενέργειες παρακολούθησης, αξιολόγησης και ενεργής διάδοσης των αποτελεσμάτων και των διδαγμάτων του (βλ. ορισμούς για τα πιλοτικά έργα και τα έργα επίδειξης);

10. Έχετε συμπεριλάβει ένα πακέτο δράσεων επικοινωνίας και διάδοσης που να παρουσιάζει συνοχή;
11. Έχετε συμπεριλάβει ουσιαστικές δραστηριότητες –πέρα από τη μεταφορά γνώσης και τη δικτύωση– ώστε να εξασφαλίσετε τη συνέχιση, αναπαραγωγή και μεταφορά της προτεινόμενης λύσης;
12. Έχετε περιλάβει δείκτες για τον αντίκτυπο του έργου σας κατά τη διάρκειά του, αλλά και 3 ή 5 χρόνια μετά την ολοκλήρωσή του;
13. Επαρκεί η ομάδα διαχείρισης του έργου; Παρέχεται οργανόγραμμα; Εξασφαλίζεται επαρκώς η διαχείριση του έργου (αυτό συχνά υπονοεί έναν διαχειριστή έργου πλήρους απασχόλησης);
14. Έχετε αποκλείσει όλες τις δράσεις που μπορούν να λάβουν καλύτερη χρηματοδότηση από άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ; Σε περίπτωση αμφιβολιών, έχετε προβλέψει συμπληρωματικές δράσεις ή στόχους;
15. Έχετε διαβάσει, τόσο εσείς όσο και οι συνδικαιούχοι, όλους τους Γενικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement);
16. Λαμβάνουν χώρα όλες οι δράσεις στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ή καλύπτονται από τις προβλεπόμενες εξαιρέσεις);

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Ημερολόγιο της διαδικασίας αξιολόγησης και επιλογής των προτάσεων LIFE 2019

Ενδεικτική ημερομηνία ή περίοδος	Δραστηριότητα
17 Ιουνίου 2019	Προθεσμία υποβολής των συνοπτικών υπομνημάτων από τους αιτούντες στην Αναθέτουσα Αρχή
Οκτώβριος 2019	Ειδοποίηση των αιτούντων, και πρόσκληση των επιλεχθέντων αιτούντων να υποβάλουν τις ολοκληρωμένες προτάσεις τους
Φεβρουάριος 2020	Προθεσμία υποβολής των ολοκληρωμένων προτάσεων
Φεβρουάριος 2020 έως Ιούνιος 2020	Αξιολόγηση και αναθεώρηση των προτάσεων
Ιούλιος 2020	Υπογραφή των επιμέρους συμφωνητικών επιχορήγησης

1 Σεπτεμβρίου 2020	Η πρώτη δυνατή ημερομηνία έναρξης για τα έργα υποβολής του 2019

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Σημαντικοί σύνδεσμοι

Γενικά έγγραφα για όλους τους αιτούντες:

- **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013**
- **Πολυετές Πρόγραμμα Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020**
- **Σύνδεσμος για το πακέτο εργαλείων επικοινωνίας LIFE**
- **Δημοσιονομικός κανονισμός**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Εργαλείο eProposal

Το εργαλείο eProposal επιτρέπει στους αιτούντες στα «παραδοσιακά» έργα LIFE να δημιουργούν και να υποβάλουν προτάσεις/συνοπτικά υπομνήματα διαδικτυακά. Μόνο οι προτάσεις/ τα συνοπτικά υπομνήματα που υποβάλλονται μέσω του eProposal είναι επιλέξιμα προς αξιολόγηση.

Για ερωτήματα ή προβλήματα σχετικά με το eProposal που άπτονται αποκλειστικά της πληροφορικής, απευθυνθείτε στην

Υπηρεσία βοήθειας του eProposal: env-clima-life-helpdesk@ec.europa.eu

Τονίζεται ότι η συγκεκριμένη υπηρεσία αφορά **μόνο τεχνικά ερωτήματα πληροφορικής (IT)** που σχετίζονται με τη χρήση του eProposal.

Κάθε άλλη ερώτηση σχετικά με το Πρόγραμμα LIFE καλύπτεται από τα έγγραφα που περιλαμβάνονται στον φάκελο εγγράφων της αίτησης. Ωστόσο, αν κριθεί απαραίτητο, τυχόν επιπλέον ερωτήματα πρέπει να απευθύνονται στο εθνικό σημείο επαφής LIFE ή γραπτώς στη διεύθυνση easme-life@ec.europa.eu, το αργότερο 10 εργάσιμες ημέρες πριν την προθεσμία υποβολής.
Μετά από αυτή την ημερομηνία, η EASME θα προσπαθήσει να απαντήσει εγκαίρως αλλά δεν μπορεί να εγγυηθεί απόκριση στο ερώτημά σας.
Για την εξασφάλιση της ίσης διαχείρισης των αιτούντων, η EASME δεν θα εκφέρει γνώμη για κάποιο πρόγραμμα εργασίας, δράση ή συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Λάβετε υπόψη ότι αν έχετε εγγραφεί στο εργαλείο eProposal για την υποβολή προτάσεων στο πλαίσιο της πρόσκλησης LIFE 2012-2018, μπορείτε να συνεχίσετε να χρησιμοποιείτε τα ίδια στοιχεία χρήστη για να συνδεθείτε, αγνοώντας τα βήματα 1 και 2. Ωστόσο, ενδέχεται να σας ζητηθεί να αλλάξετε τον κωδικό πρόσβασης.

3.1 Βήμα 1: Δημιουργήστε την ταυτότητα χρήστη και τον κωδικό πρόσβασης για το EU Login (για όλους τους χρήστες)

Η πρόσβαση στην αρχική σελίδα του eProposal παρέχεται μέσω της

ιστοσελίδας LIFE. Συνδεθείτε στη διεύθυνση

https://webgate.ec.europa.eu/eproposalWeb.

Σημειώνεται ότι η πρόσβαση στο εργαλείο eProposal είναι δυνατή μόνο μέσω EU Login (της υπηρεσίας ταυτοποίησης χρήστη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - European Commission Authentication Service). Επομένως απαιτείται προηγουμένως η εγγραφή σας στο EU Login και η λήψη μιας ταυτότητας χρήστη και ενός κωδικού πρόσβασης.

Αφού πιστοποιήσετε την ταυτότητά σας, δεν χρειάζεται να επανεισάγετε τα στοιχεία σας (ταυτότητα και κωδικό χρήστη) για την ίδια περίοδο λειτουργίας του προγράμματος περιήγησης.

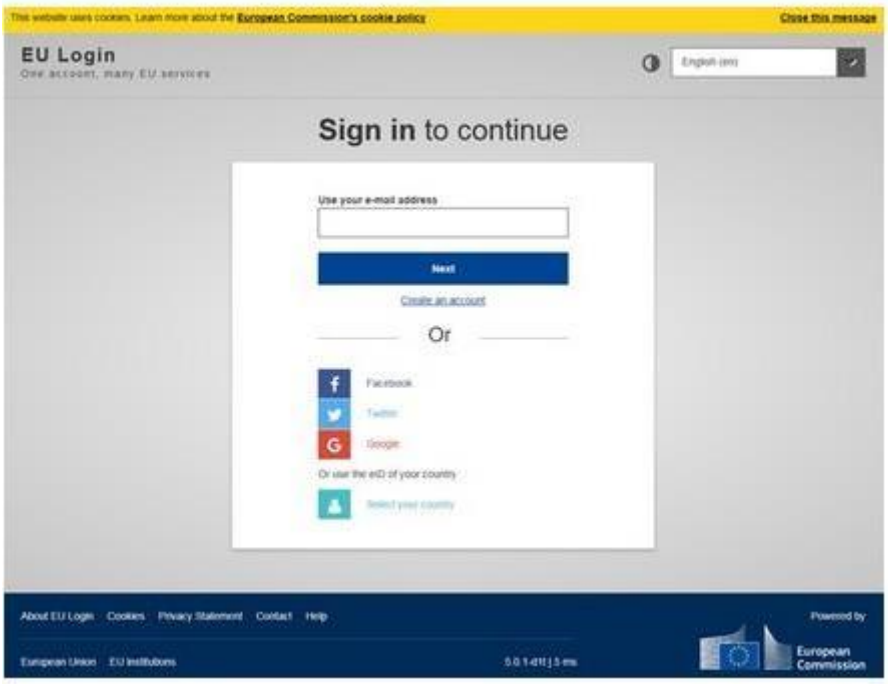
Στο μενού «New user?» (Νέος χρήστης;) επιλέξτε «Register» (Εγγραφή):

3.1.1 Δημιουργία λογαριασμού στο EU Login

Καταχωρήστε τις απαιτούμενες πληροφορίες.

Τονίζεται ότι ο τομέας σύνδεσης πρέπει να είναι ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ (External).

Μόλις καταχωρήσετε όλες τις πληροφορίες, πατήστε στο κουμπί «Create an account» (Δημιουργία λογαριασμού).

Αμέσως μετά πρέπει να λάβετε ένα σχετικό μήνυμα επιβεβαίωσης.

Welcome
Sign in with a different e-mail address?
Authentication method
Password
Password
Lost your password?
Sign in

3.1.2 Δημιουργία κωδικού πρόσβασης στο EU Login

Θα λάβετε ένα email επιβεβαίωσης στην ηλεκτρονική σας διεύθυνση από την υπηρεσία EU Login.

Σημείωση: για τη λήψη του email επιβεβαίωσης ενδέχεται να απαιτηθούν έως 30 λεπτά. Εάν δεν λάβετε το σχετικό email, ελέγξτε πρώτα τον φάκελο ανεπιθύμητης αλληλογραφίας (spam) προτού επικοινωνήσετε με την υπηρεσία βοήθειας του eProposal.

Από τη στιγμή αποστολής του email στον λογαριασμό σας, έχετε 90 λεπτά

για τη δημιουργία κωδικού πρόσβασής σας στο EU Login!

Στο email επιβεβαίωσης που λάβατε, πατήστε στη φράση «this link» (αυτόν τον σύνδεσμο).

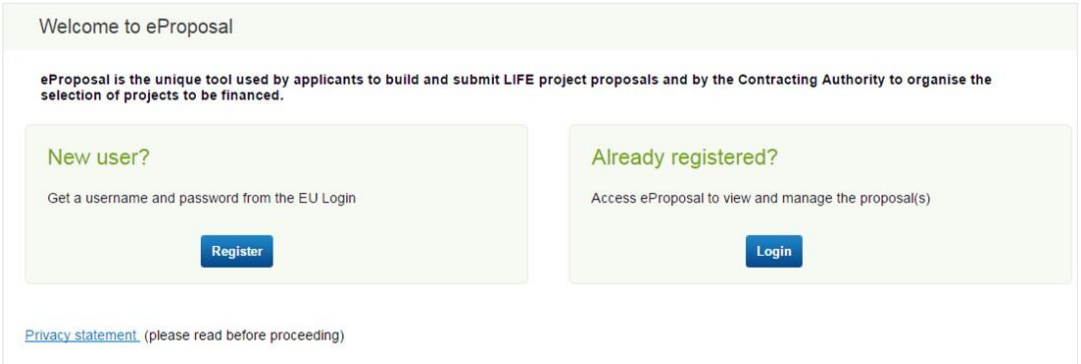
Πληκτρολογήστε τον κωδικό πρόσβασης που επιθυμείτε (ελάχ. 10 χαρακτήρες, τουλάχιστον ένα κεφαλαίο γράμμα και τουλάχιστον 1 ψηφίο ή ειδικός χαρακτήρας) και καταχωρήστε τον.

Μόλις το κάνετε, πρέπει να εμφανιστεί ένα μήνυμα επιβεβαίωσης.

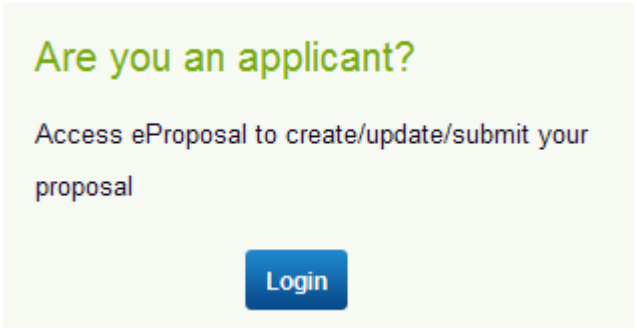
Μπορείτε να αλλάξετε τον κωδικό πρόσβασης ή να ζητήσετε την επαναφορά του σε περίπτωση που τον ξεχάσετε. Συνιστούμε να αποθηκεύσετε σε ασφαλές μέρος την ταυτότητα χρήστη / τη διεύθυνση email και τον κωδικό χρήστη που χρησιμοποιήσατε κατά την εγγραφή σας, και να συνδεθείτε στο eProposal (βλ. Βήμα 2).

3.2 Βήμα 2: Εγγραφείτε ως χρήστης στο eProposal (για όλους τους χρήστες)

Μεταβείτε στην αρχική σελίδα του eProposal, στην ιστοσελίδα LIFE.

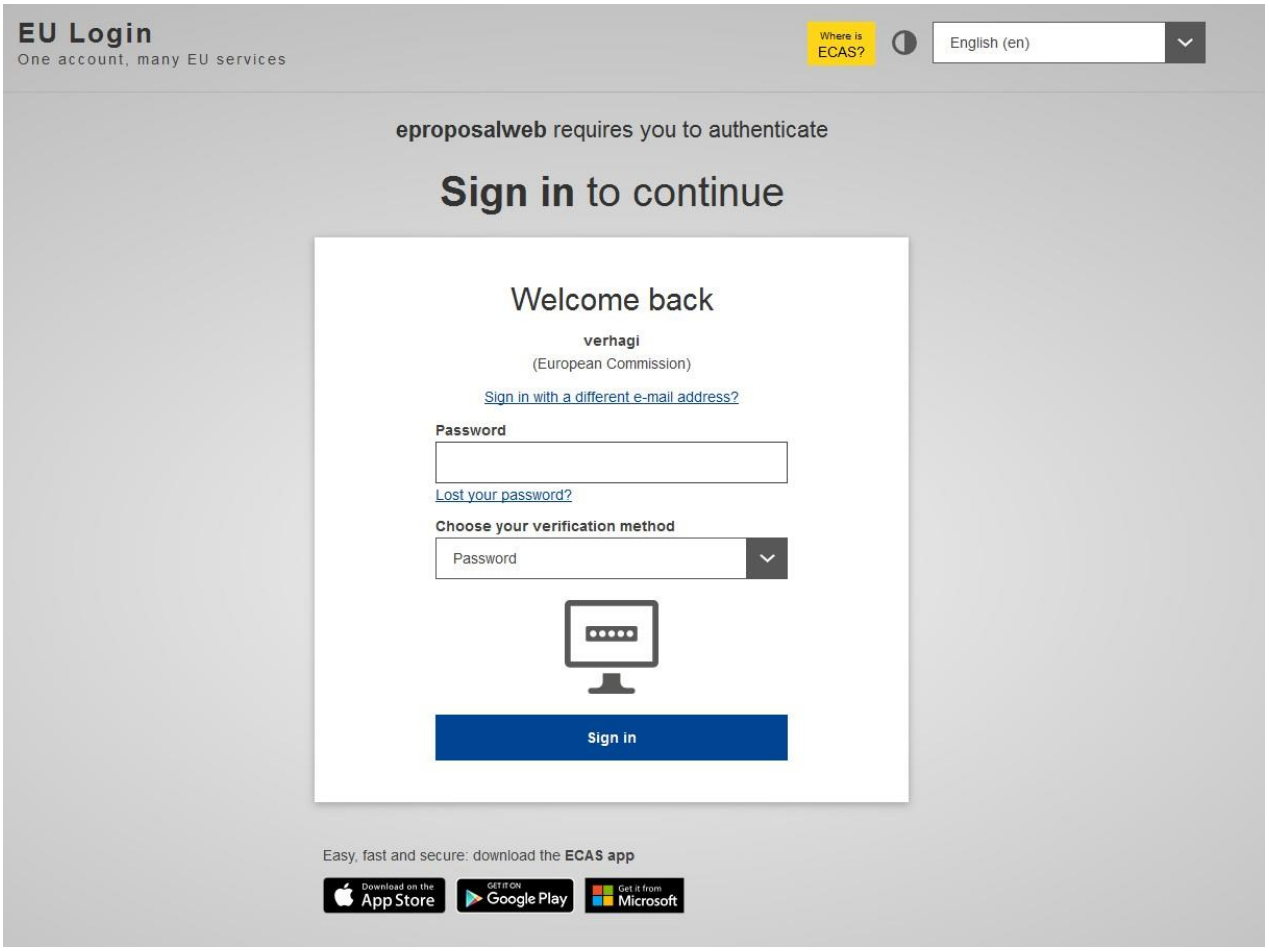

Κάνετε κλικ στην επιλογή «Already registered?» (Είστε ήδη εγγραμμένος χρήστης;»).

Στο παράθυρο «Are you an applicant?» (Είστε αιτών;) επιλέξτε «Login» (Σύνδεση).

Θα προωθηθείτε στην παρακάτω σελίδα:

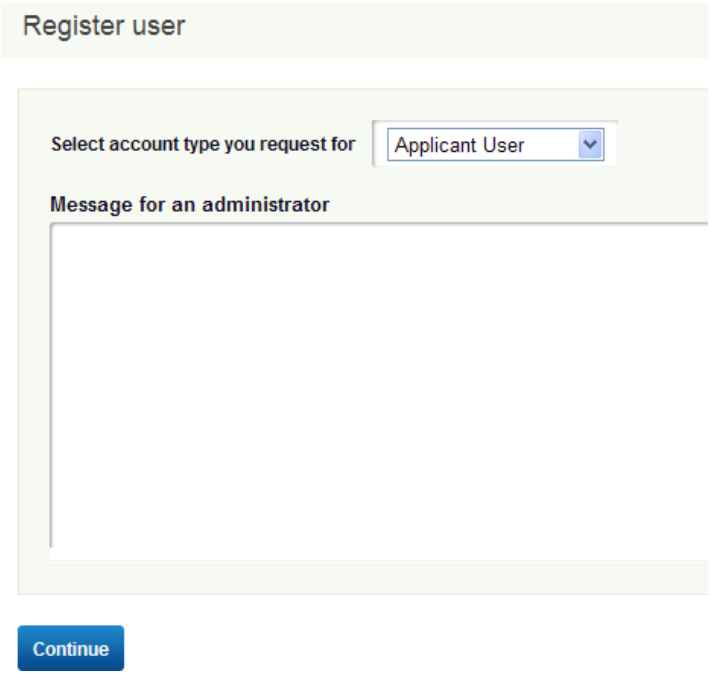
(1) Επιβεβαιώστε ότι ο επιλεγμένος τομέας είναι «External» (Εξωτερικός). Σε αντίθετη περίπτωση, αλλάξτε την επιλογή σε «External» χρησιμοποιώντας τον σύνδεσμο «Change it» (Αλλαγή) και όταν ερωτηθείτε «Where are you from?» (Από πού είστε;) επιλέξτε «Neither an institution nor a European body» (Ούτε ίδρυμα ούτε ευρωπαϊκός φορέας) και στη συνέχεια «Select» (Επιλογή).

(2) Πληκτρολογήστε τη διεύθυνση email και τον κωδικό πρόσβασής σας (αυτόν που δημιουργήσατε στο Βήμα 1).

(3) Κάνετε κλικ στο κουμπί «Login» (Σύνδεση).

Βρίσκεστε πλέον στο εργαλείο eProposal του LIFE.

Επιλέξτε τον τύπο λογαριασμού **Applicant User (Χρήστης αιτών)**:

Στη συνέχεια συμπληρώστε τις απαιτούμενες πληροφορίες (τα υποχρεωτικά πεδία σημειώνονται με κόκκινο αστερίσκο *) και πατήστε στο κουμπί «Save» (Αποθήκευση) στη βάση της οθόνης.

Θα λάβετε το ακόλουθο μήνυμα επιβεβαίωσης: «Your user account has been created» (Ο λογαριασμός χρήστη δημιουργήθηκε).

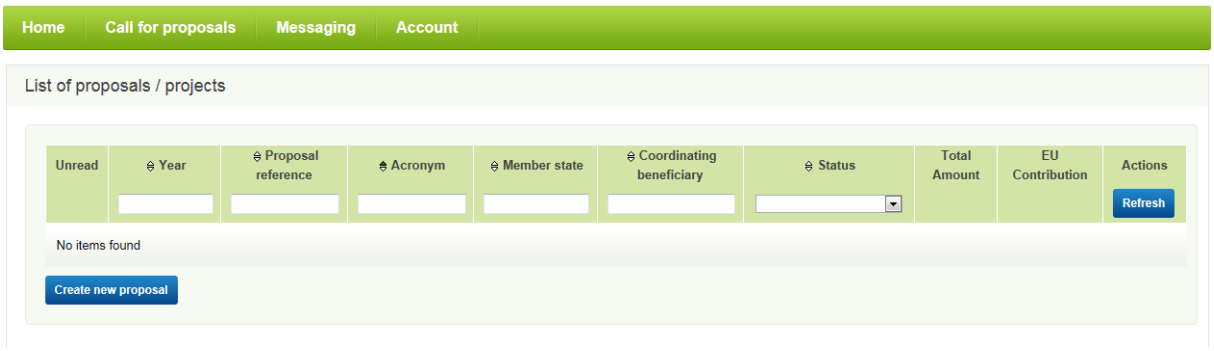
Αφού έχετε ολοκληρώσει την εγγραφή σας ως χρήστη, στη λίστα προτάσεων θα δείτε τυχόν προτάσεις που έχετε δημιουργήσει (ή που έχετε προσκληθεί να διαβάσετε) είτε στο πλαίσιο της τρέχουσας πρόσκλησης LIFE είτε στο πλαίσιο της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων LIFE των ετών 2012-2017.

3.3 Βήμα 3: Δημιουργήστε μια πρόταση/ ένα συνοπτικό υπόμνημα (υλοποιείται από τον συντονιστή αιτούντα)

Η δημιουργία προτάσεων/ συνοπτικών υπομνημάτων στο eProposal επιτρέπεται μόνο από εγγεγραμμένους χρήστες με ρόλο «συντονιστή αιτούντα», δηλαδή με ρόλο «ιδιοκτήτη» της πρότασης/ του συνοπτικού υπομνήματος.

Ο «συντονιστής αιτών» θα λάβει ρόλο «συντονιστή δικαιούχου» εφόσον η πρόταση επιλεγεί προς χρηματοδότηση μέσω LIFE.

Πλέον μπορείτε να δημιουργήσετε μια πρόταση ή ένα συνοπτικό υπόμνημα έργου LIFE πατώντας στο κουμπί «Create new proposal» (Δημιουργία νέας πρότασης) στη βάση της οθόνης:

Θα σας ζητηθεί να εισαγάγετε βασικές πληροφορίες σχετικά με την πρόταση ή το συνοπτικό υπόμνημά σας, σύμφωνα με τον επιλεγμένο τομέα προτεραιότητας LIFE. Η επεξεργασία των πληροφοριών αυτών παραμένει δυνατή μετά τη δημιουργία της πρότασης.

Για τον σκοπό αυτό, θα προωθηθείτε αυτόματα στην τεχνική φόρμα A1 (βλ. παρακάτω). Σημειώνεται ότι απαιτείται να συμπληρώσετε ΚΑΙ τη φόρμα A1 ΚΑΙ τη φόρμα A2 προκειμένου να δημιουργήσετε μια νέα πρόταση έργου στο εργαλείο eProposal. Ακολούθως, η πρόταση θα αναγνωρίζεται από το σύστημα μέσω του ακρωνύμου του έργου που επιλέχθηκε στην τεχνική φόρμα A1. Οι πληροφορίες που είχατε εισαγάγει ήδη κατά την εγγραφή σας ως αιτών θα είναι διαθέσιμες στις φόρμες A1 και A2 της πρότασης που δημιουργήσατε.

Σας πληροφορούμε ότι για τεχνικούς λόγους, δεν είναι δυνατή η ηλεκτρονική «ανακύκλωση» προτάσεων από το Πρόγραμμα LIFE. Δεν μπορείτε, δηλαδή, να δημιουργήσετε μια νέα πρόταση για το 2019 βάσει μιας προηγούμενης πρότασης LIFE. Πρέπει να κάνετε λήψη της παλαιότερης πρότασης και να αντιγράψετε χειροκίνητα το περιεχόμενο στις φόρμες αίτησης του 2019.

3.3.1 Διαχείριση δικαιωμάτων πρόσβασης (προαιρετικό)

Οι προτάσεις και τα συνοπτικά υπομνήματα LIFE που δημιουργούνται στο eProposal συνδέονται από προεπιλογή με τον ιδιοκτήτη τους, δηλαδή τον χρήστη που τα δημιούργησε.

Ο ιδιοκτήτης της πρότασης ή του συνοπτικού υπομνήματος έχει το δικαίωμα:

- να προβάλει και/ή να επεξεργαστεί την πρόταση/ το συνοπτικό υπόμνημα

- να προσκαλέσει άλλους χρήστες και να τους παράσχει δικαιώματα επεξεργασίας

- να υποβάλει την πρόταση/ το συνοπτικό υπόμνημα

Διαχείριση των δικαιωμάτων πρόσβασης

Προκειμένου ο ιδιοκτήτης να διαχειριστεί τα δικαιώματα πρόσβασης, και οι υπόλοιποι χρήστες που έχουν προσκληθεί να δουν τα δικαιώματα πρόσβασης, απαιτούνται οι ακόλουθες ενέργειες:

(a) Επιλέξτε την πρόταση ή το συνοπτικό υπόμνημα για τα οποία επιθυμείτε να παραχωρήσετε δικαιώματα πρόσβασης σε άλλον χρήστη ή στα οποία επιθυμείτε να προσκαλέσετε κάποιον συνδικαιούχο.

(b) Μεταβείτε στο μενού Proposal/Concept Note (Πρόταση/ Συνοπτικό υπόμνημα) > Access rights (Δικαιώματα πρόσβασης)

Εάν η πρόταση είναι συνδεδεμένη μόνο με τον ιδιοκτήτη της, τότε η οθόνη θα παρουσιάζει αυτή την εικόνα:

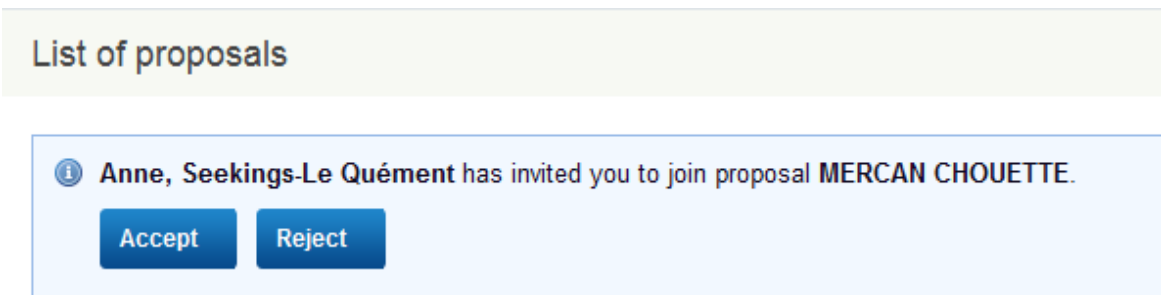

Πρόσκληση άλλου χρήστη (προαιρετικό)

(c) Για να **προσκαλέσει** κάποιον νέο χρήστη, ο ιδιοκτήτης της πρότασης ή του συνοπτικού υπομνήματος (ο συντονιστής αιτών) οφείλει να καταχωρήσει τη διεύθυνση email του ατόμου το οποίο επιθυμεί να προσκαλέσει, στο πεδίο που βρίσκεται στη βάση της οθόνης με τίτλο «List of proposal users» (Κατάλογος χρηστών της πρότασης). Το άτομο που θα προσκληθεί ΠΡΕΠΕΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΣ να έχει εγγεγραμμένο λογαριασμό στο eProposal.

(d) Εφόσον ο χρήστης που προσκαλείται είναι ήδη εγγεγραμμένος στο eProposal:

- Το ονοματεπώνυμο του εν λόγω χρήστη θα εμφανιστεί με την επισήμανση «Pending» (Σε εκκρεμότητα) στον κατάλογο χρηστών με δικαιώματα πρόσβασης.
- Ο χρήστης που έχει προσκληθεί θα λάβει στη διεύθυνση email του (αυτή που έχει δηλώσει κατά την εγγραφή του στο eProposal) σχετικό μήνυμα.
- Όταν ο εν λόγω χρήστης συνδεθεί στο eProposal: η πρόσκληση θα εμφανιστεί στην κορυφή της εισαγωγικής οθόνης. Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει να την αποδεχθεί (Accept) ή να την απορρίψει (Reject).

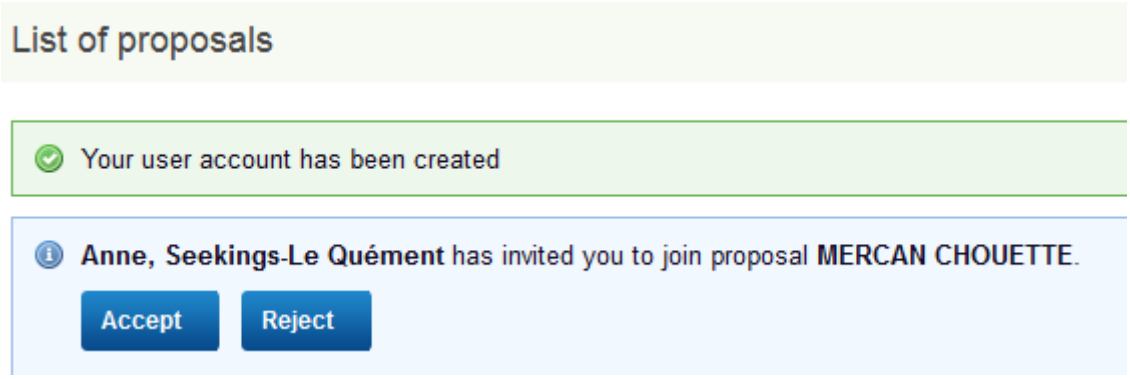

- Αν ο χρήστης που έχει προσκληθεί αποδεχθεί την πρόσκληση, η πρόταση ή το

συνοπτικό υπόμνημα θα εμφανιστεί στον λογαριασμό του, στη λίστα με τις προτάσεις/ τα συνοπτικά υπομνήματα, και ο ίδιος θα έχει άμεση πρόσβαση. Ο ιδιοκτήτης της πρότασης/ του συνοπτικού υπομνήματος μπορεί στη συνέχεια να παραχωρήσει στον εν λόγω χρήστη δικαιώματα επεξεργασίας.

(e) Εάν ο χρήστης που προσκαλείται ΔΕΝ είναι εγγεγραμμένος στο eProposal:

- Το ονοματεπώνυμο του εν λόγω χρήστη θα εμφανιστεί με την επισήμανση «Pending» (Σε εκκρεμότητα) στον κατάλογο χρηστών με δικαιώματα πρόσβασης.
- Ο χρήστης που έχει προσκληθεί θα λάβει στη διεύθυνση email του (όπως αυτή έχει δηλωθεί από τον ιδιοκτήτη της πρότασης) σχετικό μήνυμα. Το μήνυμα αυτό θα περιλαμβάνει έναν σύνδεσμο για την εγγραφή του στο EU Login (εάν απαιτείται, βλ. Βήμα 1) και έναν ακόμα σύνδεσμο για την εγγραφή του στο eProposal (βλ. Βήμα 2).
- Όταν ο εν λόγω χρήστης συνδεθεί στο eProposal: η επιβεβαίωση ή η εγγραφή, καθώς και η πρόσκληση θα εμφανιστούν στην κορυφή της εισαγωγικής οθόνης. Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει να αποδεχθεί (Accept) ή να απορρίψει (Reject) την πρόσκληση.

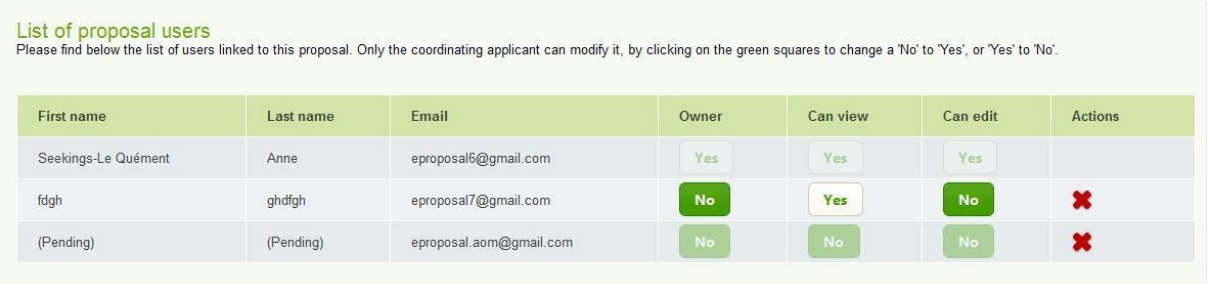

–

- Αν ο χρήστης που έχει προσκληθεί αποδεχθεί την πρόσκληση, η πρόταση θα εμφανιστεί στον λογαριασμό του, στη λίστα με τις προτάσεις, και ο ίδιος θα μπορεί να έχει πρόσβαση αμέσως. Ο ιδιοκτήτης της πρότασης μπορεί στη συνέχεια να δώσει στον εν λόγω χρήστη δικαιώματα επεξεργασίας.

(f) Ο ιδιοκτήτης της πρότασης/ του συνοπτικού υπομνήματος μπορεί να προσκαλέσει όσους χρήστες επιθυμεί, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία.

(g) Εφόσον μία πρόταση συνδεθεί με πολλούς χρήστες, η οθόνη δικαιωμάτων πρόσβασης του ιδιοκτήτη της εν λόγω πρότασης θα παρουσιάζει την ακόλουθη εικόνα (για τους υπόλοιπους χρήστες που συνδέονται με τη συγκεκριμένη πρόταση όλα τα κουμπιά θα είναι ανενεργά):

(h) Ο ιδιοκτήτης της πρότασης/ του συνοπτικού υπομνήματος εμφανίζεται πάντα γκριζαρισμένος (τα σχετικά κουμπιά είναι ανενεργά) αφού κάθε πρόταση είναι απαραίτητο να διαθέτει τουλάχιστον έναν χρήστη ως ιδιοκτήτη ανά πάσα στιγμή.

Στον κατάλογο εμφανίζεται κάθε χρήστης που έχει αποδεχθεί την πρόσκληση, και τα κουμπιά στις αντίστοιχες στήλες «Owner» (Ιδιοκτήτης), «Can view» (Δικαίωμα προβολής) και «Can edit» (Δικαίωμα επεξεργασίας) είναι ενεργοποιημένα.

Εάν ένα ονοματεπώνυμο χρήστη διατηρεί την επισήμανση «Pending» (Σε εκκρεμότητα), αυτό συνεπάγεται ότι δεν έχει ακόμα αποδεχθεί την πρόσκληση.

Ο ιδιοκτήτης της πρότασης μπορεί να αποφασίσει να **παραχωρήσει δικαιώματα επεξεργασίας σε άλλους χρήστες που συνδέονται με τη συγκεκριμένη πρόταση ή συνοπτικό υπόμνημα**. Η μόνη προϋπόθεση είναι ο χρήστης να αποδεχθεί την πρόσκληση που έχει αποσταλεί από τον ιδιοκτήτη. Αυτό παρέχει τη δυνατότητα παράλληλης εργασίας πολλών χρηστών στην ίδια πρόταση έργου.

Για να παραχωρήσει δικαιώματα επεξεργασίας σε κάποιον χρήστη, ο ιδιοκτήτης πρέπει να κάνει κλικ στο κουμπί «No» (Όχι) της στήλης «Can edit» (Δικαίωμα επεξεργασίας): με τον τρόπο αυτό το κουμπί θα αναγράψει **«Yes» (Ναι)**. Την επόμενη φορά που ο συγκεκριμένος χρήστης θα συνδεθεί στο eProposal, θα έχει το δικαίωμα να επεξεργαστεί την πρόταση ή το συνοπτικό υπόμνημα.

Σημαντικό: Εάν ένας χρήστης διαθέτει δικαιώματα επεξεργασίας, έχει τη δυνατότητα να εκτελέσει ακριβώς τις ίδιες ενέργειες όπως ο συντονιστής δικαιούχος, δηλαδή να αλλάξει, να διαγράψει ή να προσθέσει τεχνικά και χρηματοοικονομικά δεδομένα, κ.λπ. Δεν μπορεί, ωστόσο, να υποβάλει την πρόταση/ το συνοπτικό υπόμνημα ή να προσκαλέσει άλλους χρήστες. Η εναλλαγή μεταξύ των δικαιωμάτων επεξεργασίας και προβολής για κάποιον άλλον αιτούντα (εκτός του συντονιστή) μπορεί να γίνει όσες φορές χρειάζεται ή επιθυμεί ο συντονιστής αιτών/δικαιούχος.

Αλλαγή ιδιοκτήτη

Ο χρήστης που έχει γίνει ιδιοκτήτης πρέπει να έχει ήδη προσκληθεί στην πρόταση/ στο συνοπτικό υπόμνημα. Για να γίνει αλλαγή ιδιοκτήτη, ο αρχικός ιδιοκτήτης πρέπει να κάνει κλικ στο κουμπί «No» (Όχι) στη στήλη «Owner» (Ιδιοκτήτης) πάνω στον χρήστη που πρόκειται να αναλάβει ως νέος ιδιοκτήτης. Μετά το μήνυμα επιβεβαίωσης, το κουμπί θα μετατραπεί σε «Yes» (Ναι). Από εκείνη τη στιγμή ο προηγούμενος ιδιοκτήτης δεν έχει πλέον τη δυνατότητα να διαχειρίζεται τα δικαιώματα χρήσης. Την επόμενη φορά που ο νέος ιδιοκτήτης θα συνδεθεί στο eProposal, θα έχει το δικαίωμα να διαχειριστεί τα δικαιώματα χρήσης για τη συγκεκριμένη πρόταση.

Όποια στοιχεία έχουν ήδη εισαχθεί στις τεχνικές και/ή στις οικονομικές φόρμες για τον

συντονιστή αιτούντα (π.χ. σε σχέση με δράσεις για τις οποίες υπεύθυνος είναι ο συντονιστής αιτών, ή για έξοδα του συντονιστή αιτούντα) πρέπει να αλλάξουν χειροκίνητα ώστε να προσαρμοστούν στη νέα δομή της πρότασης.

3.3.2 Επαλήθευση και υποβολή μιας πρότασης

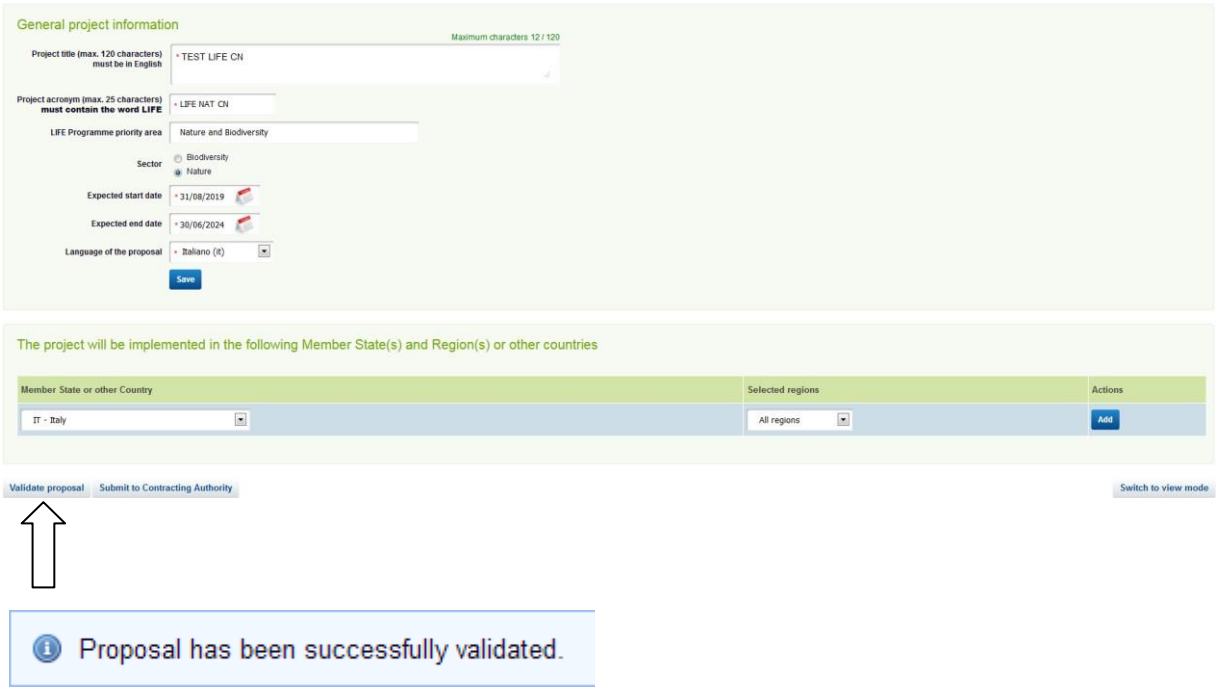
Τονίζεται ότι και τα δύο βήματα είναι υποχρεωτικά προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η πρόταση/ το συνοπτικό υπόμνημα θα εξεταστεί κατά τη διαδικασία αξιολόγησης!

Επαλήθευση

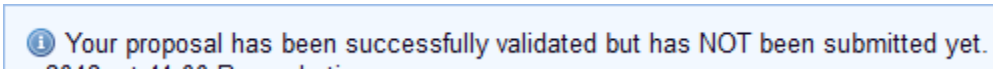
Αφού ολοκληρώσετε την πρόταση ή το συνοπτικό υπόμνημα, κάνετε κλικ στο κουμπί «Validate» (Επαλήθευση) που θα βρείτε στη φόρμα A1. Θα ξεκινήσει μια σειρά προκαθορισμένων ελέγχων που θα αφορά ολόκληρη την πρόταση ή το συνοπτικό υπόμνημα.

Τυχόν μηνύματα σφάλματος επαλήθευσης υποδεικνύουν ελλιπείς ή εσφαλμένες πληροφορίες. Τα σφάλματα αυτά εμποδίζουν την υποβολή της πρότασης.

Εφόσον η διαδικασία επαλήθευσης ολοκληρωθεί χωρίς σφάλματα, θα λάβετε το ακόλουθο μήνυμα επιβεβαίωσης:

Τονίζεται ότι σε αυτό το στάδιο η πρόταση ΔΕΝ έχει ακόμα υποβληθεί.

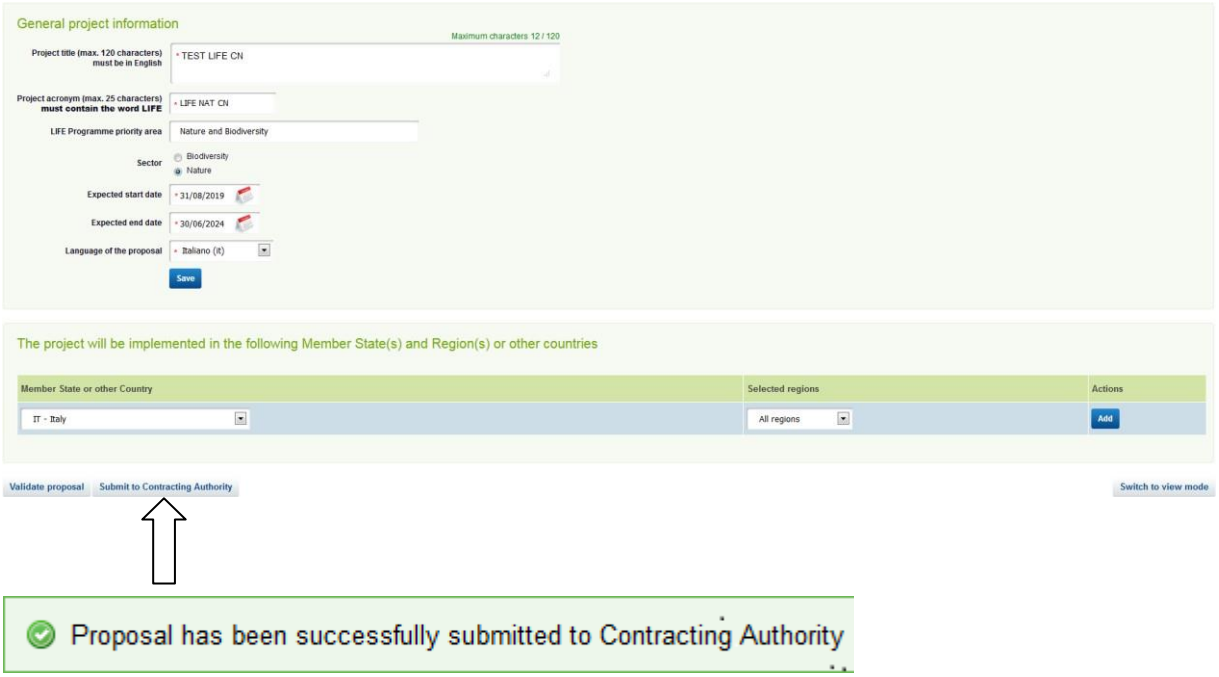

Μετά την επιτυχή επαλήθευση της πρότασης/ του συνοπτικού υπομνήματος, το eProposal θα ρωτήσει τον ιδιοκτήτη αν επιθυμεί να υποβάλει την πρόταση/ το συνοπτικό υπόμνημα απευθείας.

Υποβολή

Μετά την επαλήθευση της πρότασης/ του συνοπτικού υπομνήματος, και πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής, ο συντονιστής αιτών (ιδιοκτήτης της πρότασης/ του συνοπτικού υπομνήματος) πρέπει να υποβάλει την πρόταση κάνοντας κλικ στο κουμπί «Submit to Contracting Authority» (Υποβολή στην Αναθέτουσα Αρχή) (αυτό το κουμπί εμφανίζεται στη φόρμα A1 μόνο μετά την επαλήθευση της πρότασης και αφού δεν εντοπίζονται πλέον σφάλματα επαλήθευσης).

Αφού πατήσετε αυτό το κουμπί θα λάβετε το ακόλουθο μήνυμα, το οποίο θα επιβεβαιώνει την επιτυχή υποβολή της πρότασης/ του συνοπτικού υπομνήματος:

Η πρόταση/ το συνοπτικό υπόμνημα μπορεί να τροποποιηθεί, να επικυρωθεί και να (επανα)υποβληθεί όσες φορές χρειαστεί μέχρι την προθεσμία υποβολής. Κάθε επόμενη υποβολή αντικαθιστά την προηγούμενη υποβληθείσα έκδοση (οι προηγούμενες εκδόσεις δεν τηρούνται σε αρχείο και κατά συνέπεια παύουν να είναι διαθέσιμες).

Η εν λόγω προθεσμία υποβολής θα παραταθεί μόνο σε περίπτωση ανωτέρας βίας ή κατάρρευσης του συστήματος, και η νέα προθεσμία (τέτοια ώστε να αναπληρώνει τον χαμένο χρόνο) θα κοινοποιηθεί άμεσα στην ιστοσελίδα LIFE και στην αρχική σελίδα του eProposal.

Η πρόταση/ το συνοπτικό υπόμνημα θα προωθηθεί αυτόματα στην Αναθέτουσα Αρχή. Οι εθνικές Αρχές των κρατών μελών στα οποία είναι εγγεγραμμένοι οι δικαιούχοι μπορούν επίσης να εξετάσουν την πρόταση/ το συνοπτικό υπόμνημα εφόσον ο ιδιοκτήτης της πρότασης επιλέξει το κουμπί «National authorities access» (Πρόσβαση εθνικών Αρχών) (βλ. περιγραφή στη σελ. 50).

Κάθε υποβληθείσα πρόταση/ υποβληθέν συνοπτικό υπόμνημα λαμβάνει αυτόματα έναν μοναδικό κωδικό αναφοράς έργου, ο οποίος περιλαμβάνει το έτος της πρόσκλησης, τον τομέα προτεραιότητας LIFE και έναν εξαψήφιο διαδοχικό αριθμό. Όλες οι τεχνικές και οικονομικές φόρμες και εκθέσεις θα φέρουν τον συγκεκριμένο κωδικό (π.χ. «Proposals / **LIFE14**

ENV/FI/000001 LIFE Water / Financial Forms / **F1 – Direct personnel costs**»). Ο κωδικός αυτός θα αναφέρεται σε κάθε επικοινωνία με την Αναθέτουσα Αρχή κατά τη διαδικασία επιλογής και κατά την υλοποίηση του έργου εφόσον η πρόταση πετύχει να λάβει συγχρηματοδότηση LIFE. Μια πρόταση ή ένα συνοπτικό υπόμνημα που δεν έχει ακόμα υποβληθεί δεν διαθέτει κωδικό αναφοράς.

Σημαντικό: Οι προτάσεις/ τα συνοπτικά υπομνήματα που υποβάλλονται μπορούν να αλλάξουν και να υποβληθούν εκ νέου όσες φορές χρειάζεται μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής. Η Αναθέτουσα Αρχή θα αξιολογήσει μόνο την τελική υποβληθείσα πρόταση/ το τελικό υποβληθέν συνοπτικό υπόμνημα.

Εάν θέλετε η πρότασή σας να περάσει στο στάδιο της αξιολόγησης, βεβαιωθείτε ότι έχετε επιλέξει το κουμπί «Submit to Contracting Authority» (Υποβολή στην Αναθέτουσα Αρχή) πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής.

Το κουμπί «Submit to Contracting Authority» (Υποβολή στην Αναθέτουσα Αρχή) θα απενεργοποιηθεί στη λήξη της προθεσμίας υποβολής. Η Αναθέτουσα Αρχή δεν θεωρείται υπεύθυνη για προβλήματα που ενδέχεται να προκληθούν από αργή λειτουργία του συστήματος ή ανάλογα προβλήματα. Οι αιτούντες οφείλουν να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να αποφύγουν να υποβάλουν την πρότασή τους την τελευταία στιγμή.

Η τροποποίηση/μεταβολή της πρότασής σας ταυτόχρονα από δύο ή περισσότερους χρήστες ή από δύο ή περισσότερους λογαριασμούς μπορεί να προκαλέσει καταστροφή των δεδομένων της πρότασης και να καταστήσει τη διαδικασία υποβολής ανέφικτη.

Επικοινωνία μετά την υποβολή

Μόλις παρέλθει η προθεσμία υποβολής, η επικοινωνία με τους αιτούντες που έχουν υποβάλει κάποια πρόταση πραγματοποιείται αποκλειστικά μέσω του γραμματοκιβωτίου μηνυμάτων της πρότασης/ του συνοπτικού υπομνήματος (Mailbox).

Πρόσβαση στο γραμματοκιβώτιο έχουν μόνο οι ιδιοκτήτες των προτάσεων/ των συνοπτικών υπομνημάτων με χαρακτηρισμό «Received by Contracting Authority» (Ληφθείσες από την Αναθέτουσα Αρχή) ή χαρακτηρισμό επόμενου σταδίου.

ΠΟΙΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ;
- ο αιτών: για να διαβάζει μηνύματα που έχει αποστείλει η Αναθέτουσα Αρχή ή ο σύμβουλός της, και για να απαντάει σε αυτά τα μηνύματα, καθώς και για να συντάσσει νέα μηνύματα προς την Αναθέτουσα Αρχή ή τον σύμβουλο αυτής.
- η Αναθέτουσα Αρχή ή ο σύμβουλός της: για να αποστέλλει μηνύματα στους αιτούντες και να διαβάζει τις απαντήσεις τους.
- οι εθνικές Αρχές: για να βλέπουν την αλληλογραφία σε προτάσεις στις οποίες έχουν πρόσβαση (την οποία παραχώρησαν ο αιτών ή οι συνδικαιούχοι στο κράτος μέλος τους).

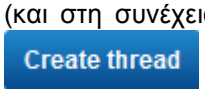
ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΔΙΑΒΑΖΩ ΚΑΙ ΝΑ ΣΤΕΛΝΩ ΜΗΝΥΜΑΤΑ;
Υπάρχουν δύο τρόποι για να έχετε πρόσβαση στα μηνύματα:
- πηγαίνετε στη λίστα με τις προτάσεις (List of proposals): αν έχετε κάποιο νέο μήνυμα για μια συγκεκριμένη πρόταση, στη στήλη «Unread» (Μη αναγνωσμένα) εμφανίζεται το εικονίδιο .

Πατήστε στο εικονίδιο ώστε να μεταβείτε απευθείας στο γραμματοκιβώτιο.
- Αν έχετε ήδη ανοιχτή κάποια συγκεκριμένη πρόταση/ κάποιο συγκεκριμένο συνοπτικό υπόμνημα, θα βρείτε την επιλογή «Mailbox» στο αναπτυσσόμενο μενού «Proposal».

Και οι δύο τρόποι οδηγούν στη λίστα συνομιλιών (Thread):

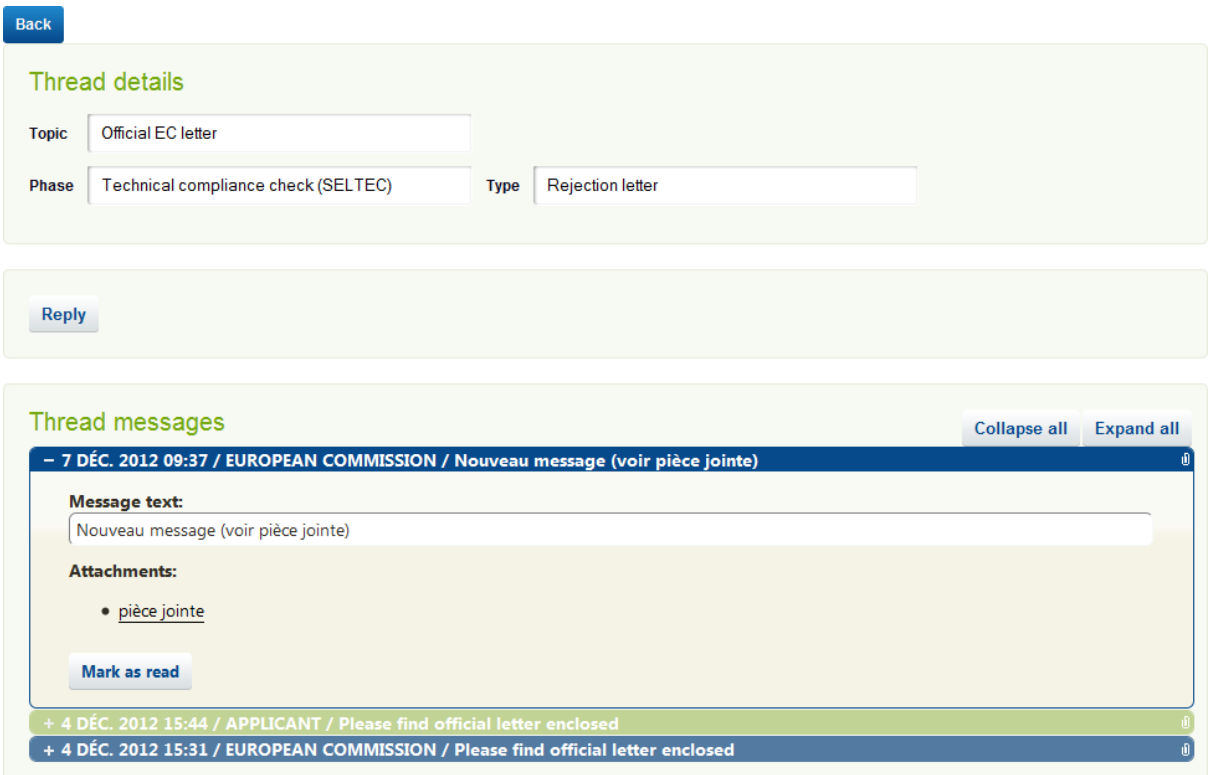

Μια συνομιλία ομαδοποιεί όλα τα μηνύματα που αφορούν το ίδιο θέμα (Topic) (όπως ορίζεται από το άτομο που ξεκινά τη συνομιλία με το πρώτο μήνυμα), το ίδιο στάδιο (Phase) (το στάδιο της διαδικασίας επιλογής με το οποίο συνδέεται το συγκεκριμένο μήνυμα) και τον ίδιο τύπο (Type) (π.χ. Rejection letter/επιστολή απόρριψης, Question letter/επιστολή ερώτησης, Instruction letter/επιστολή οδηγιών ή Other/Άλλο).

Οι συνομιλίες μπορούν να δημιουργηθούν και να κλείσουν. Οι επίσημες συνομιλίες (όπως μια επιστολή απόρριψης/Rejection letter, μια επιστολή οδηγιών/Instruction letter,
κ.λπ.) μπορούν να ξεκινήσουν αποκλειστικά με πρωτοβουλία της Αναθέτουσας Αρχής. Οι αιτούντες μπορούν να δημιουργήσουν (και στη συνέχεια να κλείσουν) τις συνομιλίες τύπου «Other» (Άλλο), χρησιμοποιώντας το κουμπί

(Δημιουργία συνομιλίας). Η Αναθέτουσα Αρχή και ο σύμβουλός της μπορούν να κλείσουν οποιονδήποτε τύπο συνομιλίας.

Κάνοντας κλικ στο εικονίδιο σε μια συγκεκριμένη συνομιλία, εμφανίζονται τα στοιχεία της εν λόγω συνομιλίας:

Η οθόνη αυτή σας δίνει τη δυνατότητα να δείτε όλη την προηγούμενη επικοινωνία. Με πράσινο χρώμα σημειώνονται τα μηνύματα που έχουν αποσταλεί από τους αιτούντες, ενώ με μπλε χρώμα τα μηνύματα που έχουν αποσταλεί από την Αναθέτουσα Αρχή και τον σύμβουλό της. Αν τα χρώματα εμφανίζονται πιο έντονα, τότε το μήνυμα είναι μη αναγνωσμένο, ενώ αν το μήνυμα εμφανίζεται με πιο απαλό χρώμα τότε έχει ήδη διαβαστεί.

Νέα μηνύματα μπορούν να δημιουργηθούν από όλους τους αιτούντες, πατώντας στο κουμπί Create thread (Δημιουργία συνομιλίας). Με το ίδιο κουμπί μπορείτε να απαντήσετε σε μηνύματα που έχετε λάβει (επιλέγοντας τον παραλήπτη: Αναθέτουσα Αρχή ή σύμβουλος και πατώντας Save (Αποθήκευση). Εάν χρειάζεται μπορείτε να επισυνάψετε αρχεία έως 2 MB – συστήνεται η χρήση δημοφιλών μορφών αρχείων για το εύκολο άνοιγμα των αρχείων από άλλους χρήστες).

Πατώντας στο κουμπί Ready to send (Έτοιμο προς αποστολή) μπορείτε να δείτε το μήνυμα που ετοιμάζεστε να στείλετε και να ελέγξετε το περιεχόμενο και τα συνημμένα. Για να στείλετε το νέο μήνυμα επιλέξετε Send (Αποστολή). Για να συνεχίσετε την επεξεργασία του μηνύματος επιλέξετε Not ready to send (Όχι έτοιμο προς αποστολή).

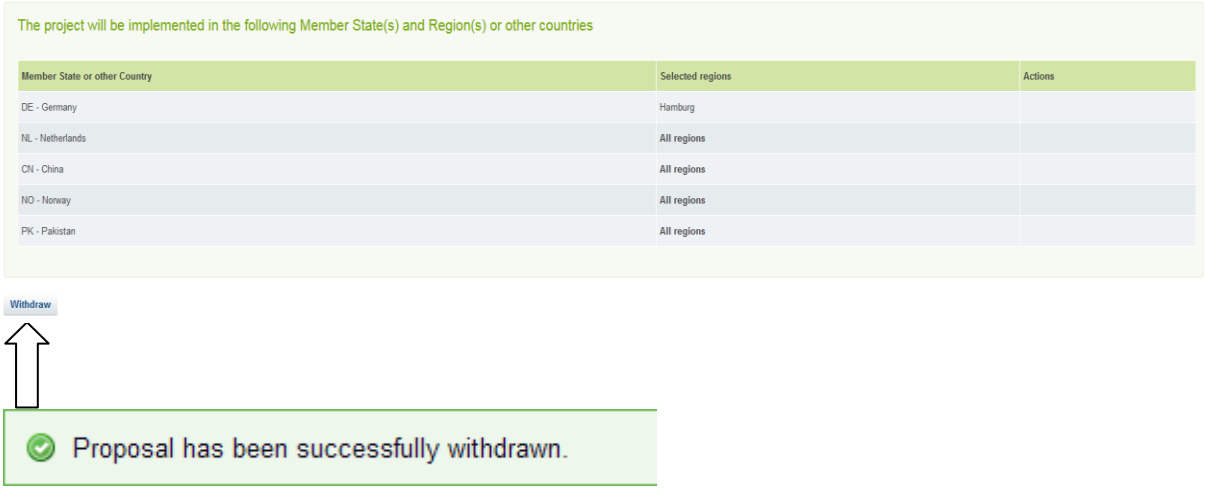
ΠΩΣ ΘΑ ΕΙΔΟΠΟΙΗΘΩ ΑΝ ΕΧΕΙ ΦΤΑΣΕΙ ΚΑΠΟΙΟ ΝΕΟ ΜΗΝΥΜΑ;
Οι αιτούντες θα λάβουν μια ειδοποίηση στη διεύθυνση email που έχει δηλωθεί στη φόρμα Α2, για τη λήψη νέου μηνύματος στο γραμματοκιβώτιο του eProposal.
Συνιστούμε ωστόσο στους αιτούντες να συνδέονται τακτικά στο γραμματοκιβώτιο του eProposal, καθώς ορισμένες φορές οι ειδοποιήσεις μέσω email ενδέχεται να μη ληφθούν από τον χρήστη (π.χ. γιατί έχουν καταχωρηθεί ως ανεπιθύμητη αλληλογραφία (spam), γιατί η διεύθυνση email του αιτούντα έχει αλλάξει, δεν υπάρχει χώρος για τη λήψη νέων email, κ.λπ.).
Ειδοποιήσεις λαμβάνουν μόνο οι συντονιστές αιτούντες.

Ανάκληση μιας πρότασης/ ενός συνοπτικού υπομνήματος

Ο αιτών (ιδιοκτήτης) διατηρεί το δικαίωμα να αποσύρει μια πρόταση/ ένα συνοπτικό υπόμνημα οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή. Μια πρόταση ή ένα συνοπτικό υπόμνημα που έχει ανακληθεί δεν θα περάσει από τη διαδικασία αξιολόγησης.

Για να ανακαλέσετε μια πρόταση/ ένα συνοπτικό υπόμνημα:

- Εντοπίστε το στοιχείο στη λίστα με τις προτάσεις σας/ με τα συνοπτικά υπομνήματά σας.
- Στη συγκεκριμένη πρόταση ή υπόμνημα, κάνετε κλικ στο εικονίδιο (Επεξεργασία) στην αντίστοιχη στήλη «Actions» (Δράσεις).
- Στο μενού της πρότασης ή του υπομνήματος, επιλέξτε «Withdrawal» (Ανάκληση). Στο σημείο αυτό μπορείτε να περιγράψετε αναλυτικά τους λόγους ανάκλησης (για παράδειγμα: δεν εξασφαλίστηκε η αναμενόμενη χρηματοδότηση) και να επιβεβαιώσετε την ανάκληση της πρότασης/ του συνοπτικού υπομνήματος.
- Αν πατήσετε «OK» θα λάβετε το ακόλουθο μήνυμα επιβεβαίωσης:

Γενικοί κανόνες

- Προτείνεται η χρήση του προγράμματος περιήγησης Google Chrome ή Firefox.
- Για να εισαγάγετε δεδομένα στην πρόταση, χρησιμοποιήστε τη λειτουργία «Επεξεργασία» (Edit mode). Η λειτουργία «Προβολή» (View mode) είναι επίσης διαθέσιμη, και μπορείτε να αλλάζετε από τη μία λειτουργία στην άλλη ανά πάσα στιγμή κατά την προετοιμασία της πρότασής σας.
- Μπορείτε είτε να πληκτρολογήσετε την πληροφορία απευθείας στα πλαίσια κειμένου είτε να αντιγράψετε και να επικολλήσετε την πληροφορία με τη μορφή απλού κειμένου. Για λόγους ασφαλείας, όταν γίνεται αντιγραφή και επικόλληση κειμένου από κάποιο έγγραφο Word ή μια σελίδα HTML, το εν λόγω κείμενο ενδέχεται να μη γίνει εξ ολοκλήρου αποδεκτό και να προκαλέσει πρόβλημα στο e-Proposal – συνεπώς, είναι προτιμότερη η χρήση απλών, βασικών προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου, όπως το Notepad (Σημειωματάριο).
- **Επιλέγετε πάντα «Αποθήκευση» (Save) πατώντας στο αντίστοιχο κουμπί πριν από τη μετάβαση σε άλλη φόρμα.**
- Τα πεδία επιτρέπουν την εισαγωγή περιορισμένου αριθμού χαρακτήρων – τα όρια αυτά αναγράφονται με σαφήνεια. Λάβετε υπόψη ότι για να διασφαλιστεί ότι θα είναι δυνατή η εξαγωγή και εκτύπωση κειμένου από μεγάλα πεδία κειμένου σε αρχεία μορφής pdf, επιτρέπεται μόνο η ακόλουθη μορφοποίηση: έντονη γραφή, πλάγια γραφή, υπογράμμιση. Μόνο λίστες απλής μορφής (απλή αρίθμηση τύπου 1-2-3, Α-Β-Γ, κ.λπ. ή απλές κουκκίδες) θα εμφανίζονται σωστά. Αν χρειαστεί να εισαγάγετε πίνακες, μην το κάνετε απευθείας στα πεδία κειμένου – αντ' αυτού χρησιμοποιήστε τη λειτουργία «Εισαγωγή εικόνας» (Add picture) που είναι διαθέσιμη στο τέλος των περισσότερων φορμών.
- Τα πεδία που σημειώνονται με αστερίσκο * αφορούν υποχρεωτικές πληροφορίες και πρέπει να συμπληρωθούν. Κατά την επιβεβαίωση υποβολής της πρότασης, θα εμφανιστούν μηνύματα λάθους εάν έχουν μείνει κενά υποχρεωτικά πεδία.
- Υπάρχει άρρηκτη σύνδεση των δεδομένων που περιέχονται σε διάφορες τεχνικές και οικονομικές φόρμες. Ως εκ τούτου η βασική αρχή είναι ότι οι πληροφορίες εισάγονται από τον χρήστη μόνο μία φορά και στη συνέχεια μεταφέρονται αυτόματα σε όλες τις υπόλοιπες σχετικές φόρμες της εφαρμογής.
- Μη ενεργά πεδία δεν μπορούν να συμπληρωθούν από τον χρήστη αφού η αντίστοιχη πληροφορία θα εξαχθεί και/ή υπολογιστεί αυτόματα από άλλες φόρμες.
- Μπορείτε να εισαγάγετε αντικείμενα (όπως χάρτες, διαγράμματα, πίνακες ή φωτογραφίες) σε ορισμένες φόρμες όπου εμφανίζονται οι τίτλοι «Χάρτες» (Maps), «Εικόνες» (Pictures) ή «Δήλωση» (Declaration). Οι επιτρεπόμενες μορφές αρχείων είναι png, jpg, tif, gif και bmp, ενώ το μέγιστο αποδεκτό μέγεθος είναι 2 MB.

- Πληκτρολογήστε όλες τις ημερομηνίες με μορφή HH/MM/EEEE ή χρησιμοποιήστε τη λειτουργία ημερολογίου, όπου διατίθεται.
- Σε οποιοδήποτε στάδιο, μπορείτε να προβάλετε την πρόταση ή το συνοπτικό υπόμνημά σας σε μορφή εγγράφου pdf κάνοντας κλικ στο κουμπί «Αίτημα pdf» (Request pdf), το οποίο είναι διαθέσιμο στις ενότητες «Εξαγωγή της πρότασης» (Proposal Exports) και «Συνημμένα της πρότασης» (Proposal Attachments), εντός του eProposal. Μόλις δημιουργηθεί η pdf έκδοση της πρότασής σας, θα λάβετε ένα email που θα σας επιτρέψει να κάνετε άμεση λήψη του αρχείου. Εναλλακτικά μπορείτε να το κατεβάσετε από τις ενότητες «Εξαγωγή της πρότασης» (Proposal Exports) και «Συνημμένα της πρότασης» (Proposal Attachments) του eProposal (θυμηθείτε να κάνετε ανανέωση [Refresh] της σελίδας, πατώντας το πλήκτρο F5).
- Μπορείτε να εξαγάγετε το περιεχόμενο της πρότασής σας ώστε να το επεξεργαστείτε εκτός σύνδεσης:
    - για τις φόρμες B και C στη μορφή επεξεργάσιμου εγγράφου Word, κάνοντας κλικ στο κουμπί «Λήψη αντιγράφου εργασίας» (Download working copy) που θα βρείτε στην ενότητα «Εξαγωγή της πρότασης» (Proposal exports).
    - στις οικονομικές φόρμες και εκθέσεις με τη μορφή επεξεργάσιμου εγγράφου Excel, κάνοντας κλικ στο κουμπί «Εξαγωγή οικονομικών δεδομένων» (Financial data export) που θα βρείτε στις ενότητες «Εξαγωγή της πρότασης» (Proposal Exports) και «Συνημμένα της πρότασης» (Proposal Attachments).
    - Σημειώνεται ότι αυτά αφορούν έγγραφα εργασίας που θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την προετοιμασία του περιεχομένου προς εισαγωγή στις φόρμες και τα πεδία του eProposal. Δεν είναι δυνατή η αυτόματη μεταφορά του κειμένου από το αρχείο Word ή των δεδομένων του αρχείου Excel πίσω στο eProposal.
- Μπορεί να γίνει επεξεργασία ή προβολή όλου του περιεχομένου μιας πρότασης μέσω του μενού του συστήματος eProposal, στην κορυφή της οθόνης.

